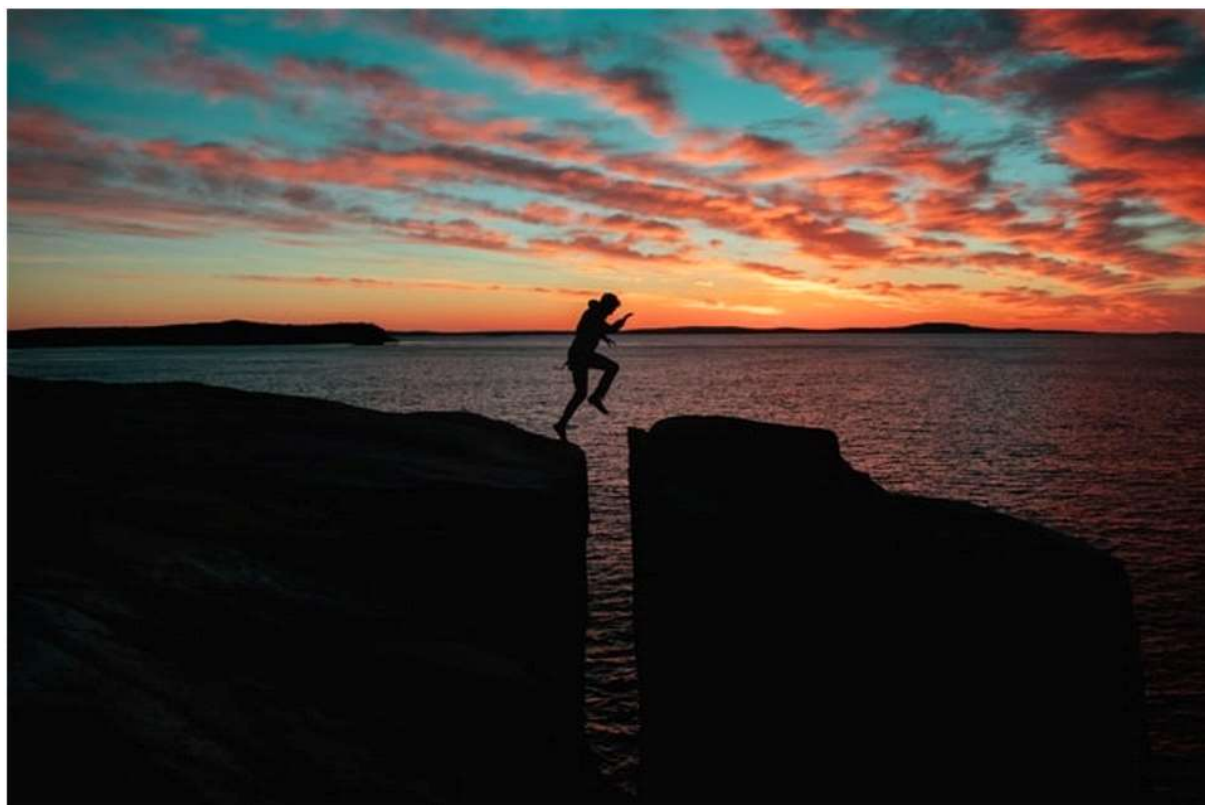

Jaarrapport 2024

Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten
Postbus 90170
5000 LM Tilburg

Telefoon:	013 462 35 21
E-mail	info@fysiopensioen.nl
Internetsite:	www.fysiopensioen.nl

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Voorwoord	4
B	Bestuursverslag	6
	Kerncijfers	7
	Karakteristieken van het pensioenfonds	9
	Ontwikkelingen op pensioengebied	22
	Bestuursparagraaf	33
	Goed Pensioenfondsbestuur	45
	Pensioenparagraaf	52
	Beleggingsparagraaf	62
	Financiële positie	85
	Risicoparagraaf	89
	Toekomstparagraaf	100
C	Intern toezicht en verantwoordingsorgaan	103

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	119
2	Staat van baten en lasten	120
3	Kasstroomoverzicht	121
4	Toelichting behorende bij de jaarrekening	122
5	Toelichting op de balans	129
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	148

OVERIGE GEGEVENS

1	Bestemming van saldo van baten en lasten	157
2	Actuariële verklaring	158
3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	160

BIJLAGEN

4	Verloopstaat deelnemers	172
5	Begripsomschrijvingen	175
6	SFDR Level 2/RTS Annex IV rapportage	181

A VOORWOORD

VOORWOORD

Inzicht in toezicht

Sinds 2020 is SPF bezig met de voorbereidingen voor de overgang naar een nieuwe pensioenregeling. Daarbij worden tegelijkertijd de aanspraken van al onze deelnemers omgezet naar persoonlijke pensioenvermogens, in de wandelgangen 'invaren' genoemd. Om daar te komen doorlopen wij zorgvuldig een ingewikkeld traject dat nu al meer dan 4 jaar duurt. We trekken samen op met de deelnemersvereniging DPF en het verantwoordingsorgaan ziet erop toe dat wij de belangen van alle deelnemers evenwichtig behartigen. Wat de gemiddelde deelnemer aan onze pensioenregeling zich waarschijnlijk niet realiseert is dat er nog veel meer partijen bij ons over de schouder meekijken, zowel regulier als tijdens dit bijzondere en ingewikkelde transitietraject.

Ten eerste hebben we een visitatiecommissie die kritisch met ons meekijkt bij het door ons gevoerde beleid. Ten tweede hebben we drie 'sleutelfunctiehouders' die ieder vanuit hun eigen perspectief en verantwoordelijkheid (risicobeheer, interne audit en actuarieel) op een objectieve en onafhankelijke manier tot een oordeel komen over de besluiten van SPF. Ten derde hebben we te maken met de Autoriteit Financiële Markten (AFM) die toezicht houdt op alles rondom de communicatie met onze deelnemers. En tot slot houdt De Nederlandse Bank (DNB) toezicht op SPF ten aanzien van alles behalve communicatie. DNB kijkt als het ware in de volle breedte naar wat wij doen en haalt daarbij de onderste steen naar boven. Er lijkt geen einde te komen aan de vragen die wij moeten beantwoorden. Onderbouwing, onderbouwing, onderbouwing is waar het om draait. Op zich begrijpelijk, want het gaat over het geld van onze deelnemers.

In 2024 is ons, maar ook vele andere pensioenfondsen, wel duidelijk geworden dat DNB niet snel tevreden is. Het is niet voor niets, dat slechts 3 pensioenfondsen als eerste per 1 januari 2025 over zijn naar hun nieuwe regelingen en zijn 'ingevoerd'. Ook SPF had 1 januari 2025 in de planning staan, maar in de zomer van 2024 heeft onze uitvoeringsorganisatie ons laten weten dat zij onvoldoende comfort had om ons robuust en zorgvuldig over te kunnen zetten. Dat was een teleurstelling voor velen die direct betrokken zijn bij al het werk dat bij dit transitietraject komt kijken. Zorgvuldigheid gaat echter boven alles, dus hebben wij de transitie uitgesteld naar 1 juli 2025.

Dat betekent niet dat het werk de tweede helft van 2024 stil is gelegd, want waar mogelijk zijn wij verder gegaan. Bovendien loopt de huidige regeling gewoon door en vraagt dit ook de nodige aandacht en besluitvorming. We hebben in het najaar besloten om met de overstap in zicht net als vorig jaar geen gebruik te maken van de tijdelijk versoepelde indexatieregels, maar ons te houden aan ons eigen indexatiebeleid. We willen graag wat vet op de botten houden, want dat maakt het 'invaren' iets makkelijker. Concreet betekent dit dat alle deelnemers naast de 2% onvoorwaardelijke indexatie per 1 januari 2025 nog eens 0,72% extra verhoging kregen. We hebben uiteindelijk het jaar 2024 afgesloten met een beleidsdekkingsgraad van 116,2% en een actuele dekkingsgraad van 114,8%. Het totaal behaalde rendement over 2024 bedraagt 6,8%.

Gezien alles wat er heeft gespeeld kijken we tevreden terug op het afgelopen jaar, maar het heeft wel veel gevraagd van een ieder. Wat betreft de transitie was de finish nabij, maar bleek de afstand toch langer dan gedacht. Onze uitvoeringsorganisatie is bezig met een laatste spurt. Zelf zetten wij maximaal in voor een akkoord van alle toezichthouders. Voor minder gaan we niet. De finish is in zicht.

Mede namens het bestuur,

Doreth van den Heuvel, voorzitter

B BESTUURSVERSLAG

KERNCIJFERS

	2024	2023	2022	2021	2020
Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden					
Deelnemers	23.202	23.185	23.205	23.255	22.939
Premievrijen wegens beroeps-arbeidsongeschiktheid	143	140	174	178	191
Gewezen deelnemers	8.473	8.224	8.012	7.934	8.298
Ouderdomspensioen	7.879	7.315	6.711	6.121	5.595
Nabestaandenpensioen	1.229	1.163	1.098	1.016	946
Wezenpensioen	94	108	104	100	100
	<u>41.020</u>	<u>40.135</u>	<u>39.304</u>	<u>38.604</u>	<u>38.069</u>

Premiebijdragen, saldo waardeoverdrachten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

Bijdragen van deelnemers	82.950	78.151	77.763	78.525	69.033
Kostendeekkende premie	105.627	98.179	157.508	167.175	135.966
Gedempte kostendeekkende premie	54.392	61.686	60.621	62.625	45.718
Saldo waardeoverdrachten	-5.960	-1.483	-10.765	-1.952	888
Pensioenuitkeringen	-98.415	-91.241	-83.796	-77.828	-70.778
Uitvoeringskosten	-6.957	-6.333	-5.630	-5.271	-5.360
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	214	198	180	172	180

Technische voorziening pensioenverplichtingen, stichtingskapitaal en reserves, vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)

Technische voorziening pensioenverplichtingen					
- voor risico pensioenfonds	3.685.025	3.475.384	3.266.350	4.679.876	4.955.563
Stichtingskapitaal	546.197	503.790	559.841	247.401	-286.789
Beleggingen **					
- voor risico pensioenfonds	4.568.267	4.483.878	4.460.316	5.145.461	4.930.492
Overige activa	6.548	5.107	3.853	1.092	3.147
Saldo overige vorderingen en schulden ***	-343.593	-509.811	-637.978	-219.276	-264.865
Totaal vermogen	<u>4.231.222</u>	<u>3.979.174</u>	<u>3.826.191</u>	<u>4.927.277</u>	<u>4.668.774</u>
Aanwezige dekkingsgraad	114,8	114,5	117,1	105,3	94,2
Beleidsdekkingsgraad	116,2	118,5	113,1	100,0	89,5
Reële dekkingsgraad	130,0	130,2	128,5	125,3	114,2
Premiedekingsgraad	93,0	94,0	57,1	54,2	59,0
Vereiste dekkingsgraad	120,1	119,9	119,5	118,6	118,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3	104,3	104,3	104,3

** Dit betreft de beleggingen exclusief negatieve derivaten zoals gepresenteerd op de debetzijde van de balans in de jaarrekening. De beleggingen inclusief negatieve derivaten bedraagt € 4.275.649 (2023: € 4.021.790).

*** Dit betreft het saldo vorderingen en schulden inclusief negatieve derivaten zoals gepresenteerd op de balans van de jaarrekening. De vorderingen en schulden exclusief negatieve derivaten bedraagt € 50.975 (2023: € 47.723).

	2024	2023	2022	2021	2020
Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds (x € 1.000)					
Vastgoedbeleggingen	617.735	716.610	837.042	857.497	687.270
Aandelen	1.240.090	990.981	871.565	1.487.394	1.403.279
Vastrentende waarden	1.961.762	1.800.614	1.750.826	2.275.431	2.123.433
Derivaten	42.663	29.499	13.572	59.709	266.065
Overige beleggingen	413.399	484.086	397.315	349.098	351.710
Totaal beleggingen	4.275.649	4.021.790	3.870.320	5.029.129	4.831.757
Derivaten met negatieve waarde	292.618	462.088	589.996	116.332	98.735
Totaal beleggingen debet jaarrekening	4.568.267	4.483.878	4.460.316	5.145.461	4.930.492

Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico pensioenfonds (x € 1.000)

Directe beleggingsopbrengsten	47.879	47.601	68.782	54.363	68.189
Indirecte beleggingsopbrengsten	242.873	135.596	-1.138.882	221.489	326.355
Kosten van vermogensbeheer	-10.322	-9.308	-8.557	-10.823	-7.176
	280.430	173.889	-1.078.657	265.029	387.368

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds (%)

Direct en indirect	6,80	4,80	-20,80	5,66	8,77
Kosten vermogensbeheer	-0,25	-0,24	-0,20	-0,23	-0,18
	6,55	4,56	-21,00	5,43	8,59

Kosten vermogensbeheer volgens J402 in % van gemiddeld belegd vermogen

Directe kosten	0,74	0,62	0,74	0,85	0,63
Transactiekosten	0,09	0,09	0,14	0,11	0,11
	0,83	0,71	0,88	0,96	0,74

Uitvoeringskosten per deelnemer (x € 1)

Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	214	198	180	172	180
---	-----	-----	-----	-----	-----

Toeslagverlening

	01-01-2024	01-01-2023	01-01-2022	01-01-2021	01-01-2020
Toeslagverlening	2,72	2,69	2,00	2,00	2,00
Welvaartsvastheidsbescherming	2,62	2,62	2,71	2,22	1,74

Een toelichting op het percentage van de toeslagverlening vindt u op pagina 54.

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten (SPF), statutair gevestigd te Amersfoort, is opgericht op 9 oktober 1973. SPF voert vanaf 1 april 1978 de pensioenregeling uit, die op verzoek van de beroepspensioenvereniging "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten" door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verplicht is gesteld voor alle in Nederland in de vrije sector werkzame fysiotherapeuten.

SPF is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41188538. SPF is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1, lid 1 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

SPF heeft als statutaire doelstelling: "ten behoeve van de (gewezen) Deelnemers, Pensioengerechtigden en/of hun nagelaten betrekkingen pensioenen te treffen volgens bij pensioenreglement(en) te stellen regels."

Deelnemersvereniging (DPF)

Om het draagvlak van de verplicht gestelde pensioenregeling, zoals vastgelegd in de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb), te kunnen toetsen, is in 2006 de beroepspensioenvereniging opgericht onder de naam "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten". DPF bepaalt de inhoud van de regeling en draagt ook kandidaten voor het bestuur van SPF voor. Het bestuur van SPF overlegt minimaal eenmaal per jaar met het bestuur van DPF.

Verplichtstelling

De verplichtstelling geldt sinds 31 maart 1978. De laatste wijziging vond plaats op 8 juni 2018. Hieronder lees je de volledige tekst van de verplichtstelling:

De deelname aan de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten is verplicht gesteld voor: de fysiotherapeuten, die als zodanig in Nederland werkzaam zijn en de eerste dag van de maand waarin de 67ste verjaardag valt, nog niet hebben bereikt, met uitzondering van:

1. De fysiotherapeut in privaot- of publiekrechtelijke dienstbetrekking, die verplicht deelneemt aan de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds ABP op grond van de Wet privatisering ABP van 28 december 1995, Stb. 1995, 639, zoals geldend op 1 maart 2016, Stb. 2015, 553;
2. De fysiotherapeut in privaatrechtelijke dienstbetrekking, die verplicht deelneemt aan de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn op grond van een verplichtstelling als bedoeld in de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 van 1 januari 2001, Stb. 2000, 628, zoals geldend op 1 september 2017, Stb. 2016, 290;
3. De fysiotherapeut op wie een aan zijn werkgever verleende vrijstelling van de verplichte deelneming van toepassing is omdat een andere financieel en actuair gelijkaardige en door de werkgever getroffen pensioenregeling geldt en in stand wordt gehouden; waarbij geldt:
 - dat de uitzondering op de verplichte deelname alleen geldt voor het gedeelte van de werkzaamheden als fysiotherapeut waarvoor de onder 1 en 2 bedoelde verplichte deelneming van toepassing is, respectievelijk die als werknemer worden verricht bij een werkgever waarvoor de onder 3 bedoelde vrijstelling geldt;
 - dat de uitzondering onder 2 niet van toepassing is op de fysiotherapeut die werkzaam is bij een zelfstandige juridische entiteit - die vrijwel uitsluitend actief is in de verlening van fysiotherapeutische zorg en in het geheel niet actief is in de verlening van medisch specialistische zorg;
 - dat vrijstelling als onder 3 bedoeld op verzoek van een werkgever door het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten kan worden verleend met inachtneming van door het bestuur vastgestelde beleidsregels inzake het verlenen van vrijstellingen. Aan vrijstellingen kunnen door het bestuur voorschriften en voorwaarden worden verbonden.

De regels en voorwaarden voor het geven van vrijstellingen staan in het document 'Beleid voor vrijstelling van de verplichte deelname aan Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten'.

Missie, Visie en Strategie

Missie

SPF ontwikkelt uitsluitend activiteiten die SPF in staat stellen zijn opdracht - bescherming tegen de financiële gevolgen van overlijden, pensionering of beroepsarbeidsongeschiktheid, op basis van solidariteit en collectiviteit van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden - zo goed mogelijk te verzorgen en uit te voeren. SPF ontwikkelt géén activiteiten die niet behoren tot de kerntaken van een pensioenfonds en heeft dus geen nevenactiviteiten.

Visie

Het is de visie van het bestuur dat SPF een adaptieve en tegelijk innovatieve en krachtige organisatie dient te zijn om succesvol de belangen van de deelnemers te kunnen behartigen. Ten einde duurzaam te kunnen zorgen voor hun inkomen voor later en daarvoor de juiste keuzes te maken. SPF wil een optimale transitie naar de nieuwe pensioenregeling en tegelijk de beste hoeder van de reeds opgebouwde rechten zijn. SPF voert daartoe de meest passende regeling uit voor alle fysiotherapeuten die werkzaam zijn in de eerste lijn. SPF gaat voor de beste verwachte resultaten tegen zo laag mogelijke kosten en acceptabele risico's. SPF wil vanuit eigen kracht de juiste keuzes kunnen (blijven) maken in het belang van alle deelnemers en hun inkomen voor later. Daartoe heeft het bestuur 7 sleutels voor succes opgesteld, die in 2020 zijn geactualiseerd:

- Sleutel 1: een passende pensioenregeling;
- Sleutel 2: effectieve communicatie;
- Sleutel 3: moderne en veilige infrastructuur en IT-systemen;
- Sleutel 4: een goede financiële opzet en duurzaam beleggingsbeleid;
- Sleutel 5: een geschikt bestuur met professionele ondersteuning;
- Sleutel 6: goede en efficiënte governance;
- Sleutel 7: samenwerking binnen de pensioensector.

Voor de uitwerking van deze sleutels wordt verwezen naar het Visiedocument 'Sleutels voor succes' op de website (www.fysiopenioen.nl). Op basis hiervan heeft het bestuur een strategische agenda vastgesteld voor de periode 2021-2026.

Strategie

De bovenstaande missie en visie hebben geleid tot de onderstaande strategische doelstellingen:

- De deelnemer centraal, een passende pensioenregeling, effectieve communicatie, draagvlak voor de verplichte pensioenregeling:
In de strategie van het bestuur staat de deelnemer centraal. Een passende pensioenregeling is uiteraard van belang, maar het is pas een goede pensioenregeling, als de deelnemers dat ook vinden. En als zij er op de juiste manier en naar tevredenheid gebruik van maken alsmede inzicht en overzicht hebben. Daartoe is effectieve communicatie cruciaal. Communicatie is steeds meer digitaal op basis van doelgroepsegmentatie en life-events. Zo voelt de deelnemer zich ontzorgd en geholpen. Daarmee wordt het draagvlak voor de verplichte pensioenregeling gecreëerd.

- Vertrouwen in de financiële ambities, verantwoorde rendement/risico-afweging, professioneel integraal risicomanagement gericht op optimale financiële fondshuishouding, beheerste operationele processen en organisatorische integriteit:

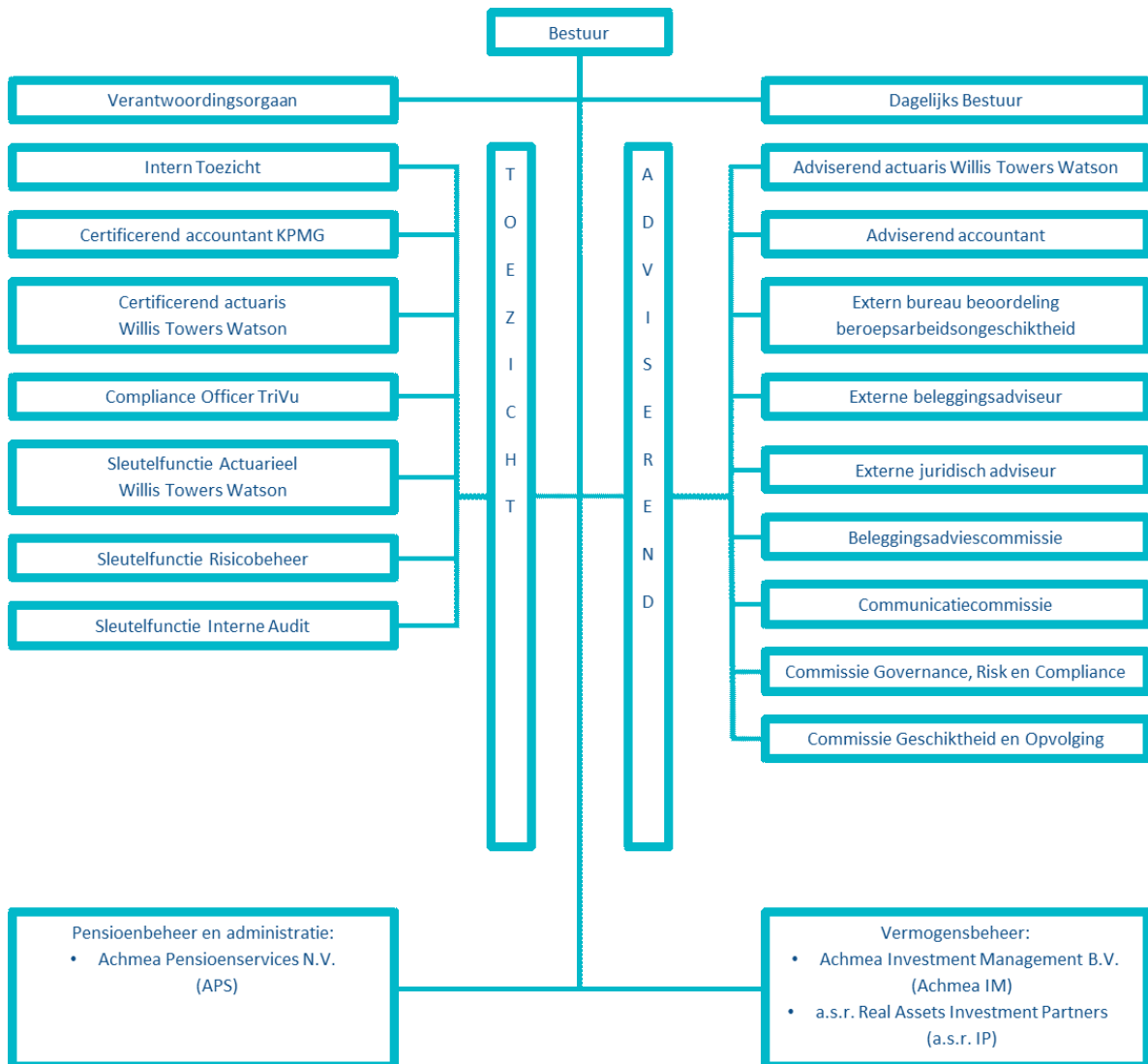
De deelnemer moet vertrouwen hebben in het behalen van de financiële ambities van het pensioenfonds. Dat betekent een toeslag van gemiddeld ten minste 3% per jaar met een ondergrens van nominaal (onvoorwaardelijk) 2% indexatie. Daarvoor moet het pensioenfonds aansprekende rendementen behalen, waarvoor risico's moeten worden genomen. Echter, vooraf moet volstrekt helder zijn welke risico's beslist niet en welke weloverwogen wel worden gelopen met het oog op het behalen van de geformuleerde ambitie. Dat vergt professioneel integraal risicomanagement (IRM), waarin het bestuur een verdiepingsslag maakt met als doel nog meer verantwoorde en uitlegbare besluitvorming. Hierbij wordt voldoende aandacht besteed aan de toenemende risico's ten aanzien van IT en de daarbij behorende risico's. Dit IRM zal uiteraard ook de besluitvorming van het bestuur versterken ter zake van bijvoorbeeld de verdere financiële houding van het pensioenfonds, de operationele processen en de organisatorische integriteit.

- Bestuurlijke geschiktheid:

Institutioneel vermogensbeheer wordt steeds complexer en daarom selecteert het pensioenfonds professionele fiduciairs en uitvoerders. Maar het bestuur blijft verantwoordelijk jegens alle belanghebbenden en moet voldoende countervailing power hebben om die verantwoordelijkheid ook adequaat invulling te kunnen geven. Het bestuur wil ook in de komende periode zijn deskundigheid op dit terrein verder vergroten.

Organisatie en besturing van het pensioenfonds

Organogram 2024

Bestuur

Benoeming en ontslag van bestuursleden

In het verleden werden bestuursleden gekozen uit de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die lid zijn van DPF. Het vinden van geschikte bestuursleden wordt echter moeilijker. Daarom kan de Algemene Vergadering van DPF er ook voor kiezen bestuursleden voor te dragen die geen lid zijn van DPF en/of die geen fysiotherapeut zijn of zijn geweest. Het bestuur van SPF benoemt uit de voorgedragen kandidaten de uiteindelijke bestuursleden, volgens vastgelegde procedures.

De benoemingstermijn is vier jaar. Een bestuurslid kan zich in principe één keer herkiesbaar stellen (en dus maximaal twee termijnen bestuurslid zijn). Vóór 1 januari 2024 gold een benoemingstermijn van zes jaar. SPF respecteert alle per 1 januari 2024 lopende termijnen.

Als door het verstrijken van de tweede termijn een onvoorzien continuïteitsprobleem ontstaat, kan het bestuur een bestuurslid voor een derde termijn benoemen. Daarnaast kan het bestuur, na het inwinnen van advies van het verantwoordingsorgaan, een bestuurslid ontslaan.

Geschiktheid

SPF heeft een geschiktheidsbeleidsplan. Dit geschiktheidsbeleidsplan geeft richting aan een continu proces van leren en ontwikkelen dat passend is voor de strategie en de praktijk van SPF. Het geeft de kaders weer voor het opstellen, uitvoeren, monitoren en evalueren van het geschiktheidsjaarplan.

Uit het geschiktheidsbeleidsplan en de collectieve en individuele evaluatie vloeien het geschiktheidsjaarplan en de individuele ontwikkelingsdoelen voort. Met deze plannen laat het bestuur zien geschikt te zijn om de belangen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden goed te behartigen

Commissies, werkgroepen en adviseurs

SPF heeft bestuurlijke commissies. Zij bereiden besluiten van het bestuur voor. Het bestuur kan bevoegdheden geheel of gedeeltelijk overdragen aan deze commissies. Het bestuur benoemt de leden van de commissies. Verder kan het bestuur werkgroepen instellen.

Het bestuur heeft in 2024 de volgende commissies:

- De beleggingsadviescommissie (BAC);
- De communicatiecommissie (CC);
- De commissie Governance, Risk en Compliance (commissie GRC);
- De commissie Geschiktheid en Opvolging (CG&O).

Het bestuur heeft zich in 2024 laten bijstaan door een adviserend accountant, een adviserend actuaris en een externe beleggingsadviseur. De externe beleggingsadviseur treedt op als extern voorzitter van de BAC. Afhankelijk van het onderwerp maakt SPF incidenteel gebruik van andere externe deskundigen.

Hieronder volgt een korte omschrijving van de commissies:

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC adviseert het bestuur op het gebied van vermogensbeheer, balansbeheer en maatschappelijk verantwoord beleggen en het uitvoeren van de risicocyclus als risico-eigenaar van (financiële)risico's die zijn toebedeeld aan deze commissie. Ook bereidt de commissie op hetzelfde gebied het beleid voor en monitort ze de uitvoering hiervan. De commissie bestaat uit minstens drie en maximaal vijf leden, die door het bestuur worden aangesteld. Minstens twee bestuursleden maken deel uit van de commissie. De commissie heeft een externe adviseur voor vermogensbeheer als voorzitter.

De BAC kwam in het verslagjaar in totaal achttien keer bij elkaar. Soms alleen met de commissieleden, andere keren met één van de uitvoeringsorganisaties (Achmea IM en ASR IP).

Communicatiecommissie (CC)

De communicatiecommissie adviseert het bestuur over het te voeren communicatiebeleid en formuleert voorstellen voor aanpassing van dat beleid. Ook houdt de commissie toezicht op de uitvoering van de communicatie voor zover ze dit niet zelf doet. De commissie bestaat uit minimaal twee bestuursleden die door het bestuur worden benoemd en wordt ondersteund door de pensioen uitvoeringsorganisatie. De communicatiecommissie kwam in het verslagjaar acht keer bij elkaar in formele vergaderingen, maar ook tussendoor hebben de leden van deze commissie veelvuldig contact met elkaar gehad. Voor een goede afstemming tussen SPF en DPF, is bij de vergaderingen van de communicatiecommissie altijd een bestuurslid van DPF als toehoorder aanwezig.

Commissie Governance, Risk en Compliance (commissie GRC)

De commissie GRC adviseert het bestuur over compliant en zorgvuldig pensioenfondsbestuur, waaronder de naleving van wetsvoorschriften en aanpassing van statuten, reglementen en andere fondsdocumenten. De commissie heeft een belangrijke beleidsvoorbereidende, uitvoerende en monitorende rol op het gebied van het integraal risicomanagement van SPF. Ook vervult de commissie de sleutelfunctie risicobeheer. De commissie bestaat uit minstens twee bestuursleden die door het bestuur worden benoemd.

De commissie GRC vergadert ieder kwartaal en beoordeelt in hoeverre de door risico-eigenaren gerapporteerde ontwikkelingen van invloed zijn op de (strategische) risico's. Dit leidt direct tot de gewenste bewustwording en eventuele aanscherping van beheersmaatregelen. Daarnaast worden in de andere commissievergaderingen de (nieuwe) wetsvoorschriften, fondsdocumenten, reglementen en het beleid besproken. De commissie GRC is in het verslagjaar negen keer bij elkaar gekomen.

Commissie Geschiktheid en Opvolging (CG&O)

Deze commissie bewaakt de continuïteit van het bestuur. Ze adviseert het bestuur over werving en selectie van nieuwe bestuursleden en, indien van toepassing, commissie- en werkgroepleden. Ook coördineert de commissie uitvoerende werkzaamheden op haar gebied. De commissie bestaat uit het dagelijks bestuur van SPF en minimaal één ander bestuurslid. De commissie vergaderde in het verslagjaar één keer. Daarnaast is deze commissie in 2024 nauw betrokken geweest bij de werving van nieuwe bestuurders voor SPF.

Certificering en andere deskundigen

Het bestuur schakelt (daar waar nodig) externe adviseurs in voor ondersteuning op het gebied van actuariële, juridische, fiscale, financiële, communicatie en organisatievraagstukken.

Om de kwaliteit, transparantie en betrouwbaarheid van het fonds, zowel voor de deelnemers als voor de toezichthouders aan te tonen, heeft SPF een certificerend actuaris en accountant benoemd. Voor het grootste deel van 2024 was de heer C.G.M. Kroon AAG van WTW bij SPF betrokken als certificerend actuaris. Hij is in het najaar van 2024 opgevolgd door de heer H. Zaghdoudi AAG, ook van WTW. De certificerend actuaris maakt een actuariële verslag met daarin zijn bevindingen bij de jaarlijkse verslagstaten. Hij toetst de fondsmiddelen en beoordeelt de vermogenspositie van SPF. De certificerend actuaris is onafhankelijk van SPF en is ook de sleutelfunctiehouder actuariële van het fonds.

Volgens de wet moet er een scheiding zijn tussen de organisaties van de certificerend en de adviserend actuaris. Als een organisatie beschikt over een gedragscode die door De Nederlandsche Bank (DNB) is goedgekeurd, mogen de certificerend en adviserend actuaris van dezelfde organisatie komen. Dit moeten dan wel twee verschillende personen zijn. Zowel de certificerend actuaris (de heer C.G.M. Kroon AAG / de heer H. Zaghdoudi) als de adviserend actuaris (de heer R.T. Schilder AAG) werken bij WTW. Dit is efficiënt en daarmee kostenbesparend. De werkzaamheden worden goed gescheiden en er is een heldere taakverdeling. WTW beschikt over een door DNB goedgekeurde gedragscode.

De heer W. Teeuwissen RA van KPMG was het eerste deel van 2024 als certificerend accountant betrokken bij SPF. In de loop van 2024 is hij opgevolgd door de heer J. van Kleef RA, ook van KPMG. De certificerend accountant verstrekt een controleverklaring bij de jaarrekening en de verslagstaten voor DNB. Hij beoordeelt de informatie over de omvang en samenstelling van het vermogen van SPF en ook het resultaat aan het einde van het verslagjaar. Daarnaast rapporteert hij zijn werkzaamheden aan het bestuur in de vorm van een controleverklaring en een verslag. Hierin staan bevindingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne beheersing van SPF.

De uitvoeringsorganisatie Achmea Pensioenservices (APS) maakt het jaarverslag onder verantwoordelijkheid van het bestuur. De certificerend accountant controleert de jaarrekening en beoordeelt of deze in overeenstemming is met de wettelijke eisen.

Het verantwoordingsorgaan (VO)

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het gevoerde beleid en de manier waarop het is uitgevoerd. SPF stelt het VO in de gelegenheid advies uit te brengen over:

- a. Het beloningsbeleid;
- b. De vorm en inrichting van het intern toezicht;
- c. Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- d. Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- e. Een melding van disfunctioneren van het bestuur;
- f. De samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten;
- g. Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van SPF of de overname van verplichtingen door SPF;
- h. Liquidatie, fusie of splitsing van SPF;
- i. Het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- j. Het omzetten van het beroepspensioenfonds in een andere rechtsvorm.

Het VO bestaat uit vijf leden en kan daarnaast één of meer aspirant-leden hebben. Het VO kent twee geledingen: vertegenwoordigers van deelnemers en van pensioengerechtigden. In het VO zijn de deelnemers en pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. Deze leden vormen een zo evenwichtig mogelijke afspiegeling van de desbetreffende geleding.

De benoemingstermijn voor leden van het VO is vier jaar. Dit sluit aan bij de Code Pensioenfondsen zoals die geldt vanaf 1 januari 2024. Alle op 1 januari 2024 lopende termijnen worden gerespecteerd. De leden van het VO worden vanaf 2024 dus benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen zich in principe éénmaal herkiesbaar stellen (totaal maximaal twee termijnen).

Het Intern Toezicht

Het Intern Toezicht wordt uitgevoerd door een externe visitatiecommissie. De visitatiecommissie bestaat uit drie leden. Minimaal één keer per jaar beoordeelt de visitatiecommissie het functioneren van SPF, aan de hand van de (door henzelf opgestelde) toezichtvisie en de thema's van de Code Pensioenfondsen. De rol van de visitatiecommissie is, in verband met de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, wat uitgebreider geworden.

Het interne toezicht richt zich vooral op het beoordelen van de beleids- en bestuursprocedures en -processen, de controlemechanismen (checks en balances), de manier waarop de uitvoering van de pensioenregeling wordt bestuurd en aangestuurd en de manier waarop wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn. Een samenvatting van het oordeel en van de bevindingen van de visitatiecommissie staat in het bestuursverslag van SPF. Daarin doet de visitatiecommissie ook verslag over het toezicht op de Code Pensioenfondsen.

De visitatiecommissie kan ook een vervangende bestuurder aanwijzen als de meeste of alle bestuurders tijdelijk niet beschikbaar zijn. Deze vervangende bestuurder kan worden gekozen uit de leden van de visitatiecommissie. In dat geval schort het betreffende lid zijn taken als lid van de visitatiecommissie op. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om een bestuurder van een ander beroepspensioenfonds aan te stellen als tweede vervangende bestuurder.

De Compliance Officer

Vanaf 1 januari 2019 is de heer mr. H. Pullen van TriVu als externe compliance officer en als vertrouwenspersoon voor de toepassing van de incidenten- en klokkenluidersregeling aan SPF verbonden. De compliance officer houdt toezicht op de naleving van de interne gedragscode van SPF. Jaarlijks verklaren het bestuur en andere verbonden personen dat ze de gedragscode naleven. SPF publiceert, in overleg met de compliance officer, alle relevante (neven)functies van bestuursleden op haar website. De compliance officer geeft jaarlijks in het voorjaar een toelichting bij zijn rapportage over de naleving van de interne gedragscode van SPF en overlegt als het nodig is met de commissie GRC.

Daarnaast ondersteunt de Compliance Officer bij de periodieke update van de Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) en vinden er periodiek overleggen plaats met de bestuursadviseurs van APS over compliance-gerelateerde thema's.

De Sleutelfuncties

IORP II eist dat er onafhankelijke functies worden ingericht voor risicobeheer, interne audit en de actuariële functie. Dit zijn de zogenaamde 'sleutelfuncties'. De vereisten waar beroepspensioenfonds in dit kader aan moeten voldoen zijn vastgelegd in artikel 138a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Sleutelfunctiehouders hebben een rapportageplicht aan DNB. Als de houder van een sleutelfunctie ook bestuurder van SPF is, moet deze sleutelfunctiehouder rapporteren aan het interne toezicht.

De commissie GRC is belast met de taken als ' vervuller ' van de sleutelfunctie risicobeheer. Binnen deze commissie is de heer J.H. Sluis, in 2024 bestuurslid van SPF, de sleutelfunctiehouder. De actuariële sleutelfunctie werd ingevuld door de certificerend actuaaris, de heer C.G.M. Kroon AAG van WTW, die in de loop van 2024 is opgevolgd door de heer H. Zaghdoudi, ook van WTW. De sleutelfunctie interne audit wordt ingevuld door de heer B. Vroegh, registeraccountant en Certified Internal Auditor, die voor de uitvoering van zijn interne auditfunctie in voorkomende gevallen gebruik kan maken van de diensten van de uitbestedingspartij (APS) en/of een tijdelijk ingehuurd externe specialist. Alle sleutelfunctiehouders zijn goedgekeurd door DNB.

De Uitvoeringsorganisaties

Het bestuur heeft, rekening houdend met de beleidsregel 'Uitbesteding door pensioenfondsen', ervoor gekozen de beleidsvoorbereiding en uitvoering van het pensioenbeheer, de ondersteuning van het bestuur en het vermogensbeheer uit te besteden. Het pensioenbeheer, inclusief pensioenadministratie en bestuursondersteuning, is uitbesteed aan APS. Het vermogensbeheer voor vastgoed is uitbesteed aan ASR Real Assets Investment Partners (ASR IP). Achmea Investment Management B.V. (Achmea IM) is de vermogensbeheer voor de overige beleggingen (beheerrol en fiduciaire rol) en voert ook de vermogensadministratie uit. De custodian is Caceis.

Vanaf 1 januari 2024 beoordeelt Mediathos de verzoeken voor vrijstelling van betaling van de pensioenpremie van deelnemers die blijvend en volledig beroepsarbeidsongeschikt zijn geworden. In 2024 zijn er 29 verzoeken ontvangen, waarvan er 18 zijn toegewezen en nog 8 in behandeling zijn (op 31 december 2024). De overige 3 verzoeken zijn afgewezen.

APS, Achmea IM en ASR IP zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden van SPF in het bezit van een ISAE 3402 type II-verklaring. De verklaringen zijn opgesteld door de uitvoeringsorganisaties en zijn gecontroleerd door hun accountant. De ISAE-verklaring beschrijft in hoeverre de beheerdoelstellingen vanuit de processen zijn behaald door het toetsen van de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen. Het bestuur beoordeelt deze rapportages, waarin ook mogelijke verbeterpunten zijn opgenomen, om vast te stellen of de processen van SPF voldoende geborgd zijn.

SPF heeft afspraken over de uitbestede dienstverlening met alle uitvoeringsorganisaties vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) en Service Level Agreements (SLA's). Deze zijn zodanig ingericht dat het bestuur inzicht heeft in de manier van inrichting en uitvoering van de uitbestede bedrijfsprocessen en de daarin verankerde maatregelen van interne controle en risicobeheersing, inclusief maatregelen gericht op fraudepreventie. Handhaving van de getroffen maatregelen, gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering, vindt plaats via interne en/of externe audits bij de uitvoeringsorganisaties. Over de uitkomsten van deze audits wordt het bestuur geïnformeerd. Daarnaast heeft de certificerend accountant van SPF toegang tot alle gegevens en informatie van de aan de pensioen- en vermogensbeheerders uitbestede werkzaamheden.

Door de alsmaar toenemende digitalisering, de ontwikkeling naar 'selfservice' dienstverlening, toenemende eisen aan beschikbaarheid (24/7), bescherming van persoonsgegevens (AVG) en dreiging van cybercrime, malware en hackers veranderen de eisen van organisaties die hun IT-diensten uitbesteden. APS en Achmea IM hebben daarom naast de ISAE 3402 type II-verklaring ook een ISAE 3000 type II-verklaring waarin ze laten zien hoe zij invulling geven aan de Trust Service Principles en de criteria beschikbaarheid, integriteit van gegevensverwerking, vertrouwelijkheid en privacy.

Personalia in het jaar 2024

Bestuur

Naam	Geboren	Benoemd per	Aftredend per
Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel (voorzitter)	1960	01-01-2012	31-12-2028
De heer W.J.T. Sillen (tot eind 2024)	1958	13-10-2010	31-12-2024*
De heer J. H. Sluis (tot eind 2024)	1982	01-01-2014	31-12-2024
De heer A. Barszczowski	1984	01-01-2017	31-12-2028
De heer B. de Berg (secretaris)	1958	05-02-2019	04-02-2025
De heer W. Molenaar	1982	01-08-2020	01-08-2026
Mevrouw J. Stammen	1985	21-02-2022	21-02-2028
Mevrouw M. Hof	1983	21-02-2022	21-02-2028

* De zittingstermijn is in 2022 verlengd met maximaal 2 jaar, derhalve aftredend ultimo 2024.

Dagelijks Bestuur

Naam	Geboren	Functie
Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel	1960	Voorzitter
De heer B. de Berg	1958	Secretaris

Bestuur Deelnemersvereniging (DPF)

Naam	Geboren	Functie
De heer J.J.H. Poen	1949	Voorzitter
De heer D. Bolkestein	1980	Secretaris/Penningmeester
Mevrouw Merkens-van Veldhuisen	1984	Bestuurslid

Verantwoordingsorgaan

Verantwoordingsorgaan

Naam	Geboren	Aftredend per
De heer H.S. Teunissen	1959	31-12-2028
Mevrouw J.C.M. Maas**	1951	31-12-2028
Mevrouw M.M. van Lierop	1977	30-06-2026
De heer W. Langoor	1985	31-12-2027
De heer J.M. Quist	1988	31-12-2027

** Mevrouw Maas is in 2023 herbenoemd voor een tweede termijn (van vier jaar) vanaf 1 januari 2025.

Beleggingscommissie

De heer M. Roberts (externe voorzitter)
De heer W.J.T. Sillen (commissielid tot eind 2024)
De heer A. Barszczowski (commissielid)
De heer W. Molenaar (commissielid)
Mevrouw M. Hof (commissielid)

Communicatiecommissie

De heer B. de Berg (voorzitter)
Mevrouw J. Stammen (commissielid)

Commissie Governance, Risk en Compliance

De heer J.H. Sluis (voorzitter)
Mevrouw mr. T.P.J.A. van den Heuvel (commissielid)
De heer A. Barszczowski (toehoorder)

Commissie Geschiktheid en Opvolging

De heer B. de Berg (voorzitter)
Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel (commissielid)
Mevrouw M. Hof (commissielid)

Nevenfuncties bestuursleden 2024

Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel

Zelfstandig ondernemer; eenmansbedrijf op het gebied van Beleid, bestuur en juridisch advies in de gezondheidszorg

Gastdocent bij onder meer Politieacademie, NSPOH en ACTA

Lid SER-subcommissie Verplichtstelling Beroepspensioenregelingen

Lid Raad van Toezicht Calibris Advies

Voorzitter BOB 7, Bewonersoverleg Blok 7, straatvereniging in Utrecht

Voorzitter van de Geschillencommissie Scholing KNGF

Lid bestuur Stichting Pensioen Opleidingen (SPO)

Lid Raad van Toezicht Mediahuis Nederland Pensioenfonds (per 1 januari 2025)

De heer W.J.T. Sillen (bestuurslidmaatschap beëindigd eind 2024)

Fysiotherapeut bij ziekenhuis SJG Weert

Co Investor bij wedonthavetime.org

De heer J.H. Sluis (bestuurslidmaatschap beëindigd eind 2024)

Partner AethiQs B.V.

Sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds Haskoning DHV

Sleutelfunctiehouder risicobeheer SPT

Sleutelfunctiehouder risicobeheer CB APF

Begeleiding Wtp verantwoordingsorgaan Pensioenfonds voor Huisartsen

Lid Medezeggenschapsraad Daltonschool De Veste

De heer A. Barszczowski

Fysiotherapeut bij C-enter

Lid bestuur Pensioenfederatie

Lid commissie risicomanagement Pensioenfederatie

De heer B. de Berg

Directeur Medisch Centrum Schiebroek B.V (mededirecteur Onroerendgoed B.V.)

De heer W. Molenaar

Mede-eigenaar van de VOF Fysiogroep Waterland

Lid Commissie beheer belegde middelen bij het KNGF

Lid Werkgroep MVB Pensioenfederatie

Mevrouw M.G. Hof

Co-CEO Stichting GREEN (vanaf januari 2025)

Executive board member bij GREEN

In loondienst bij Finance Ideas als Senior Adviseur

Mevrouw J.J.J. Stammen

Senior docent Zuyd Hogeschool, Academie voor Fysiotherapie te Heerlen

Overzicht externe adviseurs en uitvoeringspartners

Externe voorzitter en adviseur beleggingsadviescommissie (BAC)
De heer M. Roberts

Custodian
Caceis Bank, Netherlands Branch te Amsterdam

Certificerend accountant
De heer J. van Kleef RA, KPMG Accountants N.V. te Utrecht

Sleutelfunctionaris interne audit
De heer B. Vroegh RA CIA CPE

Certificerend actuaris en sleutelfunctionaris actuariael
De heer H. Zaghdoudi AAG van WTW

Adviserend actuaris
De heer R.T. Schilder AAG van WTW te Amsterdam

Communicatieadviseur
Achmea Pensioenservices N.V. te Tilburg

Vermogensbeheerder
ASR Real Assets Investment Partners te Utrecht
Achmea Investment Management B.V. te Zeist (fiduciair)

Uitvoeringsorganisatie
Achmea Pensioenservices N.V. te Tilburg

Compliance officer, tevens optredend als vertrouwenspersoon
De heer H. Pullen van TriVu te Zevenbergen

ONTWIKKELINGEN OP PENSIOENGEBIED

In dit onderdeel gaat het bestuur in op de ontwikkelingen op pensioengebied in 2024.

Financiële positie fondsen

De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de verplichtingen en het vermogen van het pensioenfonds. Deze geeft daarmee inzicht in de financiële gezondheid van SPF. De dekkingsgraad steeg de eerste helft van 2024, maar in de tweede helft was er sprake van een daling, waardoor de dekkingsgraad aan het einde van het jaar exact gelijk was aan de dekkingsgraad waarmee het jaar begon: op 31 december 2024 was de actuele dekkingsgraad van SPF 114,8%. SPF verhoogde op 1 januari 2025 de pensioenen met 2,72%.

Regels die gelden vanaf 1 januari 2024

Gedraglijn goed omgaan met klachten voor leden van de Pensioenfederatie:

Vanaf 1 januari 2024 geldt de geactualiseerde Gedraglijn Goed omgaan met klachten. Daarin staat een lijst met 35 bepalingen waaraan pensioenfondsen moeten voldoen, plus een checklist om te bekijken of het pensioenfonds aan de bepalingen voldoet. SPF heeft op basis hiervan een klachten- en geschillenbeleid vastgesteld.

Uit de jaarlijkse meting van de Pensioenfederatie heeft SPF een zeer goed resultaat gehaald, 95% (van de 100%). Dit betekent dat SPF zijn basis goed op orde heeft, ontvankelijk is voor klachten en op een volwassen manier omgaat met klachten en klantsignalen.

Per 1 januari 2024 startte de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP):

De Stichting Geschilleninstantie Pensioenfondsen is een externe geschillencommissie en is bedoeld om de civiele rechtspraak te ontlasten. De Ombudsman Pensioenen is sinds 1 januari 2024 ook onderdeel van de GIP. SPF heeft zich aangesloten bij deze nieuwe externe geschilleninstantie. In de brieven aan de deelnemers die een klacht indienen staat een tekst om de deelnemers hierover te informeren.

Sinds 1 januari 2024 geldt de nieuwe Code Pensioenfondsen:

De herziene Code Pensioenfondsen vervangt de Code Pensioenfondsen uit 2018. De herziening vond plaats tegen de achtergrond van de vernieuwing van het pensioenstelsel. In de nieuwe Code Pensioenfondsen zijn normen geschrapt, die nu in de wet staan.

In de Code staat een aantal nieuwe normen om beter aan te sluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen en de deelnemer centraal te stellen. SPF heeft deze normen ook geïmplementeerd. Verderop in het jaarverslag, in het hoofdstuk over goed pensioenfondsbestuur, wordt dit uitgebreid beschreven.

De AOW-leeftijd in 2024 was 67 jaar:

Dat blijft zo totdat de AOW-leeftijd in 2028 stijgt naar 67 jaar en 3 maanden. De AOW-leeftijd wordt steeds 5 jaar van tevoren vastgesteld.

Den Haag in 2024: een nieuw kabinet

In de zomer van 2024 was er een consultatie over de Wet toezeggingen pensioenen:

Het Wetsvoorstel toezeggingen pensioenonderwerpen maakt vrijwillige voortzetting van het wezenpensioen mogelijk en uniformeert het kindbegrip. Het wetsvoorstel bevat daarnaast een verruiming van het overgangsrecht voor premievrije voortzetting van het pensioen bij arbeidsongeschiktheid, voor gesloten pensioenfondsen en verzekeraars.

In juli startte een nieuw kabinet zonder afspraken over pensioen:

Op 2 juli 2024 werd het nieuwe kabinet Schoof beëdigd. Het wordt gevormd door PVV, VVD, NSC en BBB. Pensioen is een vrije kwestie. Dat wil zeggen dat de Tweede Kamer ideeën over pensioen aan de orde kan stellen.

Knelpunt in communicatie door rentedip opgelost:

Alle pensioenfondsen moeten berekeningen maken op basis van door de DNB voorgeschreven regels en scenario's. De (oude) scenario's gingen uit van een scherpe daling van de rentestand in de loop van 2024. Hierdoor lijkt het dat gepensioneerden een lager pensioen krijgen dan in werkelijkheid het geval is. Heel vervelend omdat het pensioenfonds de uitkomsten van de berekeningen ook moet gebruiken voor communicatie met deelnemers. Op verzoek van minister Van Hijum is dit probleem opgelost: DNB heeft de te gebruiken scenariosets aangepast.

Toegezegd: Het uiterste overstapmoment gaat naar 1 januari 2028:

Dat zegde toenmalig minister Schouten toe aan de Eerste Kamer tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen in 2023. Het wetsvoorstel over het nieuwe uiterste overstapmoment is aan de Tweede Kamer gestuurd. NSC en BBB dienden hier in januari 2025 een amendement bij in dat deelnemers een instemmingsrecht voor invaren moet geven. Dat amendement gaat voor advies naar de Raad van State, waardoor dit hele wetsvoorstel later behandeld wordt dan eerder gepland. Zo lang het wetsvoorstel nog niet is goedgekeurd, is het uiterste overstapmoment 1 januari 2027. Omdat SPF het voornemen heeft om op 1 juli 2025 de transitie te laten plaatsvinden, lijkt het uitstellen van het overstapmoment voor SPF geen invloed te hebben.

Toegezegd: Kortere periode tussen plan en invaarmoment:

De regeringscommissaris transitie pensioenen adviseerde begin september 2024 om de uiterste indieningsdatum van het implementatieplan te dynamiseren. Minister Van Hijum nam het advies van de regeringscommissaris over. Het nieuwe voorstel is dat pensioenfondsen hun implementatieplan uiterlijk 12 maanden voor de beoogde invaardatum indienen. Ook deze verandering maakt onderdeel uit van de wetswijziging over het verschuiven van het uiterste overstapmoment naar 1 januari 2028, waarover formeel nog een besluit moet worden genomen. En ook hiervoor geldt dat, omdat SPF het voornemen heeft om op 1 juli 2025 de transitie te laten plaatsvinden, het dynamiseren van de uiterste indieningsdatum van het implementatieplan voor SPF geen invloed lijkt te hebben.

Veranderingen in risicovrije rente hebben geen effect op ingegane uitkering met vaste daling:

Pensioenfondsen kunnen een dalende uitkering aanbieden. De hoogte van die daling is gebaseerd op de (risicovrije) rentestand. Maar die kan veranderen. Er was onduidelijkheid over het effect ervan op de maximale daling voor reeds ingegane uitkeringen. Inmiddels is duidelijk dat die maximale daling in dat geval niet hoeft te worden aangepast. De maximale vaste daling kan wel wijzigen door een verandering van de parameter voor aandelenrendement. Of een verandering in het strategische beleggingsbeleid.

Op Prinsjesdag oog voor pensioenfondsen als investeerders:

In de Prinsjesdagstukken staat dat het kabinet pensioenfondsen ziet als mogelijke investeerders bij het bouwen van woningen. Ook SPF investeert in vastgoed.

Kamer liet juridische analyse maken over invaren:

Prof. mr. Niek Peters schreef een analyse over de juridische risico's en mogelijke aansprakelijkheid van het invaren voor de staat, pensioenfondsen, werkgevers en het rechtsstelsel. Specifiek kijkend naar de risico's voor pensioenfondsen is zijn conclusie dat zij mogelijk substantiële risico's lopen. De precieze omvang van die risico's zal onder andere afhangen van de manier waarop de transitie wordt vormgegeven.

Bij invaren van ingegane wezenpensioenen kunnen fiscale knelpunten ontstaan:

Dat schreef staatssecretaris Van Oostenbruggen van Financiën 18 december 2024 aan de Kamer. Hij zegde toe fiscale knelpunten op te lossen bij het invaren van ingegaan wezenpensioen.

De minister onderzoekt of de regels rondom het vullen van de risicodelingsreserve bij invaren het shoprecht niet in de weg zitten:

SPF maakt de overstap naar een flexibele premieregeling (FPR). Onderdeel van deze regeling is het shoprecht. Omdat SPF in de uitkeringsfase alleen een variabele uitkering aanbiedt, heeft de deelnemer de mogelijkheid een vaste uitkering aan te kopen bij een pensioenuitvoerder die deze mogelijkheid wel biedt, dat is het shoprecht. Deze keuze zal normaal gesproken gemaakt worden op het moment dat de deelnemer het pensioen laat ingaan.

Een ander onderdeel van de FPR is dat pensioenfondsen de mogelijkheid hebben om een risicodelingsreserve te vullen om (te) grote schommelingen in uitkeringen te voorkomen. Als het pensioenfonds ervoor kiest om de reeds opgebouwde pensioenen in te varen, knellen de regels rondom het vullen van de risicodelingsreserve mogelijk met het (beperkte) shoprecht van de reeds gepensioneerde deelnemers. De minister neemt dit mee in de Wet toezeggingen pensioenonderwerpen.

De Kamer wil snel onderzoeken of de AOW-leeftijd ook kan dalen als de levensverwachting daalt:

Nu staat namelijk alleen in de wet dat de AOW-leeftijd stijgt bij een hogere levensverwachting. De minister wilde dat liever wat verder in de toekomst uitzoeken, in plaats van op korte termijn. Maar de motie kreeg een meerderheid.

Pensioenfondsen, sociale partners en toezichthouders werken hard aan overstap naar nieuwe regelingen

De mijlpalen naar het nieuwe pensioenstelsel:

Sociale partners en beroepspensioenverenigingen moesten het uiterlijk in 2024 eens worden over de nieuwe regeling. DPF heeft, zoals voorgeschreven, de gemaakte afspraken vastgelegd in een transitieplan en aangegeven daarbij ook de bestaande pensioenen te willen omzetten naar de nieuwe regeling (invaren).

SPF heeft vervolgens de opdracht van DPF aanvaardt om de pensioenregeling uit te voeren. En daarna een implementatieplan inclusief een communicatieplan opgesteld. Het implementatieplan is voorgelegd aan DNB en het communicatieplan aan de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Medezeggenschap in Wet toekomst pensioenen:

In de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel is de medezeggenschap van organen van SPF aangescherpt. Het bestuur informeert het verantwoordingsorgaan met het bestuursverslag over kosten. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een adviesrecht over het omzetten van huidige pensioenen. Omdat het de bedoeling is dat de transitie van de pensioenregeling van SPF op 1 juli 2025 plaatsvindt, is er in 2024 veelvuldig contact geweest tussen SPF en het verantwoordingsorgaan. En ook de visitatiecommissie is hier, vanuit zijn rol, bij betrokken geweest.

Ook zijn er vanuit SPF en DPF inspanningen gedaan om alle belanghebbenden bij de pensioenregeling zo goed mogelijk op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot de transitie, onder andere door het organiseren van webinars. Dat zal ook in de periode na de transitie nog worden voortgezet.

Toezichthouders AFM en DNB houden samen toezicht:

DNB, de AFM en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houden toezicht op SPF. DNB beoordeelt de financiële aspecten. De AFM houdt toezicht op gedrag en communicatie. De AP ziet toe op de gegevensbescherming.

De overstap naar het nieuwe pensioenstelsel is het belangrijkste toezichtthema:

De AFM en DNB hebben het nieuwe stelsel als belangrijk thema. DNB richtte zich op de voorbereidingen op de transitie, het uitvoeren van partiële beoordelingen en de beoordeling van de eerste invaarbesluiten. In 2024 heeft SPF daarom, in het kader van de transitie, veelvuldig contact gehad met DNB om ervoor te zorgen dat de uiteindelijke transitie (inclusief het invaren) evenwichtig kan plaatsvinden.

Verder keek DNB naar duurzaamheid waarbij per instelling een ESG-risicobeeld wordt gevormd. Hiervoor brengt SPF jaarlijks de ESG-risico's in kaart met behulp van een Riks Self Assessment. Ook in 2024 heeft dat assessment plaatsgevonden.

De AFM keek naar hoe pensioenfondsen hun risicopreferentieonderzoeken doen, naar keuzebegeleiding en transitieoverzichten. SPF baseert zich bij de transitie op het meest recente risicopreferentieonderzoek dat zij heeft uitgevoerd. Op het gebied van keuzebegeleiding stelt SPF deelnemers in staat passende keuzes te kunnen maken. Op het moment dat de daadwerkelijke transitie plaatsvindt, zullen er transitieoverzichten worden verstrekt. SPF is volop bezig met de ontwikkeling hiervan.

De AFM houdt ook toezicht op de manier waarop financiële marktpartijen hun duurzaamheidsambities en duurzaamheidsclaims uiten. Ook SPF valt onder dit toezicht omdat een deel van de beleggingen een duurzaam karakter heeft.

Tot slot was cybersecurity een belangrijk aandachtspunt en was er speciale aandacht voor de Digital Operational Resilience Act (DORA) voor zowel DNB als AFM. DORA is een Europese verordening met als doel dat financiële organisaties hun IT-risico's beter gaan beheersen en daarmee weerbaarder worden tegen cyberdreigingen. Op 17 januari 2025 moet SPF DORA hebben geïmplementeerd. Eind 2024 was SPF goed op koers om deze deadline te halen.

Periodiek overleg in Platform pensioentransitie over sectorbrede zaken:

In het Platform pensioentransitie overleggen de Pensioenfederatie, het Verbond van Verzekeraars, zes pensioenuitvoerders, de AFM en DNB over de pensioentransitie. Met de bedoeling om tijdig sectorbrede aandachtspunten en dilemma's tijdens de transitie te signaleren en te bespreken. Mede door de participatie van mevrouw D. van den Heuvel (voorzitter SPF), leverde dit ook in 2024 informatie op over wat er van SPF wordt verwacht, helderheid over hoe je de wet interpreteert en voor welke knelpunten een oplossing moet worden gevonden. AFM en DNB deelden steeds de laatste inzichten hieruit in transitiebulletins.

DNB deelde enkele bevindingen over de rol van de sleutelfuncties bij de pensioentransitie:

DNB vindt bijvoorbeeld een tijdige en bredere toegang tot relevante stukken belangrijk om sleutelfunctiehouders beter in staat te stellen om het bestuur - ongevraagd of gevraagd - van opinies te voorzien.

DNB biedt de mogelijkheid van een partiële beoordeling:

Bij een partiële beoordeling legt een pensioenfonds een afgebakend deel van de stukken over de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel voor aan DNB. Dat kan voor het vaststellen van de risicohouding, de vormgeving van de pensioenregeling en de borging en zekerstelling van de datakwaliteit vóór omzetten huidige pensioenen. De mogelijkheid van partiële beoordeling versnelt het proces. Daarom heeft SPF hier in 2024 ook gebruik van gemaakt. Inmiddels heeft SPF alle benodigde stukken voorgelegd aan DNB.

Invaren of niet, het pensioenfonds moet het onderbouwen:

DPF deed het verzoek aan SPF om de reeds opgebouwde pensioenen wel in te varen. SPF heeft vervolgens het verzoek beoordeeld: volgens SPF kan er evenwichtig worden ingevaren. De onderbouwing hiervan is gedeeld met DNB.

Aandachtspunten bij de risicohouding en het contract: doelstellingen bandbreedtes & maatstaven:

SPF is in 2024 begonnen met het vaststellen van doelstellingen, bandbreedtes en maatstaven. In november 2024 publiceerde DNB aan welke voorwaarden een pensioenfonds moet voldoen bij het vastleggen van doelstellingen, bandbreedtes en maatstaven. Er moet bijvoorbeeld ook worden toegelicht waarom er geen andere keuze gemaakt wordt.

SPF baseert de risicohouding voor beleggingen op de uitkomsten van een risicopreferentieonderzoek, wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken. Die risicohouding heeft strakke grenzen. Bij overschrijding van de geformuleerde grenzen moet het beleggingsbeleid worden aangepast. Daarnaast moet ook vóóraf worden vastgelegd hoe het beleid bij overschrijding van die grenzen wijzigt.

DNB vindt dat pensioenfondsen eerst het risicopreferentieonderzoek moeten doen en daarna beleid moeten maken. DNB vindt het belangrijk om te kijken naar de samenhang tussen de risicohouding en de uiteindelijk te maken keuzes in het contract. Het gaat om aantoonbare evenwichtigheid. Het pensioenfonds moet de voor- en nadelen van de keuze voor een flexibele premieregeling of een solidaire premieregeling toelichten. SPF verwacht dit traject begin 2025 af te ronden.

DNB wil afspraken over de periode tussen plannen maken en het overstapmoment:

DNB wil dat beroepspensioenverenigingen (zoals DPF) en de fondsen (zoals SPF) afspraken maken voor de periode tussen de plannen en het daadwerkelijke overstapmoment naar de nieuwe pensioenregeling. De complete besluitvorming hierover staat zowel in het implementatieplan als in het transitieplan van SPF.

Op weg naar nieuw stelsel is datakwaliteit belangrijk:

Voor de overstap naar het nieuwe stelsel maken pensioenfondsen gebruik van omrekenmethoden en modellen. Daarom onderzocht SPF de datakwaliteit. Het is namelijk van het grootste belang dat alle berekeningen in het transitieproces met de juiste data en dus juist en volledig worden uitgevoerd.

Het risico op fouten in de modellen en berekeningen wordt verkleind door het toepassen van plausibiliteitscontroles. DNB publiceerde hiervoor Good Practices waarin de werkzaamheden worden beschreven die een pensioenfonds kan (laten) uitvoeren om de juistheid en volledigheid van de in de transitie uitgevoerde berekeningen te borgen.

De AFM gaf in een sectorbrief uit november 2024 handvatten voor de communicatie met deelnemers over ontdekte fouten en voor mogelijke correcties. SPF heeft hiervoor een herzieningenbeleid. Bij 'materiële' fouten in de datakwaliteit informeert SPF deelnemers daarover.

DNB publiceerde Good Practices voor de implementatie van de nieuwe IT-omgeving:

In de ogen van DNB geven deze Good Practices een goede invulling aan de voor het implementatieplan wettelijk voorgeschreven onderdelen. De Good Practices gaan over:

- De rolverdeling tussen SPF en de pensioenuitvoeringsorganisatie/softwareleverancier,
- Het inrichten van kritieke 'Go / No-Go'-momenten en bijbehorende validatiecriteria, en
- De benodigde diepgang en detailniveaus van het implementatieplan en ondersteunende documentatie.

SPF volgt deze Good Practices op en heeft ook daadwerkelijk kritieke Go / No Go momenten vastgesteld.

De AFM over transitiecommunicatie en evenwichtigheid op weg naar het nieuwe pensioenstelsel:

Deelnemers krijgen tijdens de transitieperiode zowel de reguliere informatie als informatie over wat de transitie naar de 'nieuwe pensioenregeling' voor hen persoonlijk betekent.

De AFM publiceerde 5 uitgangspunten voor evenwichtige transitiecommunicatie:

1. Voorkom onrealistische verwachtingen; bij de hogere verwachting hoort ook meer risico;
2. Maak duidelijk dat de hoogte van de pensioenuitkering onzeker is;
3. Zorg dat elke informatie-laag op zich evenwichtig en zelfstandig leesbaar is;
4. Zorg dat alle communicatie in samenhang met andere communicatie consistent is;
5. Laat de communicatie aansluiten bij de doelgroep. Er zijn verschillende doelgroepen bijvoorbeeld verschillende leeftijden, die krijgen andere toelichting.

Deelnemers krijgen uiterlijk één maand voor de overstap naar het nieuwe stelsel een transitieoverzicht waarin staat wat de transitie voor hen persoonlijk betekent.

De AFM organiseerde rondetafelgesprekken over communicatieplan op weg naar nieuw stelsel:

SPF is hier, als één van de koplopers, bij aanwezig geweest.

De AFM publiceerde 5 handreikingen voor de opdrachtbevestiging

In de opdrachtbevestiging zal SPF beschrijven hoe de pensioenregeling is ingericht en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Op die manier wordt duidelijk of SPF en DPF op dezelfde lijn zitten.

Hieronder de 5 tips van de AFM om op te letten bij het opstellen van de opdrachtbevestiging:

1. Werk de deelnemerseffecten (en passendheid) van de nieuwe regeling ook uit zonder transitie-effecten, zoals compensatie en verdeling van de buffer. Nieuwe deelnemers profiteren daar immers vaak niet van.
2. Werk de deelnemerseffecten (en passendheid) van de nieuwe regeling zowel uit voor de regeling als geheel, als voor de individuele elementen zoals de risicohouding, de regels ten aanzien van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve, de toedelingsregels, het projectierendement of de vaste daling en de spreidingssystematiek.
3. Werk de deelnemerseffecten niet alleen uit voor actieven, slapers en gepensioneerden, maar belicht ook potentieel nadelige effecten voor specifieke doelgroepen in specifieke situaties. Bijvoorbeeld de gevolgen van individuele waardeoverdracht voor deelnemers van wie een deel van hun premie is gebruikt om de solidariteitsreserve te vullen. Inzicht hierin is belangrijk, onder meer voor gerichte communicatie en keuzebegeleiding.
4. Werk de onderbouwing van de passendheid gestructureerd uit. Het pensioenfonds moet in ieder geval verantwoorden waarom het bepaalde keuzes heeft gemaakt en hoe de consequenties van die keuzes voor verschillende groepen zijn afgewogen. Maak duidelijk waarom deze keuzes passender zijn dan alternatieve keuzes.
5. De opdrachtbevestiging moet ook voor toekomstige lezers goed te volgen zijn. Verwijs daarom concreet naar eventuele achterliggende documenten. Een goede structuur en begrijpelijk taalgebruik versterken de leesbaarheid eveneens.

SPF zal bij het opstellen van de opdrachtbevestiging rekening houden met deze tips.

Premie voor pensioen op risicobasis mag niet worden gebruikt voor een hoger ouderdomspensioen:

Op 1 oktober 2024 gaf het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP) aan dat dit fiscaal niet mag. Een overschot kan wel worden verrekend met een lagere premiestelling in de toekomst.

Waardeoverdrachten worden opgeschort tijdens transitie naar nieuw pensioenstelsel:

In de periode dat de overdragende pensioenuitvoerder of de ontvangende pensioenuitvoerder in transitie is, worden geen waardeoverdrachten uitgevoerd. Concreet betekent dit dat er geen waardeoverdrachten worden uitgevoerd als één fonds is ingevaren en het andere fonds niet en dit andere fonds wel de intentie heeft om in te varen. Zodra geen van beide partijen (meer) in transitie is, wordt de waardeoverdracht afgewikkeld.

Welke vernieuwing zit er naast de Wet toekomst pensioenen in de pijplijn?

OCTAS beschrijft 3 varianten voor minder complex stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid:

Begin 2024 schreef de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstel (OCTAS) een advies over een nieuw stelsel voor arbeidsongeschiktheid en ziekte. Hierin staan 3 varianten om het stelsel te vereenvoudigen. Plus een aantal voorstellen om knelpunten voor mensen zonder (recent) arbeidsverleden aan te pakken. Minister Van Hijum schreef dat hij in het voorjaar van 2025 aan de slag gaat om concrete voorstellen voor een 'Huidig stelsel beter' te komen.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen:

In het pensioenakkoord is afgesproken dat er een arbeidsongeschiktheidsverzekering komt voor zzp'ers. Maar dat blijkt niet gemakkelijk te regelen. In de pensioenregeling van SPF is geen arbeidsongeschiktheidspensioen opgenomen. Deze afspraak heeft daarom mogelijk gevolgen voor fysiotherapeuten die als zzp'er werken.

Er komt controle op arbeidsvorm waardoor schijnzelfstandigen gevonden worden:

De belastingdienst gaat in 2025 handhaven op de juiste arbeidsvorm. Daardoor kan het voorkomen dat een fysiotherapeut die dacht zzp'er te zijn, toch werknemer blijkt te zijn.

Tweede Kamer ging akkoord met bedrag ineens op pensioendatum:

Op 8 oktober 2024 nam de Tweede Kamer het Wetsvoorstel herziening bedrag ineens aan met een ruime meerderheid. Straks kan elke deelnemer op de pensioeningangsdatum kiezen om maximaal 10% van de waarde van het ouderdomspensioen op te nemen als een bedrag ineens. Het opnemen van een bedrag ineens kan effect hebben op de toeslagverlening. Deelnemers die in de maand dat hun AOW-uitkering ingaat of eerste van de maand daarop volgend, hun pensioen in laten gaan, kunnen het 'bedrag ineens' uitstellen in verband met belasting. De Tweede Kamer nam een motie aan die het kabinet vraagt om de doelgroep te onderzoeken. Dit wetsvoorstel, treedt naar verwachting niet eerder in werking dan 1 juli 2026.

Eigen pensioenrecht na scheiding:

Bij scheiding wordt het pensioen verdeeld. De nieuwe standaard wordt dat de ex-partner een eigen pensioenrecht krijgt. Dat heet conversie en komt nu nog weinig voor. Het ziet ernaar uit dat de termijnen voor de nota van wijziging gaan schuiven. Minister Van Hijum gaf aan dat de internetconsultatie naar verwachting in 2026 gaat plaatsvinden.

Governance

Meer medezeggenschap over beleggingsbeleid en klimaat (WESP):

In het initiatiefwetsvoorstel Wet eigen strategie pensioenfondsen (WESP) staat een adviesrecht voor verantwoordingsorganen over het beleggingsbeleid dat rekening houdt met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. De plenaire behandeling van dit voorstel ligt echter al stil sinds maart 2023.

Pensioenfondsen moeten een Klokkenluidersregeling hebben:

Ook SPF heeft een klokkenluidersregeling.

Europa

DORA: regels digitale weerbaarheid gelden vanaf 17 januari 2025:

De financiële sector maakt steeds meer gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT). Daardoor neemt ook het risico op cyberaanvallen toe. De Europese wetgevende Digital Operations Resilience Act (DORA) gaat over digitale operationele veerkracht en over 'cyber resilience' in de financiële sector. AFM en DNB zijn beiden gedeeltelijk toezichthouder voor DORA-regels. Financiële instellingen, zoals SPF, moeten voldoen aan de DORA-regels en ernstige ICT-gerelateerde incidenten melden bij DNB.

SPF heeft in 2024 het beleid aangepast en is daarmee, beleidsmatig, compliant. Wel zijn er (eind 2024) nog enkele actiepunten die nog opgelost moeten worden om volledig DORA-proof te zijn. Deze openstaande actiepunten zijn begin 2025 afgerond.

Europese regels over informatie over de duurzaamheid van de regeling (SFDR):

Veel pensioenfondsen maken duurzaamheidsoverwegingen in hun beleggingen. Vanuit de Europese Unie (EU) zijn er daarover informatieverplichtingen. Die staan in de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De bedoeling ervan is greenwashing voorkomen, dus dat bedrijven zich duurzamer voordoen dan ze eigenlijk zijn. SPF stelt jaarlijks een verklaring waarin de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren worden beschreven.

Veilige grensoverschrijdende elektronische identificatie en authenticatie (EIDAS):

De Wet digitale overheid (WDO) zorgt ervoor Pensioenfondsen moeten werken met door de overheid toegelaten Nederlandse eID-middelen voor toegang tot het besloten deel van de website van het pensioenfonds of de mijnomgeving. En met erkende eID-middelen uit andere lidstaten. In 2024 ontwikkelt het ministerie van BZK hulpmiddelen en handleidingen waarmee pensioenfondsen en andere publieke dienstverleners zich stapsgewijs kunnen voorbereiden op aansluiting op het 'Stelsel Toegang'. Naar verwachting wordt de eerste release van Stelsel Toegang vanaf de tweede helft van 2025 gefaseerd uitgerold.

Er komt een nieuwe Europese pensioenfondsenrichtlijn:

In Nederland is de richtlijn IORP II sinds 2019 van kracht. De richtlijn bevat voor pensioenfondsen o.a. eisen voor de eigenrisicobeoordeling, het inrichten van sleutelfuncties, ESG en communicatie met gepensioneerden. Ook zijn er afspraken over grensoverschrijdende collectieve waardeoverdrachten. De Europese toezichthouder EIOPA is begonnen met een consultatie voor de herziening van pensioenfondsen-richtlijn IORP II.

In de consultatie voor de herziening van IORP II worden de volgende onderwerpen besproken:

1. de toereikendheid van de richtlijn vanuit prudentieel en governance oogpunt;
2. de stabiliteit van verschillende soorten pensioeninstellingen;
3. grensoverschrijdende activiteiten en overdrachten;
4. het functioneren van het Uniform Pensioenoverzicht (UPO);
5. de verschuiving van defined benefit naar defined contribution regelingen;
6. de duurzaamheid; en
7. diversiteit en inclusie.

De herziening zal nog niet in 2025 gaan plaatsvinden.

Vooruitblik 2025: Den Haag en de pensioentransitie

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is echt van start. Eind 2024 werden daarvoor nog een aantal plooiën glad gestreken. In de Tweede Kamer gaat dit jaar de discussie door. De Tweede Kamer start voor het onderwerp pensioen met een plenair debat over de verlenging van de transitietermijn naar 2028. En het dynamisch maken van het indienmoment voor implementatieplannen. NSC diende met BBB een amendement in voor een collectief instemmingsrecht, en later nog met een individueel bezwaarrecht. Eind januari komt de eerste evaluatie van de overstap van de eerste drie pensioenfondsen. Waar spreekt de Kamer in 2025 verder over? Kortom waar staan we en wat komt er dit jaar nog meer aan?

Glad gestreken: nieuwe scenario's maken communicatie beter:

Eind 2024 werden een aantal plooiën voor de overstap gladgestreken. Zo werd opgelost dat de voorgeschreven scenariosets voor bijna-gepensioneerden een te laag ingeschatte pensioenuitkering opleverden. Want de rentedip er achter bestond alleen in theorie. Heel vervelend, want juist mensen die vlak voor hun pensioen zitten, willen weten waar ze echt aan toe zijn. De minister verzocht DNB om een oplossing. DNB kwam met nieuwe scenariosets. Zo verdween de rentedip en dat is fijn, want dat komt de uitlegbaarheid ten goede.

Maar ... NSC stelde vragen en wil collectief instemmingsrecht:

De voorgeschreven communicatie rond invaren betekent dat pensioenfondsen heel veel bedragen en meerdere navigatiemetaforen aan hun deelnemers moeten sturen. Agnes Joseph van NSC stelde Kamervragen over de geschiktheid daarvan. Minister Van Hijum vindt dat pensioenfondsen de juiste context kunnen bieden in hun communicatie met de werkwijze uit het Servicedocument Transitiecommunicatie van de Pensioenfederatie.

NSC stelde ook Kamervragen over het hoorrecht van gepensioneerden en slapers. De minister antwoordde dat de huidige situatie passend is. De Kamer wil onderzoeken hoe verenigingen van slapers en gepensioneerden blijvend betrokken kunnen worden bij de implementatie van de transitieplannen. Mevrouw Joseph schreef een visiedocument "Werken aan een toekomstbestendig pensioen. En NSC diende samen met BBB een amendement in om een collectief instemmingsrecht in te voeren bij invaren.

Bijna opgelost: kortere periode tussen plan en invaarmoment:

De regeringscommissaris transitie pensioenen adviseerde begin september om de uiterste indieningsdatum van het implementatieplan te dynamiseren. Dat lost een aantal knelpunten op. Een lange periode tot aan de daadwerkelijke transitie, maakt pensioenfondsen kwetsbaar voor dekkingsgraad risico's. En voor een grotere kans dat uitkomsten buiten de afgesproken bandbreedte vallen. Een en dezelfde deadline voor alle partijen zorgt bovendien voor piekbelasting bij adviseurs en toezichthouders. Minister Van Hijum nam het advies van de regeringscommissaris over. De nieuwe regel is dat pensioenfondsen hun implementatieplan uiterlijk 12 maanden voor de beoogde invaardatum indienen. Maar alleen als de beoogde invaardatum later dan 1 juli 2026 is. Anders blijft de deadline voor het implementatieplan 1 juli 2025. De verandering maakt onderdeel uit van de wetwijziging over het verschuiven van de uiterste transitiedatum naar 1 januari 2028. De Kamer debatteert er in januari over. Ook een langere transitietermijn zorgt voor ruimte in de uitvoeringspraktijk.

Bijna opgelost: fiscale knelpunten:

Bij invaren van ingegane vroegpensioenen en wezenpensioenen kunnen fiscale knelpunten ontstaan. Dat schreef staatssecretaris Van Oostenbruggen van Financiën 18 december aan de Kamer. Hij nam een beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving om deze knelpunten op te lossen. In 2025 verwachten we een vervolg met de behandeling in de Tweede Kamer.

Toezeggingen om shoprecht te beschermen en kosten te besparen:

Op verzoek van de Tweede Kamer zegde de minister toe om onderzoek te doen of de regels rondom het vullen van de risicodelingsreserve bij invaren het shoprecht niet in de weg zitten. De minister neemt dit mee in de Wet toezeggingen pensioenonderwerpen.

De minister gaat ook onderzoeken hoe pensioenfondsen FTK-vermogens kunnen samenvoegen tot één financieel geheel. Het gaat dan om vermogens uit niet ingevaren pensioen en vermogens achter stabiele uitkeringen. Dit is voor na de transitie. Achmea Pensioenservices pleitte voor beide zaken in onze consultatiereactie op het wetsvoorstel toezeggingen pensioenonderwerpen. We zijn dan ook blij met deze toezeggingen.

Maar Kamer wil nog extra aanpassingen:

SGP en GL/PvdA verzochten om snel te onderzoeken of de AOW-leeftijd ook kan dalen als de levensverwachting daalt. Nu staat namelijk alleen in de wet dat de AOW-leeftijd stijgt bij een hogere levensverwachting. De minister wilde dat liever wat verder in de toekomst uitzoeken, in plaats van op korte termijn. Maar de motie kreeg een meerderheid. NSC wil snel onderzoeken hoe de regels voor toeslagverlening van pensioenfondsen die niet invaren, kunnen worden versoepeld. Dat vermogen blijft onder de regels van het FTK vallen. Ook hier vond de minister onderzoek prima, maar ook dat er geen haast bij is. Toch werd deze motie wel aangenomen. We verwachten er in 2025 een vervolg op.

In 2025 niet alleen Wet toekomst pensioenen:

In 2025 debatteert de Eerste Kamer over het wetsvoorstel dat er voor zorgt dat je bij pensioeningang een bedrag ineens mag opnemen. De Tweede Kamer nam het herziene wetsvoorstel in oktober aan. Maar een bedrag ineens opnemen kan met name voor lagere inkomens minder voordelig zijn dan verwacht. Door het verlies van toeslagen kan het bedrag ineens netto namelijk lager uitpakken. Het effect van opname van een bedrag ineens namelijk dat het levenslange ouderdomspensioen lager is, blijft natuurlijk wel. Er was geen meerderheid in de Tweede Kamer om daar flankerende maatregelen op te nemen.

De ingangsdatum van het bedrag ineens is nog niet bekend. De Eerste Kamer behandelt het voorstel momenteel. Zij kunnen in meerdere rondes vragen stellen. Daarna kan de stemming gepland worden. Bijna-gepensioneerden krijgen 6 à 9 maanden voor pensionering informatie over hun pensioen. Daardoor is een ingangsdatum op 1 januari 2026 nu al ambitieus.

In 2025 wordt hard gewerkt aan de definitieve overstap naar het nieuwe pensioenstelsel:

Over pensioen is in politiek Den Haag afgesproken dat het een vrije kwestie is. Minister Van Hijum gaf in debatten aan dat hij de spelregels niet wil veranderen, maar wel oog en oor wil houden voor reële knelpunten. Het amendement dat een collectief instemmingsrecht regelt bij invaren, kan echter betekenen dat pensioenfondsen een referendum moeten houden.

BESTUURSPARAGRAAF

Toelichting op het gevoerde beleid en focusdossiers

Het voltallige bestuur heeft het afgelopen jaar 13 keer vergaderd in het kader van de reguliere beleidscyclus. Naast de bestuursvergaderingen hebben er diverse commissievergaderingen plaatsgevonden en vergaderingen van het bestuur met het VO, de visitatiecommissie en het bestuur van DPF. Ook is het bestuur van SPF 2 keer extra bij elkaar gekomen in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

In de reguliere bestuursvergaderingen komen onder meer de onderwerpen integriteit, vermogensbeheer, risicomanagement, communicatie, pensioenbeheer en uitbestedingsbeleid aan de orde. Naast de reguliere beleidscyclus stonden in 2024 de volgende speerpunten in de vorm van de zogeheten "focusdossiers" op de agenda, waaraan in het bijzonder aandacht werd besteed:

1. De transitie naar de nieuwe regeling;
2. Communicatie;
3. Duurzaam beleggingsbeleid;
4. Moderne en veilige digitale infrastructuur en hoge datakwaliteit;
5. Governance.

De focusdossiers bevatten concrete en afgebakende thema's. Na afloop van ieder kalenderjaar beoordeelt het bestuur in hoeverre de doelstellingen van de focusdossiers zijn behaald. Hieronder geven we de resultaten op hoofdlijnen per focusdossier weer:

Sub 1. De transitie naar de nieuwe regeling:

- A. Afronden openstaande vragen t.a.v. het invaarverzoek van de DNB en vervolgvragen beantwoorden
- B. Contract afsluiten met APS voor de transitie en idem voor de run na de transitie
- C. Laatste openstaande punten afhandelen in het kader van de interpretatie van de wet door DNB en SZW, zodat we ook door kunnen met het uitwerken van een en ander in nieuwe beleidsdocumenten en dergelijke. Zie verder ook bij G.
- D. Verdere inrichting van rapportages en dergelijke, mede op basis van guidance vanuit DNB, AG en NBA
- E. Zorgen dat de fysiotherapeuten die kiezen voor een vaste uitkering bij een verzekeraar een goed aanbod krijgen
- F. De vertaling van de nieuwe pensioenregeling naar een begrijpelijk nieuw reglement
- G. Opstellen nieuwe Abtn en noodzakelijke nieuwe beleidsdocumenten en update van reeds bestaande beleidsdocumenten
- H. Goede communicatie passend bij en rondom de transitie en goede inrichting voor na de transitie.
- I. De beheerste en integere implementatie van de nieuwe regeling per 1 juli 2025.

A. Afronden openstaande vragen van DNB over het invaarverzoek en vervolgvragen beantwoorden:

Eind maart 2024 heeft DNB aangegeven dat SPF alle vragen - en dat waren er zeer veel - had beantwoord en werd het dossier als compleet beoordeeld. De eerste inhoudelijke formele reactie van DNB was zeer kritisch en daaruit bleek dat er nog veel werk moest worden verzet. De opvolging van het beantwoorden van de vele vragen en verrichten van extra werkzaamheden heeft de hoogste prioriteit gekregen. Er waren in dat kader ook extra overleggen met leden van het verantwoordingsorgaan, het bestuur van DPF en de visitatiecommissie nodig, waarna aanpassingen in de verschillende documenten konden worden aangebracht en indien nodig aanvullende documenten werden opgesteld. Extra werkzaamheden en afstemming was ook nodig in verband met het voornemen van SPF om het risico op aandelen te beperken om zo de dekkingsgraad in verband met het invaren te beschermen. Aan het einde van het tweede kwartaal van 2024 is duidelijk geworden dat er nog geen kansrijk document lag voor zowel "Doelstellingen, Maatstaven en Bandbreedtes" (DMB) als voor de risicohouding. Begin juli 2024 werd tevens bekend dat APS niet in staat was SPF robuust over te zetten naar de nieuwe IT voortbrengingsketen en dat daarom de transitie moest worden uitgesteld.

In overleg met DNB is in de zomer van 2024 een andere werkwijze afgesproken. Pas als DNB een kwalificatie "kansrijk" afgeeft, dient opnieuw afstemming met de verschillende gremia plaats te vinden. Op basis van nieuwe feedback zijn toen vervolgens nieuwe tussenproducten ingediend, maar helaas was het nog niet afdoende. Inmiddels hebben er expertmeetings plaats gehad en de uitkomsten daarvan worden gebruikt voor nieuwe tussenproducten. We gaan ervan uit dat we nu spoedig wel tot kansrijke documenten kunnen komen, waarvan de inhoud op 11 december 2024 met de leden van het verantwoordingsorgaan, het bestuur van DPF en de visitatiecommissie is afgestemd. Op basis hiervan heeft SPF in februari 2025 nieuwe documenten ingediend bij DNB.

B. Contract afsluiten met APS voor de transitie en voor de run na de transitie:

In het eerste kwartaal van 2024 is de projectovereenkomst voor de afspraken over de transitie afgerond. Hierin zijn onder meer goede afspraken gemaakt voor het geval APS de beoogde transitiedatum van 1 januari 2025 niet zou halen. Helaas heeft die situatie zich inmiddels voorgedaan.

C. Laatste openstaande punten afhandelen in het kader van de interpretatie van de wet door DNB en SZW zodat SPF onder andere de nieuwe beleidsdocumenten verder kan uitwerken:

Over een aantal punten is er duidelijkheid gekomen, maar over een paar onderdelen is er nog steeds onduidelijkheid of het wel of niet past binnen de nieuwe wetgeving. Het gaat dan met name om een aantal meer operationele onderdelen. APS houdt er in ieder geval rekening mee dat het kan betekenen dat hun voorkeursoptie niet mogelijk is. Verder heeft SPF bij het risicopreferentieonderzoek alsnog achteraf de gamma's bepaald en bij de risicohouding de methode gebruikt waaraan DNB de voorkeur geeft.

D. Verdere inrichting van rapportages en dergelijke, mede op basis van guidance vanuit DNB, AG en NBA:

Helaas is nog steeds niet helder wat en hoe pensioenfondsen naar verschillende partijen en/of toezichthouders zullen moeten gaan rapporteren. SPF zal samen met de samenwerkingspartijen Achmea IM, APS en WTW een en ander goed monitoren zodat we hier tijdig op kunnen anticiperen. Uiteraard heeft SPF wel steeds minimaal eenmaal per kwartaal de eigen risicoanalyse Wtp geactualiseerd en met enige regelmaat de haalbaarheidsanalyse uitgevoerd.

E. Zorgen dat de fysiotherapeuten die kiezen voor een vaste uitkering bij een verzekeraar een goed aanbod krijgen:

Na uitgebreid onderzoek in de markt en overleg met deskundigen en bestuursondersteuning heeft SPF besloten om geen collectief aanbod te doen aan onze bijna gepensioneerden en reeds gepensioneerden voor hun eventuele overstap naar een verzekeraar voor een vaste uitkering. Enerzijds bleek dat SPF vooruitloopt op de ontwikkelingen in de markt, maar anderzijds werd ook steeds duidelijker dat SPF hiermee tegen allerlei operationele problemen aanloopt in een fase net na de transitie. In deze fase moet SPF ook communiceren over de definitieve hoogte van het persoonlijk pensioenkapitaal en de eventuele uitkering in euro's. Dit alles bij elkaar zorgt ervoor dat SPF heeft besloten zich te focussen op de transitie naar de nieuwe pensioenregeling met de daarbij behorende variabele uitkering.

F. De vertaling van de nieuwe pensioenregeling naar een begrijpelijk nieuw reglement:

De nieuwe regeling is voor zo ver dit mogelijk was, vertaald naar een nieuw reglement. De teksten zijn opgesteld in voor de deelnemer begrijpelijker taal en bevat in principe geen juridisch jargon. Een en ander is nog niet compleet in verband met nog openstaande punten, zowel in verband met het lopende traject met DNB als in relatie met de onder Ad C. genoemde onduidelijkheden.

G. Opstellen nieuwe (Actuariële en bedrijfstechnische nota) Abtn en noodzakelijke nieuwe beleidsdocumenten en update van reeds bestaande beleidsdocumenten:

Eind 2023 is al bij verschillende gremia de opdracht uitgezet om een bepaald onderdeel voor de nieuwe Abtn op te stellen. Dit moest in 2024 een vervolg krijgen en vanuit het dagelijks bestuur samen met de bestuursondersteuning worden gecoördineerd. Een en ander zou dan vervolgens ook zijn beslag moeten krijgen in noodzakelijke nieuwe beleidsdocumenten en in de update van reeds bestaande beleidsdocumenten. Ook in dit onderdeel wrekt zich het feit dat het traject met DNB nog steeds loopt en er ook nog andere onduidelijkheden zijn. Er is dus maar beperkte vordering gemaakt. Begin 2025 heeft het bestuur een conceptvoorstel vastgesteld dat nog verder uitgewerkt zal worden voor het transitiemoment op 1 juli 2025.

H. Goede communicatie passend bij en rondom de transitie en goede inrichting voor na de transitie:

De communicatie over de veranderingen, de begeleiding van de deelnemers bij de transitie, maar ook de inrichting van de communicatie voor de run na de transitie ligt bij de communicatiecommissie. Het tempo en dergelijke is mede in verband met het uitstel aangepast. Zie verder de evaluatie van focusdossier 2 (sub 2).

I. De beheerste en integere implementatie van de nieuwe regeling per 1 juli 2025:

Voor de beheerste en integere implementatie van de nieuwe regeling per 1 juli 2025 heeft de werkgroep risico (de commissie GRC) de risicoanalyse voor het nieuwe pensioencontract steeds levend gehouden en zo veel als nodig wat geactualiseerd. Hiervoor zijn de risico-eigenaren gefaciliteerd, gestimuleerd en gechallenged. Daarnaast is de werkgroep risico belast met het realiseren van een adequaat risicoraamwerk voor de nieuwe pensioenregeling, maar gezien de al eerdergenoemde vertraging en openstaande punten is dat nog niet afgerond.

Sub 2. Communicatie:

Het onderdeel wendbaarheid van communicatie was in 2024 zeker relevant. De communicatiecommissie moest zich voorbereiden op zowel een transitiedatum van 1 januari 2025 als rekening houden met de mogelijkheid dat genoemde transitiedatum niet gehaald zou worden. Dit laatste was helaas het geval. De commissie had met betrekking tot haar uitingen beide scenario's voorbereid. De informatie naar de deelnemers over het uitstel heeft nagenoeg niet geleid tot vragen en/of opmerkingen van deelnemers.

Eind februari 2024 werd het aangepaste transitiecommunicatieplan ingediend bij de AFM. Op 29 april 2024 ontving de commissie de terugkoppeling over het aangepaste plan. Hierin werden nog enkele aanbevelingen gedaan, het plan hoefde niet opnieuw te worden ingediend. De aanbevelingen van de AFM zijn zo goed als mogelijk en wenselijk in het transitiecommunicatieplan verwerkt.

Hieronder wordt het resultaat van de aandachtspunten op communicatiegebied zoals hierboven genoemd, beschreven.

Het vergroten van het draagvlak blijft een punt van zorg. De communicatiecommissie doet er alles aan om deelnemers de meerwaarde van het lidmaatschap van de deelnemersvereniging te laten inzien. De campagne Hogescholen leidt er echter nog niet toe dat de aanwas van leden van de deelnemersvereniging onder startende fysiotherapeuten toeneemt. De communicatiecommissie blijft zich inzetten om het draagvlak te vergroten en zal in 2025 starten met een pilot waarbij de startende deelnemer meer gerichte informatie krijgt op het gebied van financiële planning, dit in samenwerking met het Pensioenfonds voor Medisch Specialisten.

In 2024 werd opnieuw een trendanalyse voor het draagvlak uitgevoerd. Deze wijkt niet af van de analyse uit 2021.

Ook in 2024 werden deelnemers regelmatig meegenomen in de veranderingen die gaan komen rondom de Wtp. De informatie op de website werd geactualiseerd en in de nieuwsbrieven en het FysioMagazine werd aandacht besteed aan de komende transitie naar het nieuwe stelsel. De communicatie rondom dit onderwerp werd echter wel anders dan vooraf verwacht door het uitstel van de transitiedatum naar 1 juli 2025.

Ten behoeve van de aanscherping van het transitiecommunicatieplan werden doelgroepen opnieuw kritisch beoordeeld en geïdentificeerd. De AFM heeft aangegeven hier gericht op toe te zien in het kader van de transitie. De communicatiecommissie heeft het transitiecommunicatieplan aangepast en hierbij de doelgroepsegmentatie zorgvuldig in kaart gebracht. Voor een deel blijft dit erg lastig, omdat op het moment van schrijven nog niet precies bekend is hoe de transitie concreet in termen van kapitalen en euro's uitpakt voor diverse leeftijdscohorten en deelnemers met verschillende status (slaper, actief, pensioengerechtigd).

De verplichte communicatie in bedragen voor, tijdens en na de transitie blijft een punt van zorg. Met name de zogenaamde prognosebrief is voor de hele sector bijzonder lastig. In 2024 is de voorlopige opzet van de prognosebrief aangeleverd bij en beoordeeld door de AFM. Ondanks de aanbevelingen van de AFM en adviezen vanuit de Pensioenfederatie blijft het voor SPF (en de gehele sector) een enorme uitdaging om voor de deelnemer begrijpelijke informatie in prognosebedragen te verstrekken. Gezien het uitstel van de transitiedatum staat dit voor 2025 op de agenda.

Keuzebegeleiding heeft in 2024 veel aandacht gekregen in de voorbereiding op de transitie naar de Wtp. De communicatiecommissie is nauw betrokken bij de ontwikkeling van de diverse klantreizen, e-learnings, portalen, etc. Uiteraard werd in 2024 ook veel aandacht besteed aan de keuzebegeleiding in het huidige stelsel. Zo werd het online pensioneren wederom succesvol ontvangen door aankomend pensioengerechtigden. Het proces werd gewaardeerd met het cijfer 7,4.

De opzet van de zogenaamde "kassabon" moet nog worden doorontwikkeld. Ten gevolge van het uitstel van de transitiedatum en nog enige onduidelijkheden rondom de samenstelling van de totale premie, zal dit in 2025 plaats vinden.

De communicatie-agenda is in 2024 anders geworden dan vooraf bedacht. Dit is ook het gevolg van het uitstel van de transitiedatum.

Sub 3. Duurzaam beleggingsbeleid:

SPF heeft als streven om geleidelijk een steeds groter deel van de beleggingsportefeuille maatschappelijk verantwoord te beleggen, omdat SPF gelooft dat dit waarde toevoegt in de portefeuille en dat SPF daarmee bijdraagt aan een toekomstige leefbare wereld. De uitvraag onder deelnemers in 2022 heeft laten zien dat dit aansluit bij de wensen van de deelnemers. Op basis van het deelnemersonderzoek heeft SPF 'een stip op de horizon gezet' en heeft SPF zich tot doel gesteld om zich in 2024 te blijven inspannen om de resultaten van het deelnemersonderzoek en de stip op de horizon verder te integreren in het beleid van de verschillende asset classes. SPF had en heeft hierbij een tweetal aandachtspunten geformuleerd:

Implementatie stip op de horizon:

In 2022 heeft SPF 'een stip op de horizon geplaatst' waarbij SPF heeft aangegeven dat het fonds een bijdrage wil leveren aan het akkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden Celsius. Uiterlijk in 2050 wil SPF dat de beleggingsportefeuille klimaatneutraal is. Hierbij streeft SPF naar een stapsgewijze verlaging van de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille.

In 2024 heeft SPF een inventarisatie van de gehele beleggingsportefeuille gemaakt om zo een beeld te krijgen van de stand van de portefeuille ten opzichte van het behalen van de lange termijn doelstellingen. Op basis hiervan hebben we per asset class geïdentificeerd of we kunnen bepalen of we op weg zijn om deze doelstelling te behalen en zo ja, in hoeverre dit het geval is. Uit deze inventarisatie is duidelijk geworden dat voor staatsobligaties en private equity op dit moment geen data beschikbaar is en voor andere asset classes deze nog niet compleet is. Er wordt daarom een planning opgesteld die uitgaat van de einddoelstelling voor 2050 en in die planning zullen de stappen worden opgenomen die SPF wil zetten om tot deze doelstelling te komen.

Thema gezondheid:

Het bestuur heeft eind 2022 een aantal thema's gekozen waarop het extra nadruk wil leggen, namelijk klimaat en gezondheid en welzijn. Gezien de druk op de bestuurlijke agenda rondom de transitie naar de flexibele premiereregeling in 2023 is dit focusdossier opgeschoven naar 2024. In 2024 is een eerste inventarisatie gemaakt hoe op een structurele wijze invulling gegeven kan worden aan het thema gezondheid. Dit is nu in de afrondende fase en in 2025 zal dit beleid gereed zijn.

Sub 4. Moderne en veilige digitale infrastructuur en hoge datakwaliteit:

SPF heeft belangrijke stappen ondernomen om de overgang naar een nieuw IT-platform en de naleving van wetgeving te waarborgen. Hierbij zijn externe experts betrokken voor zowel de platformontwikkeling als de implementatie van nieuwe regelgeving zoals de DORA-wetgeving. In deze evaluatie worden de onderstaande aandachtspunten nader toegelicht.

Volgen van de ontwikkelingen van het AllVida-platform (Wtp):

De externe expert ondersteunt bij het kritisch volgen van de ontwikkelingen rondom het nieuwe AllVida-platform. Dit is cruciaal, aangezien de ontwikkeling van het platform langzamer verloopt dan verwacht. Door de vertraging blijven periodieke terugkoppelingen en overlegmomenten met de ontwikkelende partijen van groot belang om er zeker van te zijn dat de transitie naar de nieuwe pensioenregeling tijdig en beheerst verloopt. Het is essentieel dat deze processen worden versneld om tijdig assurance te verkrijgen voor de volledige en juiste implementatie van de Wet toekomst pensioenen (Wtp).

Modernisering van het IT-beleid:

SPF heeft in samenwerking met een externe expert een begin gemaakt met het opstellen van een nieuw, modern IT-beleid, met als doel vaststelling eind 2024. Dit beleid is van belang om ervoor te zorgen dat de IT-systemen en -processen binnen SPF goed aansluiten bij de risicohouding en de doelstellingen van de organisatie. Dit nieuwe beleid moet ook in lijn worden gebracht met de ontwikkelingen in de sector. Er wordt verwacht dat dit beleid de organisatie verder zal versterken en beter zal voorbereiden op toekomstige IT-uitdagingen.

Finalisatie en implementatie van DORA-wetgeving:

De implementatie van de DORA-wetgeving verloopt volgens planning. De aanpassing van het IT-beleid in overeenstemming met DORA is essentieel om te voldoen aan de nieuwe eisen. De zes thema's die centraal staan in de DORA-wetgeving zoals IT-governance, IT-risicomanagement en digital resilience testing worden in de nieuwe beleidslijnen geïntegreerd. Het bestuur voert periodieke overleggen en krijgt presentaties om de voortgang te bewaken. Ook de naleving van DORA door uitbestedingspartijen wordt actief gemonitord om ervoor te zorgen dat zij eveneens compliant zijn.

Monitoring van het datakwaliteitsbeleid:

Het datakwaliteitsbeleid speelt een belangrijke rol in het waarborgen van de kwaliteit en volledigheid van gegevens, zowel tijdens als na de transitie naar het nieuwe pensioencontract. De risico-eigenaar monitort de voortgang van de "stay clean"-fase, waarbij op kwartaalbasis door de uitvoerder wordt gerapporteerd. Tot nu toe verloopt deze fase zonder problemen, het bestuur heeft er vertrouwen in dat de datakwaliteit geborgd blijft. Het is echter belangrijk om te blijven monitoren om te voorkomen dat datakwaliteit een obstakel vormt tijdens de transitie.

Verhoging van IT-security kennis:

Het bestuur heeft meerdere stappen ondernomen om de kennis van IT-security te vergroten, met als doel het effectiever kunnen opstellen en toetsen van beleid. Door deel te nemen aan presentaties en kennissessies wordt de deskundigheid van het bestuur vergroot, wat hen beter in staat stelt om cybersecurity te waarborgen. Deze ontwikkeling is belangrijk gezien de groeiende dreiging van cyberaanvallen en het belang van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van systemen en gegevens. Daarnaast is het benoemen van een nieuwe bestuurder met expertise op het gebied van IT en informatiebeveiliging een waardevolle stap om de bestuurlijke expertise te waarborgen.

Conclusie:

SPF heeft concrete en strategische stappen gezet om de transitie naar een nieuw IT-platform, de implementatie van DORA en de versterking van IT-beleid te waarborgen. Hoewel er vertraging is in de ontwikkeling van het platform, blijft het bestuur proactief in de monitoring van alle processen. De voortgang op het gebied van datakwaliteit en compliance is veelbelovend en de toegenomen focus op IT-security versterkt de organisatie tegen toekomstige risico's. Echter, blijvende aandacht en tijdige aanpassingen zijn noodzakelijk om de gestelde doelen binnen de beoogde tijdslijnen te realiseren.

Sub 5. Governance:

De governance heeft in 2024 veel aandacht gekregen. Het resultaat hiervan wordt hieronder per onderwerp beschreven:

Bestuursopvolging:

Tijdens de voorjaarsbrainstorm op 10 april 2024 heeft het voltallige bestuur onder externe begeleiding de opvolging van de vertrekkende bestuurders besproken inclusief het bestuursmodel. Er werd een plaatje geschetst van hoe het bestuur er per 1 januari 2025 uit moet zien (na het vertrek van bestuursleden Wil Sillen en Jochem Sluis) en vervolgens per 1 juli 2025 (de datum waarop Doreth van den Heuvel stopt als voorzitter van het bestuur). Besproken werd dat, met het vertrek van Wil Sillen, de beleggingsadviescommissie (BAC) voldoende bezet is en geen aanvulling behoeft. Er zitten drie bestuurders in de BAC die inmiddels voldoende ervaring en kennis hebben op beleggingsgebied. Om het gat in de commissie governance, risk en compliance (commissie GRC) op te vangen dat ontstaat met het vertrek van Jochem Sluis als commissievoorzitter, is besloten om een externe bestuurder aan te trekken met specifieke kennis op het gebied van risicomanagement en IT. Eerder werd met zowel de deelnemersvereniging als het Verantwoordingsorgaan al besproken dat SPF een externe bestuurder wil aantrekken aangezien de gewenste expertise en ervaring hoogstwaarschijnlijk niet of moeilijk binnen de beroepsgenoten te vinden is. Inmiddels is de sollicitatieprocedure afgerond en is er een nieuwe aspirant bestuurder benoemd in de persoon van Myriam van Wegen. Bovendien heeft Olaf Schulte zijn aspirant lidmaatschap goed doorlopen en afgerond en is hij vanaf 1 januari 2025 door DNB goedgekeurd als bestuurder. Olaf Schulte heeft gedurende zijn gehele aspirant lidmaatschap meegedraaid met de commissie GRC en wordt als bestuurder ook formeel lid van de commissie. Hiermee is de commissie GRC weer voldoende bezet.

Tijdens de voorjaarsbrainstorm werd afgesproken om over het voorstel voor de gehele bestuurlijke invulling definitief te besluiten tijdens de najaarsbrainstorm op 8 oktober 2024. Dit is, wederom onder externe begeleiding, uitgevoerd en alle bestuursfuncties, zowel per 1 januari 2025 als per 1 juli 2025 zijn, met commitment van alle bestuursleden, ingevuld. Besloten werd dat de invulling zoals hierboven geschetst zal gaan gelden per 1 januari 2025. Daarnaast werd besloten dat Ben de Berg de rol van voorzitter op zich zal nemen per 1 juli 2025 en dat Adam Barszczowski vanaf die datum secretaris van het bestuur wordt. Bovendien werd besloten dat Jochem Sluis per 1 januari 2025 aanblijft als sleutelfunctiehouder risicobeheer hetgeen ook de gewenste ontvlechting tussen bestuurder en sleutelfunctiehouder betekent.

Met betrekking tot het bestuursmodel is vooralsnog afgesproken het huidige model te handhaven.

Geschiktheid:

De toenemende complexiteit, regelgeving en vereiste expertise heeft ertoe geleid dat SPF een externe bestuurder heeft aangetrokken zoals hierboven aangegeven. Naast het programma van permanente educatie voor de leden van de BAC, hebben diverse bestuurders deelgenomen aan webinars over DORA. Bovendien heeft het bestuur interne educatie gevolgd op het gebied van IT en cybersecurity, verzorgd door de heer Barszczowski.

Alternatief voor het Fysiopensoenforum:

Om voldoende voeling met de achterban te houden zijn de leden van de communicatiecommissie altijd aanwezig geweest bij bijeenkomsten van de Verenigingsraad. Bovendien hebben zij enkele keren deelgenomen aan de praktijkbezoeken. Contacten met aankomende en net gestarte deelnemers vinden plaats middels bezoeken aan hogescholen en webinars voor studenten. Het uitrollen van spreekuren zal in 2025 plaatsvinden.

Verkiezingen verantwoordingsorgaan:

De nieuwe procedure voor de verkiezingen van leden van het verantwoordingsorgaan is inmiddels in het reglement van het verantwoordingsorgaan vastgelegd.

Samenwerking met andere pensioenfondsen:

In alle werkgroepen die zich bezighouden met samenwerking vanuit de Kring van Beroepspensioenfondsen, is SPF vertegenwoordigd. De voorbereidingen door de werkgroepen hebben geresulteerd in een conferentie op 12 september 2024. Tijdens de conferentie werd besproken dat concrete samenwerking op enkele deelgebieden een goede kans van slagen heeft. Nadere uitwerking zal in 2025 plaats vinden. Wel werd duidelijk dat alle fondsen erg druk zijn met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en dat daar de meeste energie in gestoken moet worden.

ONTWIKKELING FINANCIËLE POSITIE VAN SPF IN 2024

Dekkingsgraad:

De dekkingsgraad is een maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. Het jaar 2024 startte met een dekkingsgraad van 114,5. De eerste helft van 2024 steeg de dekkingsgraad, maar in de tweede helft was er sprake van een daling, waardoor de dekkingsgraad aan het einde van het jaar bijna gelijk was aan die waarmee het jaar begon. Op 31 december 2024 was de actuele dekkingsgraad van SPF 114,8%.

Beleidsdekkingsgraad:

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. Ultimo 2023 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 118,5% en per 31 december 2024 116,2%.

Premiedekkingsgraad:

De premiedekkingsgraad is de laatste jaren sterk verbeterd met een hoogtepunt (ex ante) in 2024. De verwachte premiedekkingsgraad in 2025 is lager dan 100%. Het bestuur heeft in 2024 besloten om de premiepercentages in 2025 licht te verhogen met circa 0,7% voor deelnemers zonder partner en 0,6% te verhogen voor deelnemers met partner ten opzichte van de premiepercentages 2024. De stijging wordt veroorzaakt door de verhoging van de solvabiliteitsopslag en het aanpassen van het startjaar AG Prognosetafel 2024 (stijging levensverwachting). Een grotere verhoging wordt door het bestuur niet passend gevonden, gezien het draagvlakrisico. SPF focust op een zo snel mogelijke overgang naar het nieuwe pensioenstelsel om de periode van uitholling van de dekkingsgraad door de lage premiedekkingsgraad te beperken.

Herstelplan per 1 januari 2024:

De beleidsdekkingsgraad lag eind 2023 met 118,5% lager dan de per 31 december 2023 vereiste dekkingsgraad (119,9%), maar hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%). Dit betekent dat het lopende herstelplan geactualiseerd moest worden naar de situatie per 1 januari 2024. Hieruit blijkt dat de financiële positie van SPF binnen 10 jaar herstelt. SPF heeft de actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. SPF heeft per 1 januari 2025 de pensioenen kunnen indexeren met 2,72%. U leest hier meer over onder het kopje 'Toeslagverlening' op pagina 54.

Financiële positie op 31 december 2024:

De beleidsdekkingsgraad (116,2%) en actuele dekkingsgraad (114,8%) van SPF liggen eind 2024 boven de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%).

De beleidsdekkingsgraad (116,2%) van SPF ligt nog wel lager dan de vereiste dekkingsgraad (120,1%) - de vereiste dekkingsgraad bestaat uit alle pensioenverplichtingen (de pensioenen die nu en in de toekomst uitgekeerd moeten worden) verhoogd met de benodigde reserves - waardoor ook in 2025 een actualisatie van het herstelplan nodig is.

Risicohouding:

Het beleid van SPF moet aansluiten bij de risicohouding van SPF. Deze is gedefinieerd als:

- De mate waarin SPF bereid is (beleggings)risico's te nemen rekening houdend met de ambitie en risicohouding van de deelnemers (na overleg met het VO en DPF); én
- De mate waarin SPF risico's kan lopen gegeven de (overige) kenmerken van SPF.

De kwalitatieve risicohouding luidt: "De actieve deelnemers en de gepensioneerden hebben de wens tot handhaving van het risicoprofiel van SPF. Daarbij moet de focus zijn op beleggen voor de lange termijn. De deelnemers en pensioengerechtigden willen dat relatief snel tot toeslagverlening kan worden overgegaan. Daarbij is een kans op beperkte negatieve schokken acceptabel."

Uitgaande van de kenmerken en de financiële ambities van SPF en het bovengenoemde overleg met de deelnemers heeft SPF zowel een risicohouding voor de korte als voor de lange termijn bepaald.

Voor de korte termijn is de risicohouding vastgelegd in termen van een bandbreedte van de vereiste dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad geeft aan welke buffer SPF moet aanhouden om, gegeven de beleggingsrisico's en actuariële risico's, op de korte termijn nadelige gevolgen van de ontwikkeling op met name beleggingsgebied te kunnen opvangen.

Voor de lange termijn is de risicohouding vastgelegd in termen van het verwachte pensioenresultaat. Vanuit de vereiste dekkingsgraad blijft het de ambitie van SPF op lange termijn gezien een jaarlijkse toeslag van gemiddeld ten minste 3% te geven. Voor het bepalen van een ondergrens van het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad heeft SPF rekening gehouden met de onvoorwaardelijke jaarlijkse toeslag in de regeling van 2%. SPF hanteert dit als ondergrens voor het gemiddeld te behalen pensioenresultaat.

Haalbaarheidstoets 2024:

Jaarlijks wordt met een haalbaarheidstoets vastgesteld hoe de actuele financiële situatie zich verhoudt tot de geformuleerde lange termijn risicohouding. Bij deze toets wordt het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario berekend en wordt getoetst of deze uitkomsten liggen binnen de grenzen die voor deze waarden door SPF zijn geformuleerd.

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2024 laten zien dat het verwacht pensioenresultaat berekend vanuit de financiële positie ultimo 2023 gelijk is aan 150,6%. Het pensioenresultaat in een slecht weer scenario is 52,6% lager dan in het verwacht scenario. In de aanvangshaalbaarheidstoets is de ondergrens van het verwacht pensioenresultaat gesteld op 107%. De maximale afwijking in het slechtweerscenario is daarbij vastgesteld op 50%. Samen vormen deze ondergrenzen de lange termijn risicohouding van SPF.

Het verwachte pensioenresultaat blijft boven de vastgestelde ondergrens van 107%. Echter, de afwijking van het pensioenresultaat in slecht weer ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat is nu 2,6% hoger dan de vastgestelde ondergrens van 50%. De ondergrenzen uit de in 2015 vastgestelde wettelijke lange termijn risicohouding worden daarmee overschreden. Het bestuur is in overleg getreden met het verantwoordingsorgaan en DPF over de risicohouding en mogelijke aanpassing hiervan met het oog op de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Het bestuur heeft in overleg met het verantwoordingsorgaan en DPF besloten dat er geen additionele maatregelen nodig zijn. In het kader van het pensioenakkoord heeft SPF in gesprek met alle betrokkenen besproken om de ambitie van de nieuwe flexibele premieregeling zo veel mogelijk hetzelfde te houden als de ambitie in de oude regeling.

UITVOERING COMMUNICATIEBELEID

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen en activiteiten van SPF in 2024 op het gebied van communicatie.

Doelstellingen:

Als het gaat om communicatie met deelnemers houdt SPF vast aan een gefundeerde aanpak. Het uitgangspunt is zo veel mogelijk digitaal te communiceren en deelnemers te faciliteren. Ook in 2024 richtten we ons op drie strategieën:

- **Draagvlak vergroten:** Door de deelnemers te leren kennen en begrijpen creëert SPF verbondenheid met hen en vergroot het draagvlak.
- **Bewustzijn vergroten:** Door te weten wat er speelt bij de deelnemers, kan SPF hen relevante en juiste informatie verstrekken en maakt SPF deelnemers bewust van hun financiële toekomst.
- **Servicegerichtheid:** Door gepersonaliseerde en toegankelijke (digitale) hulpmiddelen te bieden, zorgt SPF voor service die aansluit op de behoeften van de deelnemers.

Draagvlak vergroten:

SPF en DPF bundelden in 2024 wederom de krachten om de daling van het draagvlak af te vlakken. Op basis van de jaarlijkse analyse is veel aandacht uitgegaan naar de nieuwe deelnemer, die bij aanmelding al dan niet kiest voor het lidmaatschap van DPF. Presentaties op hogescholen en een inhoudelijke rol tijdens een webinar van het KNGF zorgden ervoor dat studenten fysiotherapie al voor hun afstuderen weten dat SPF en DPF er zijn. Studenten fysiotherapie worden onder andere geïnformeerd over de eigen verantwoordelijkheid om zich in te schrijven bij SPF, via een bijeenkomst op hun eigen hogeschool en dit jaar ook via het webinar wat in samenwerking met KNGF en ABN Amro werd georganiseerd. SPF en DPF monitoren de ontwikkeling van het draagvlak door onder andere elk kwartaal te kijken naar het percentage leden wat voortvloeit uit de aanwas nieuwe deelnemers van SPF. In 2024 zagen we wederom een relatief lage aanwas vanuit de nieuwe aanmeldingen. Gemiddeld 43% van de nieuwe deelnemers werd lid van DPF. Een analyse van deze groep in combinatie met het aanmeldproces heeft SPF het inzicht gegeven dat veel deelnemers twijfelen of ze wel of niet lid moeten worden van DPF op het moment dat ze zich aanmelden bij SPF. In het nieuwe aanmeldproces, live per juli 2025, wordt met deze inzichten gewerkt om zodoende bij deelnemers het belang van het lidmaatschap van DPF beter onder de aandacht te brengen.

Ondanks het lage aantal nieuwe aanmeldingen in 2024 bij DPF bedroeg het draagvlakpercentage eind 2024 70%. Dit wordt verklaard door de uitstroom van actieve deelnemers die geen lid waren van DPF.

Bewustzijn vergroten:

De campagne 'Pensioenakkoord' heeft als doel om deelnemers mee te nemen in alle ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenakkoord en de nieuwe pensioenregeling van SPF. In 2024 organiseerde SPF de informatievoorziening voornamelijk via de website, de e-SPF nieuwsbrief, het FysioMagazine en zette SPF de kanalen in van het KNGF, de werkgeversvereniging en de werknemersvereniging.

In het communicatieplan Wtp transitie, is uitvoerig beschreven hoe SPF de kennis, houding en het gedrag van alle deelnemersclusters wil proberen te beïnvloeden. Een nieuwe versie van dit plan is in 2024 geschreven om begin 2025 in te dienen bij de AFM. Hierin is een verdieping aangebracht en is inzichtelijk gemaakt welke doelgroepen we kennen, wie welke informatie wanneer moet krijgen en welke keuze begeleid moeten worden. Ook zijn de boodschappen geformuleerd en is de planning gedetailleerder weergegeven.

Door uitstel van de transitiedatum van 1 januari 2025 naar 1 juli 2025 is de communicatiekalender voor de tweede helft van 2024 aangepast. De oorspronkelijke planning is voor een groot deel verschoven naar de eerste helft van 2025.

Servicegerichtheid:

Ook dit jaar is het proces Inkomensopgave wederom gekoppeld met het UWV. Deelnemers in loondienst kregen een zogenaamde voor-ingevulde inkomensopgave thuis gestuurd. Indien deze opgave niet klopte, kon de deelnemer na inloggen op het portaal de juiste inkomensgegevens aan SPF doorgeven.

SPF deed dit jaar weer onderzoek naar de gebruiksvriendelijkheid van de processen 'aanmelden', portaal/inloggen en 'inkomensopgave'. Na het doorlopen van het proces kregen deelnemers een korte uitvraag over hun ervaring. Naast een beoordeling, konden deelnemers ook vrije feedback geven aan SPF: wat kan beter? En wat gaat goed? Die input is, waar mogelijk, meegenomen in de verfijning van de processen.

Digitaal als uitgangspunt:

Digitale communicatie staat centraal in het contact tussen SPF en de deelnemers. Het digitale FysioMagazine is in 2024 twee keer gepubliceerd. Er waren speciale edities voor actieven en gepensioneerden. In het FysioMagazine is SPF dieper ingegaan op actuele, relevante onderwerpen, zoals de nieuwe pensioenregeling.

SPF mailde deelnemers gericht over doelgroepspecifieke onderwerpen. Belangrijke onderwerpen waren de nieuwe pensioenregeling en het uitstel van de transitie naar 1 juli 2025. Daarnaast kwam zeven keer de e-SPF nieuwsbrief uit. Alle deelnemers van wie SPF over het e-mailadres beschikt, ontvangen deze digitale post. Via de e-SPF bracht SPF actuele onderwerpen onder de aandacht. De e-mailberichten variëren van een uitnodiging tot het mee doen aan een onderzoek, het lezen van het magazine waarin extra informatie over het proces 'inkomen opgeven' wordt gegeven of de keuzes die men heeft rondom pensioen.

Ontwikkelingen in 2025:

SPF is voornemens om op 1 juli 2025 over te gaan naar de Wtp, naar haar nieuwe pensioenregeling. Een spannende, drukke periode, waarin SPF haar deelnemers intensief voorbereid op de transitie. De communicatie hieromtrent is van groot belang voor zowel het fonds als de deelnemers. De communicatie naar deelnemers zet SPF voort en is steeds specifiek op de persoonlijke situatie van deelnemers gericht. Dit is zo beschreven in het communicatieplan Wtp transitie. Stap voor stap neemt SPF de relevante groepen deelnemers verder mee in de transitie, in wat er voor hen gaat veranderen en wanneer ze in actie moeten komen. Gelaagd en evenwichtig communiceren staat hierbij centraal. Ook vraagt SPF regelmatig uit waar de voorkeuren bij deelnemers liggen. Zo probeert het fonds zo passend mogelijk te communiceren.

Communicatiemix:

Het is van belang om deelnemers goed te informeren en ook de verwachtingen te regisseren. Het komende jaar zet SPF naast bovengenoemde en de wettelijke verplichte communicatie de volgende communicatiekanalen in:

- E-mails/brieven voor specifieke deelnemersgroepen;
- Wettelijke communicatie Wtp; transitieoverzicht / prognose
- E-learning
- e-SPF nieuwsbrief;
- FysioMagazine;
- E-mail;
- Website;
- Webinars / Vraag maar raak-sessies;
- Presentatie Hogescholen;
- Presentatie webinar KNGF/ABNAMRO/VVAA
- 57+ brief;
- Verkort jaarverslag;
- Nieuwsbrieven van KNGF, Werkgeversvereniging, Werknemersvereniging.

SPF maakt haar communicatieambitie SMART: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden. SPF verbindt daarvoor key performance indicatoren (kpi's) aan deze doelstellingen en maakt deze daardoor meetbaar. De kpi's staan in het communicatie jaarplan 2025 én in het Communicatieplan Wtp. SPF maakte voor 2025 een meetplan, waarin ze concreet bepaald heeft wanneer en hoe SPF deze doelstellingen gaat meten en evalueren.

GOED PENSIOENFONDSBESTUUR

SPF hanteert in het verslagjaar onveranderd het paritaire bestuursmodel. Met dit bestuursmodel als uitgangspunt wordt in deze paragraaf nader ingegaan op de doelstellingen en activiteiten van SPF op het gebied van goed pensioenfondsbestuur. Goed pensioenfondsbestuur heeft niet alleen betrekking op besturen, maar ook op de organen van SPF.

In 2024 heeft het fonds een bedrag van 1.078 betaald aan Achmea Pensioenservices in het kader van de Wet toekomst pensioenen (WTP).

Code Pensioenfonds

Pensioenfonds moeten zich houden aan de Code Pensioenfonds (de Code). In de Code staan normen voor goed pensioenfondsbestuur. Vanaf 1 januari 2024 geldt een herziene Code Pensioenfonds.

De herziening beoogt recente relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen die zich sinds de vorige versie hebben voorgedaan zoals duurzaamheid en diversiteit & inclusie, in de code te laten terugkomen. Daarnaast is ook een aantal kernboodschappen die uit Wtp voortvloeien in deze Code meegenomen waaronder het centraal stellen van de deelnemer.

In deze nieuwe Code staan 5 thema's centraal:

1. Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden;
2. Goed besturen;
3. Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren;
4. Verantwoording en inspraak organiseren;
5. Effectief functioneren van fondsorganen.

Ook in de herziene Code Pensioenfonds geldt het uitgangspunt van 'pas toe of leg uit'. Dit houdt in dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast, dan wel in het bestuursverslag gemotiveerd aangeeft waarom een norm niet of niet volledig wordt toegepast. In gevallen waarin sprake is van een afwijking van de vastgestelde normen, wordt dit in het jaarverslag nader toegelicht. SPF past de normen uit de Code volledig toe. Daarnaast moet SPF een nadere toelichting geven op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de volgende specifieke normen:

- Norm 1: Het hebben van expliciete aandacht voor de missie, visie en strategie van het fonds;
- Norm 4: Het kennen en meewegen van de voorkeuren en belangen van de belanghebbenden;
- Normen 34-35: Het bevorderen van diversiteit en inclusie binnen de organisatie.

Thema 1: Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden

Dit thema beschrijft de normen die betrekking hebben op de doelstelling van pensioenfonds, namelijk goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden.

Norm 1 van de Code gaat over de missie, visie en strategie van SPF. In de missie, visie en strategie beschrijft SPF wat het wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt SPF wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. De missie, visie en strategie staan in het "Visiedocument SPF". De inhoudelijke uitwerking hiervan beschrijft SPF in de "Sleutels voor succes" die voor een periode van 5 jaar zijn vastgesteld. Daarnaast bepaalt SPF jaarlijks een aantal focusdossiers. Dat zijn de dossiers waaraan in het betreffende jaar extra aandacht wordt besteed. Voor het jaar 2024 waren dat:

- De transitie naar de nieuwe regeling;
- Communicatie;
- Duurzaam beleggingsbeleid;
- Moderne en veilige digitale infrastructuur en hoge datakwaliteit;
- Governance.

Deze dossiers zijn aan het einde van het jaar geëvalueerd

Aan de hand van een (periodieke) ALM-studie, de jaarlijkse haalbaarheidstoets, het periodiek vaststellen van de risicohouding en het afstemmen van het beleggingsbeleid hierop, laat SPF zien rekening te houden met de belangen van de deelnemers en daar ook op te sturen.

In de Abtn beschrijft SPF jaarlijks het huidige en voorgenomen beleid in strategische zin. Hiermee beoogt SPF op hoofdlijnen inzicht te geven in het functioneren van SPF op alle beleidsterreinen.

Norm 4 van de Code pensioenfondsen gaat over het kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden. SPF moet zich verdiepen in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden, deze voorkeuren betrekken bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en hierover vervolgens in gesprek gaan met de belanghebbenden.

SPF geeft op hoofdlijnen invulling aan deze norm in de statuten en de Abtn. Maar de verdere uitwerking hiervan is terug te vinden in de opdrachtaanvaarding, het uitbestedingsbeleid en de leidraad evenwichtige vertegenwoordiging en belangenafweging van SPF.

In de leidraad evenwichtige vertegenwoordiging en belangenafweging beschrijft SPF wat wordt verstaan onder evenwichtige vertegenwoordiging, evenwichtigheid in besluitvorming en evenwichtige belangenafweging. En hoe SPF dit heeft ingericht. Ook staan hierin handvatten om de evenwichtigheidsdiscussies binnen de verschillende gremia beter te kunnen voeren.

Thema 2: Goed besturen

Onder dit thema vallen de normen die betrekking hebben op de organisatie van de bestuurlijke processen en die beschrijven hoe het bestuur waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds.

SPF laat zien dat er sprake is van goed bestuur door een gestructureerde en transparante aanpak te hanteren bij besluitvorming en beleid. Het legt duidelijk vast op basis van welke overwegingen besluiten zijn genomen en hoe deze aansluiten bij de strategische doelstellingen. De betrokkenheid van sleutelfunctiehouders en overige fondsorganen wordt zorgvuldig gedocumenteerd.

Daarnaast waarborgt het bestuur een heldere taak- en rolverdeling, en is het collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren, met de voorzitter als aanspreekpunt. Het bestuur rapporteert jaarlijks over actuele zaken zoals de missie, visie en evaluaties, en behandelt klachten en geschillen transparant.

Door periodiek de effectiviteit van het beleid te toetsen en een cultuur van risicobewustzijn te bevorderen, laat SPF zien dat het proactief omgaat met risico's. Deze aanpak, samen met de vastlegging van belangrijke documenten en procedures, benadrukt het belang van transparantie, verantwoording en continue verbetering. Dat is essentieel voor goed bestuur.

Thema 3: Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren

Dit thema draait om de wijze waarop het intern toezicht werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds. Ook zijn er normen opgenomen over de controle.

Binnen SPF is er sprake van effectief intern toezicht en controle. Het bestuur heeft duidelijke overeenkomsten en opdrachten opgesteld met visiteurs. Dit vormt de basis voor de samenwerking en de evaluatieprocessen.

De rapportage van de visitatiecommissie wordt opgenomen in het bestuursverslag. Dit zorgt voor transparantie en verantwoordingsplicht. Er vindt een dialoog plaats in een cyclus, met jaarlijkse vergaderingen tussen het bestuur en de visitatiecommissie. Dit bevordert een continue uitwisseling van feedback en inzichten waardoor het toezicht kan worden aangescherpt.

De gesprekken tussen sleutelfunctiehouders en de visitatiecommissie versterken de controlemechanismen en zorgen ervoor dat de evaluaties breed worden gedragen. Daarnaast wordt de effectiviteit van de processen gewaarborgd door de controle c.q. certificering van de accountant en actuaris waarvan het functioneren ook jaarlijks wordt geëvalueerd.

Thema 4: Verantwoording en inspraak organiseren

De wijze waarop verantwoording, medezeggenschap en inspraak werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds staat centraal in dit thema.

Het bestuur van SPF laat zien dat het op de juiste manier verantwoording aflegt en inspraak organiseert door een transparante en gestructureerde benadering van communicatie met belanghebbenden. Het legt verantwoording af over het gevoerde beleid, de behaalde resultaten en de beleidskeuzes voor de toekomst, waarbij het inzichtelijk maakt hoe verschillende belangen zijn afgewogen en welke risico's er zijn.

De interactie met het verantwoordingsorgaan is daarin belangrijk. Het bestuur gaat in gesprek met dit orgaan om verantwoording af te leggen. Het verantwoordingsorgaan rapporteert zijn bevindingen en aanbevelingen in het bestuursverslag.

Het verantwoordingsorgaan speelt een belangrijke rol door oordelen te vellen over het functioneren van het bestuur en adviesrechten uit te oefenen, houdt rekening met de belangen van alle betrokken partijen en waarborgt dat deze belangen evenwichtig worden afgewogen.

Door dialoog te stimuleren met belanghebbenden, bijvoorbeeld via vergaderingen, nieuwsberichten en webinars, zorgt het bestuur ervoor dat alle stemmen worden gehoord.

Thema 5: Effectief functioneren van fondsorganen

Onder dit thema vallen normen over de effectiviteit van het functioneren en deze zijn relevant voor alle organen van het pensioenfonds.

Specifiek "inzoomend" op norm 34 over diversiteit en inclusie is te melden dat SPF schriftelijk beleid heeft vastgesteld dat gericht is op het vergroten en in stand houden van diversiteit binnen de fondsorganen. Dit beleid omvat specifieke en passende doelen met betrekking tot relevante maatschappelijke aspecten zoals geslacht, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond.

De planmatige aanpak die SPF hanteert, is zichtbaar in het diversiteits- en inclusiebeleid, dat concrete stappen en maatregelen bevat om de gestelde doelen te bereiken. Het geschiktheidsbeleidsplan en de jaarlijkse zelfevaluatie van dit plan zorgen ervoor dat het bestuur regelmatig de voortgang en effectiviteit van de diversiteitsinitiatieven kan toetsen. Bovendien is er een competentievisie voor het verantwoordingsorgaan, die bijdraagt aan het waarborgen van diversiteit in de samenstelling van de organen. Het bestuur herijkt het diversiteits- en inclusiebeleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de behaalde resultaten.

Het resultaat van het hierboven genoemde beleid is dat SPF ook voldoet aan norm 35 die bepaalt dat er binnen het bestuur en het verantwoordingsorgaan minimaal één persoon jonger dan 40 jaar zitting moet hebben en dat er sprake is van genderdiversiteit. Zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan bestaan zowel uit mannen als vrouwen. Daarnaast waarborgt het bestuur een goede opvolging van leden door duidelijke termijnstructuren voor zittingen en benoemingen. De jaarlijkse evaluatie van het functioneren van de organen, waarbij ook onafhankelijke derden worden betrokken, versterkt de effectiviteit en zorgt voor een cultuur van zelfreflectie en verbetering. SPF hanteert een transparant beloningsbeleid dat in overeenstemming is met de verantwoordelijkheden van de leden, zonder prestatiegerelateerde beloningen die de onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden. Door een open cultuur te bevorderen, waarin leden zich vrij voelen om kritiek te uiten en diverse perspectieven te delen, wordt de effectiviteit van de besluitvorming verder versterkt. Deze aanpak, samen met de naleving van integriteits- en gedragscodes, zorgt ervoor dat de fondsorganen niet alleen goed functioneren, maar ook vertrouwen genieten van de belanghebbenden.

Klachten en geschillen

SPF ziet iedere uiting van ongenoegen als een klacht. Hieronder ziet u een overzicht van de in 2024 ontvangen klachten:

Onderwerp	Klachten	Geëscaleerde klachten
Behandelingsduur	5	
Pensioenberekening en -betaling	26	1
Service en klantgerichtheid	40	
Informatieverstrekking	38	
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	6	
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	4	
Deelnemersportaal	8	
Financiële situatie	3	
Registratie werknemersgegevens	3	
Keuzebegeleiding	0	
Duurzaamheid	0	
Overig	0	
Totaal (134)	133	1

Alle klachten en gescaleerde klachten zijn door de pensioenuitvoeringsorganisatie APS in behandeling genomen. Als daar aanleiding voor was, heeft herstel plaatsgevonden. In alle gevallen heeft de deelnemer uitleg gekregen over de betreffende situatie. Daarbij is altijd sprake van een persoonlijke benadering. Ook heeft het bestuur met verschillende deelnemers gesproken voor de afhandeling van klachten. De geëscaleerde klacht heeft betrekking op de categorie "pensioenberekening en -betaling". Deze is door het bestuur besproken en uiteindelijk naar tevredenheid opgelost.

In 2024 zijn er elf gegronde klachten ingediend bij SPF. Ook zijn er in 2024 drie klachten via de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP) ontvangen. Verder liepen er in 2024 drie rechtszaken. Aan het einde van het jaar stonden er nog enkele klachten open. Deze klachten zijn kort na de jaarwisseling afgehandeld.

In 2024 hebben klachten aanleiding gegeven tot verbeteringen. SPF heeft enkele klachten ontvangen over de (toon van de) communicatie. Dit heeft SPF aangepast in de algemene communicatie en de brieven / e-mails die naar deelnemers verzonden worden.

Evaluatie geschiktheid en functioneren

Het bestuur heeft een procedure vastgesteld voor een periodieke zelfevaluatie. Het bestuur evalueert jaarlijks het eigen collectieve functioneren, het functioneren van de individuele bestuursleden en het functioneren van de verschillende commissies. Ook het verantwoordingsorgaan evalueert regelmatig het eigen functioneren. Het doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit en het functioneren van het bestuur en het verantwoordingsorgaan in stand te houden en/of te verbeteren. Bij de evaluatie van de individuele bestuursleden is aandacht voor geschiktheid van het bestuurslid, de verdere ontwikkeling van het bestuurslid en functioneren van het bestuurslid binnen het bestuur. Minimaal eens in de drie jaar wordt er een externe adviseur betrokken bij de beoordeling van het functioneren van het bestuur als collectief. Ook in 2024 heeft er een evaluatie plaatsgevonden.

Op grond van de bevindingen wordt het geschiktheidsbeleidsplan zo nodig verder aangescherpt en waar nodig gerichte deskundigheidsbevordering ingezet. Alle bestuursleden zijn individueel voldoende geschikt en de geschiktheid van het bestuur en het verantwoordingsorgaan als geheel is op het gewenste niveau.

In het kader van de continuïteit is in 2024 ook uitgebreid aandacht geweest voor de bestuursopvolging. Eind 2024 eindigde de functie van twee bestuursleden. Vooruitlopend hierop is er in de loop van 2024 één aspirant bestuurslid benoemd en daarnaast, vanaf 1 januari 2025, één nieuw bestuurslid. Ook is er al stilgestaan bij de nieuwe rolverdeling vanaf 1 juli 2025, omdat vanaf die datum de huidige voorzitter haar voorzittersfunctie beëindigt.

Intern toezicht

De visitatiecommissie voert toezicht uit op de toepassing van de Code op basis van de vijf thema's van de in 2024 herziene Code Pensioenfondsen. Zie voor het verslag van het intern toezicht op pagina 105. Daarbij wordt ook ingegaan op de verhouding tussen bestuur en toezicht.

Bevindingen Compliance Officer

De Compliance Officer heeft in 2024 geen materiële bevindingen vastgesteld ten aanzien van de naleving van de gedragscode door verbonden personen.

Gedragslijn AVG

Het beschermen van de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens van deelnemers en het naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), heeft voor het bestuur een hoge prioriteit. Onder de AVG geldt dat SPF is aangemerkt als 'verwerkingsverantwoordelijke' van persoonsgegevens. SPF moet, als 'eigenaar' van de persoonsgegevens, expliciet kunnen aantonen dat het voldoet aan de eisen uit de AVG. Hiervoor heeft SPF een privacybeleid vastgesteld. De privacyverklaring staat op de website.

Vanaf 1 januari 2020 dienen pensioenfondsen die lid zijn van de Pensioenfederatie te rapporteren over de naleving van de gedragslijn 'AVG'. Ter waarborging van de naleving van deze gedragslijn heeft SPF verschillende beheersmaatregelen getroffen zoals het opstellen van een verwerkingsregister en het overeenkomen van verwerkersovereenkomsten. De Privacy Officer van SPF ziet onder andere toe op de naleving van de wet- en regelgeving en rapporteert hierover jaarlijks aan het bestuur.

In 2022 maakte de Pensioenfederatie een nieuwe versie van de gedragslijn 'Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen'. Met aanpassingen gebaseerd op een aantal uitspraken en beleidsregels van de AP en de Europese toezichthouder. De gedragslijn geldt vanaf 2023 voor SPF.

SPF heeft in het uitbestedingsbeleid verschillende beheersmaatregelen ingericht zoals het uitvoeren van audits volgens de standaarden van ISAE 3402-audit en ISA 3000, het laten opstellen van een rapportage Niet Financiële Risico's (NFR) door de pensioenuitvoeringsorganisatie APS en het uitvoeren van een Data Protection Impact Assessment (DPIA). Daarnaast heeft SPF een Control framework met key risks en interne- en of externe audits.

In 2024 voerde SPF de volgende activiteit en beheersmaatregelen uit ten aanzien van gegevensbescherming:

- SPF heeft de wijzigingen in (geautomatiseerde) processen op gegevensbescherming beoordeeld;
- SPF heeft een aantal verwerkingsovereenkomsten met (onder-)uitbestedingspartijen gecontroleerd op gegevensbescherming en naleving van de AVG;
- SPF constateert dat er in 2024 geen ernstige datalekken waren.

APS geeft in de rapportage NFR aan te voldoen aan de gedragslijnen. Voor zover bij het bestuur van SPF bekend is, worden door gebruik te maken van de overige hierboven genoemde beheersmaatregelen en controles de gedragslijnen nageleefd.

Naleving wet- en regelgeving

In overeenstemming met artikel 105 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) wordt vermeld dat:

- SPF in het verslagjaar 2024 geen dwangsommen noch boetes zijn opgelegd;
- SPF in het verslagjaar 2024 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 166 van de Wvb is gegeven;
- In het verslagjaar 2024 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 168 van de Wvb is aangesteld;
- Er geen overige overtredingen van de wet- en regelgeving bekend zijn.

Fraudebeheersing

Bij het identificeren en inschatten van risico's besteedt SPF specifieke aandacht aan het beheersen van frauderisico's. Gedurende 2024 heeft het bestuur risicoanalyses uitgevoerd om deze risico's zowel bij SPF als de uitbestedingspartijen te monitoren. De belangrijkste frauderisico's die zijn geïdentificeerd, hebben betrekking op:

- Het risico van uitkeringsfraude; personen die reeds overleden zijn worden niet afgemeld waardoor onterecht uitkeringen verkregen worden;
- Het risico van declaratiefraude; onjuiste en/of onterechte declaraties worden ingediend;
- Het risico op inkoopfraude; manipulatie van kosten verbonden aan inkoop van diensten en/of producten;
- Het risico op beleggingsfraude; afwijking van best-price principle, of gebruik maken van bedenkelijke of niet toegestane fiscale constructies, waardoor financiële- en/of reputatieschade wordt opgelopen;
- Het risico op fraude van bestuursleden en/of verbonden personen: bestuurders en/of medewerkers bij zakelijke relaties verduisteren pensioengeld.

SPF mitigeert en beheerst deze frauderisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten. De belangrijkste beheersmaatregelen bestaan hierbij uit: het aanwezig zijn van een gedragscode en klokkenluidersregeling, de processen en interne controles bij de uitbestedingspartijen (waaronder functiescheidingen en het vier-ogen-principe) en het ingerichte onafhankelijke toezicht.

Vertegenwoordiging in de Klantenraad Achmea

SPF heeft een zetel in de Klantenraad van zowel Achmea Pensioenservices als Achmea Investment Management.

PENSIOENPARAGRAAF

Pensioenreglement van SPF

SPF actualiseert ten minste eenmaal per jaar het pensioenreglement. Het pensioenreglement dat voor 2025 geldt, is vastgesteld per bestuursbesluit van 4 december 2024. De wijziging betreft de fiscale cijfers enerzijds en materiële aanpassingen anderzijds. In het verslagjaar hingen de materiële aanpassingen samen met:

- Het tijdstip van opgave van het beroepsinkomen en het deeltijdpercentage voor de aanlevering van de inkomensopgaven. Dit wordt aangepast van 1 maart naar 1 januari voor de deelnemer die zijn beroep uitoefent als zelfstandige en de deelnemer die resultaat uit overige fysiotherapeutische werkzaamheden geniet;
- De franchise wordt aangepast;
- Het maximum beroepsinkomen wordt verhoogd met hetzelfde bedrag als waarmee de franchise wordt aangepast.

Kenmerken pensioenregeling per 1 januari 2025

Karakter pensioenregeling

De pensioenregeling is een uitkeringsregeling in de vorm van een geïndexeerde middelloonregeling.

Toetredingsleeftijd en pensioenrichtleeftijd

Er is geen toetredingsleeftijd van toepassing. De toetreding is afhankelijk van het moment van registratie als beroepsgenoot. De pensioenrichtleeftijd is gesteld op 67 jaar.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het beroepsinkomen van de deelnemer in dat jaar zoals gedefinieerd in artikel 3.3 en artikel 3.4 van het pensioenreglement, verminderd met de franchise zoals gedefinieerd in artikel 3.6 van het pensioenreglement. Er geldt een maximum voor dit beroepsinkomen. In artikel 3.5 van het pensioenreglement wordt aangegeven dat het maximum beroepsinkomen jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Voor 2025 is deze vastgesteld op € 38.055,- voor deelnemers in loondienst en € 47.209,- voor zelfstandigen.

Franchise en opbouwpercentage Ouderdomspensioen

De franchise is € 14.752,- (2025) op fulltime basis en wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Het opbouwpercentage in de Basisregeling voor deelnemers in loondienst: 0,57% van de pensioengrondslag. Voor zelfstandig werkende deelnemers: 0,41% van de pensioengrondslag.

Vrijwillige betaling van hogere premie

Deelnemers hebben binnen de fiscale grenzen de mogelijkheid om naast de verplichte deelname, die inkomensafhankelijk is, op vrijwillige basis 11%, 22% of 33% van de premie extra in te leggen ter verbetering van de pensioenopbouw.

Pensioensoorten

De pensioenregeling kent ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen. Het ouderdomspensioen is gelijk aan de som van de per jaar van deelnemerschap verworven aanspraken. Het partnerpensioen is in beginsel 70% van het te bereiken ouderdomspensioen. Het wezenpensioen is per kind tot 23 jaar 20% van het partnerpensioen.

Premievrijstelling

De deelnemer kan zich vrijwillig verzekeren voor de voortzetting van de pensioenopbouw in geval van blijvende en volledige beroepsarbeidsongeschiktheid.

Flexibiliseringsmogelijkheden

Op de pensioneringsdatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn partnerpensioen geheel om te ruilen in een hoger ouderdomspensioen. De (gewezen) deelnemer kan het volledige ouderdomspensioen eerder of later laten ingaan.

Actieve deelnemers kunnen kiezen voor deeltijdpensioen. De (gewezen) deelnemer kan bij ingang van het ouderdomspensioen kiezen voor conversie: de pensioenen worden dan eenmalig verhoogd, maar in ruil daarvoor wordt de toekomstige jaarlijkse toeslag met 3%-punt verlaagd. De conversie vindt plaats op basis van actuariële equivalentie.

Toeslagen

Op de opgebouwde pensioenaanspraken wordt jaarlijks een onvoorwaardelijke toeslag verleend van 2,0%. Afhankelijk van de financiële positie van SPF kan het bestuur echter beslissen dat een extra - voorwaardelijke - toeslag wordt verleend. De voorwaardelijke toeslag wordt gedeeltelijk uit de premie en gedeeltelijk uit overrendement gefinancierd. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd.

Toeslagbeleid:

Met ingang van 2008 kent SPF een toeslagbeleid dat voor een deel onvoorwaardelijk en voor het overige voorwaardelijk is.

Onvoorwaardelijk toeslagbeleid:

Op basis van het onvoorwaardelijke deel van het toeslagbeleid worden vanaf 2009 de opgebouwde en ingegane pensioenen jaarlijks verhoogd met 2%.

Voorwaardelijk toeslagbeleid:

Wat betreft het voorwaardelijke toeslagbeleid beslist het bestuur jaarlijks in hoeverre de financiële positie ruimte geeft om een extra toeslag boven op de onvoorwaardelijke 2% te verlenen.

De toeslagverlening wordt gedeeltelijk uit de premie gefinancierd en gedeeltelijk uit overrendement. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd. Het is de ambitie van SPF om boven op de onvoorwaardelijke toeslag van 2% jaarlijks gemiddeld ten minste 1% voorwaardelijke toeslag te verlenen.

SPF heeft ten behoeve van de jaarlijkse beslissing over de voorwaardelijke toeslag een leidraad vastgesteld die aangeeft hoe de hoogte van de voorwaardelijke toeslag afhangt van de financiële positie van SPF.

Leidraad voor het voorwaardelijke toeslagbeleid:

Het bestuur heeft de volgende Leidraad vastgesteld voor het toekennen van voorwaardelijke toeslagen.

Beleidsdekkingsgraad	Voorwaardelijke toeslag
Lager dan 110%	0%
Hoger dan 110%, maar lager dan 130%	nFTK toeslagpercentage, maar ten hoogste 1%
Hoger dan 130%	nFTK toeslagpercentage

Volgens de Leidraad hangt de voorwaardelijke toeslag af van de beleidsdekkingsgraad van SPF en het nFTK toeslagpercentage. SPF hanteert hierbij een peildatum van 30 september van elk jaar.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden.

Het nFTK toeslagpercentage is het wettelijke maximale voorwaardelijke toeslagpercentage als bedoeld in artikel 132 van de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling en artikel 15 lid 3 van het Besluit Financiële Toetsingskader pensioenfondsen.

Toeslagverlening

Op grond van het gestelde in artikel 25.1 van het pensioenreglement worden de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenrechten jaarlijks met een onvoorwaardelijke toeslag van 2,0% verhoogd.

Op 1 juli 2022 versoepelde de minister de indexatieregels tijdelijk. Om gebruik te kunnen maken van de versoepelde indexatieregels moet de beleidsdekkingsgraad én de actuele dekkingsgraad hoger zijn dan 105%. De actuele dekkingsgraad komt ook na indexatieverlening niet onder de 105%. Daarnaast moet het besluit evenwichtig worden genomen.

Het bestuur van SPF besloot op 30 oktober 2024 om op basis van de aanwezige (beleids)dekkingsgraad per 1 januari 2025 net als vorig jaar geen gebruik te maken van de versoepelde indexatieregels. Conform het eigen indexatie beleid werd een voorwaardelijke toeslag verleend van 0,72%. Elk jaar worden de pensioenen door SPF onvoorwaardelijk geïndexeerd met 2%. Dit betekent dat de pensioenen bij SPF vanaf 1 januari 2025 worden geïndexeerd met 2,72%. Waar veel pensioenfondsen de afgelopen jaren een indexatieachterstand hebben opgelopen, heeft SPF de pensioenen wel verhoogd.

Voorwaardelijkheidsverklaringen

Het voorwaardelijke toeslagbeleid wordt ook verwoord in een zogenaamde 'voorwaardelijkheidsverklaring'. SPF is wettelijk verplicht deze verklaring en de bijbehorende tekst op te nemen in al haar communicatie-uitingen. De verklaring luidt in 2025 als volgt:

Wij proberen uw pensioen waardevast te houden

Normaal gesproken wordt geld elk jaar iets minder waard. U kunt met hetzelfde geld in 2025 dan minder kopen dan in 2024. Dit heet inflatie. In onze huidige pensioenregeling verhogen wij uw pensioen elk jaar met een vaste 2%. Het pensioen dat u heeft opgebouwd groeit zo (voor een deel) mee met de prijzen in Nederland. Dit heet onvoorwaardelijke toeslagverlening. Zo is uw pensioen waardevast.

Ons pensioenfonds probeert uw pensioen elk jaar ook extra te verhogen

Dit heet onze ambitie. Onze ambitie is gemiddeld ten minste 1% extra verhoging, boven op de vaste verhoging van 2%. Dat betalen we uit het vermogen van het pensioenfonds. Het bestuur neemt hier elk jaar een besluit over.

Extra toeslagverlening lukt niet altijd

Onze financiële situatie was de afgelopen tijd niet goed. Daarom konden we uw pensioen niet elk jaar extra verhogen. Daarvoor moet onze beleidsdekkingsgraad minstens 110% zijn.

Per 1 januari 2025 verhogen we de pensioenen met 2,72%. De afgelopen 5 jaar verhoogden wij de pensioenen voor deelnemers zo:

Datum verandering	Toeslagverlening	Stijging van de prijzen
1 januari 2024	2,69%	3,84%
1 januari 2023	2,00%	10,00%
1 januari 2022	2,00%	2,68%
1 januari 2021	2,00%	1,27%
1 januari 2020	2,00%	2,63%

De cijfers van de stijging van de prijzen zijn van het Centraal bureau voor Statistiek (CBS), de consumentenprijsindex.

Ook over 2025 kunnen wij uw pensioen waarschijnlijk maar beperkt of mogelijk niet extra verhogen. Naar verwachting geldt vanaf 1 juli 2025 een nieuwe pensioenregeling. In de nieuwe pensioenregeling is niet langer sprake van het verlenen van toeslagen. Het pensioen in de nieuwe pensioenregeling is variabel en stijgt of daalt afhankelijk van de economische omstandigheden. Alle afspraken over de verhoging van de pensioenen vindt u bij toeslagbeleid. Of kijk in laag 3 in de voorwaardelijkheidsverklaring of het pensioenreglement.

Kostentransparantie

Kosten pensioenbeheer

Onderstaand zijn de kosten voor pensioenbeheer opgenomen. Volgens aanbevelingen van de Pensioenfederatie (gebaseerd op aantal deelnemers exclusief gewezen deelnemers) bedragen de kosten per deelnemer € 214,- (2023: € 198,-); volgens aanbevelingen van AFM (gebaseerd op totaal aantal deelnemers) € 170,- (2023: € 158,-).

	2024	2023
Uitvoeringskosten in € 1.000		
Administratiekosten	5.392	4.694
Controle- en advieskosten	424	462
Bestuurskosten	817	731
Overige kosten	751	883
Subsidie DPF	279	273
Totaal kosten	7.663	7.043
Waarvan kosten t.b.v. vermogensbeheer	-706	-710
	6.957	6.333
Deelnemers	23.345	23.325
Gewezen deelnemers	8.473	8.224
Pensioengerechtigden	9.202	8.586
	41.020	40.135
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in € exclusief gewezen deelnemers	214	198
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in € inclusief gewezen deelnemers	170	158

Bezoldiging bestuurders

In 2024 is voor een totaalbedrag van € 747.000,- aan de (aspirant)bestuurders en de leden van het verantwoordingsorgaan vergoed.

Het onder pensioenbeheerkosten opgenomen bedrag voor bestuurskosten van € 817.000,- is hoger, omdat hierin ook andere kosten zoals reiskosten en andere vergoedingen zijn opgenomen.

De toerekening aan kosten van vermogensbeheer is gebaseerd op de bestuursnotitie 'Kosten vermogensbeheer jaarwerk', die is besproken en geaccordeerd in de bestuursvergadering op 20 maart 2023. De notitie beschrijft de uitgangspunten en methodiek van de kostentoerekening. Hoofdregel daarbij is dat kosten die naar hun aard feitelijk betrekking hebben op vermogensbeheer daar ook aan worden toegerekend. In afwijking van de beschreven werkwijze in de notitie, wordt voor de bestuursleden gekeken naar de beloningssystematiek. Daarbij is afhankelijk van de rol van het bestuurslid en daarmee de mate waarin het bestuurslid zich bezighoudt met vermogensbeheer, een percentage van de beloning toegerekend aan kosten vermogensbeheer.

Kosten wettelijke toezichthouders

In dit verslagjaar heeft SPF aan DNB € 319.450,- (2023: € 405.802,-) en aan AFM € 42.202,- (2023: € 41.931,-) betaald inzake toezichtskosten.

Benchmark met andere pensioenfondsen

In 2024 heeft SPF een onderzoek laten uitvoeren door het Institutioneel Benchmarking Instituut over het verslagjaar 2023. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste uitkomsten opgenomen:

Resultaten IBI Benchmark	SPF	IBI-peergroep	IBI-universum
Complexiteit index	131	127	100
Service index	127	129	100
Kwaliteit	2	5	4
Pensioenbeheerskosten			
Kosten per deelnemer	198	164	312
(volgens definitie van Pensioenfederatie)			
Kosten per deelnemer	158	104	228
(gemiddeld aantal deelnemers incl. slapers)			

SPF presteert gemiddeld genomen vergelijkbaar ten opzichte van de peergroep en het IBI-universum. De kosten per deelnemer zijn hoger dan de IBI-peergroep, maar fors lager dan het IBI-universum.

Kosten vermogensbeheer

Na afloop van ieder boekjaar wordt een rapportage over de gerealiseerde kosten van het vermogensbeheer gemaakt. Deze rapportage is onderstaand opgenomen, met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM. De kosten van het vermogensbeheer van pensioenfondsen kunnen zo met elkaar worden vergeleken.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale kosten voor het vermogensbeheer in 2023 en 2024 (in € mln.)

	2024	2023
Gemiddeld belegd vermogen	4.060,6	3.810,0
Totale beheerkosten (excl. perf. gerelateerd)	25,9	26,1
Totale performance gerelateerde kosten	4,1	0,9
Totale transactiekosten	3,6	3,5
Totale kosten	33,6	30,5
Beheerkosten % (excl. performance gerelateerd)	0,64%	0,60%
Performance gerelateerde kosten %	0,10%	0,02%
Transactiekosten %	0,09%	0,09%
Totale kosten %	0,83%	0,71%
Hiervan is op factuurbasis betaald aan tegenpartijen	10,3	9,3
in % van gemiddeld belegd vermogen	0,25%	0,24%

De totale kosten vermogensbeheer in bovenstaande tabel zijn gelijk aan de kosten die worden gerapporteerd aan de Toezichthouder (jaarstaat J402). Bij het transparant maken van de kosten vermogensbeheer zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie.

De kosten vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de kostencomponenten: beheerkosten, performance gerelateerde kosten en transactiekosten.

Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn deels op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht, maar deze zich uiten in het verschil tussen de bied- en laat-spread.

De kosten omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de staat van baten en lasten, ook een uitsplitsing van de 'onzichtbare kosten' voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen, waarvan de kosten zijn verwerkt in het beleggingsrendement, en de schatting van de kosten van de individuele transacties. In de staat van baten en lasten worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten.

De volgende paragrafen gaan dieper in op de kosten over het afgelopen jaar 2024, waarbij een vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van 2023. Hierbij wordt ook meer inzicht gegeven in factoren die de hoogte van de kosten in belangrijke mate beïnvloeden.

Vergelijking kosten 2024 en 2023

Onderstaande tabellen geven een overzicht per beleggingscategorie van de totale kosten voor het vermogensbeheer over 2023 en 2022 uitgesplitst naar beheerkosten, performance gerelateerde kosten en transactiekosten:

Kosten 2024 per beleggingscategorie	Beheerkosten	Performance gerel. kosten	Transactie- kosten	Totaal
(Staat J402)	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Vastgoed	6.810		296	7.106
Aandelen	3.233		1.760	4.993
Alternatieve beleggingen	6.658	4.110	47	10.926
Vastrentende waarden	2.943		966	3.909
Overige beleggingen	726			726
Derivaten			499	499
Overige vermogensbeheerkosten	4.735			4.735
Kosten vermogensbeheer bestuur en BAC	775			775
Totaal	25.879	4.110	3.568	33.557
Totaal in %	0,64%	0,10%	0,09%	0,83%

Kosten 2023 per beleggingscategorie	Beheerkosten	Performance gerel. Kosten	Transactiekosten	Totaal
(Staat J402)	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Vastgoed	7.207	-323	208	7.092
Aandelen	2.879		1.681	4.560
Alternatieve beleggingen	7.202	1.218	250	8.670
Vastrentende waarden	3.406		1.186	4.592
Overige beleggingen	634			634
Derivaten			271	271
Overige vermogensbeheerkosten	3.884			3.884
Kosten vermogensbeheer bestuur en BAC	780			780
Totaal	25.992	895	3.596	30.483
Totaal in %	0,60%	0,02%	0,09%	0,71%

Inzicht in beheerkosten

Er zijn meerdere factoren die van invloed zijn op de hoogte van kosten. Onderstaand wordt een algemene beschouwing gegeven op factoren die in belangrijke mate impact hebben op de kosten.

Beleggingsmix

Het type belegging is in belangrijke mate bepalend voor de omvang van de beheerkosten. De belangrijkste drivers tussen verschillende type beleggingen zijn afwegingen tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden, liquide versus illiquide beleggingen, traditionele versus alternatieve beleggingen en beleggingen in ontwikkelde markten versus opkomende markten. Bepaalde categorieën zijn weliswaar duurder, maar zijn geselecteerd omdat ze naar verwachting bijdragen aan een betere rendement-risicoverhouding van de totale beleggingsportefeuille.

Schaalgrootte

Wanneer er door SPF of door de fiduciaire beheerder schaalvoordelen behaald kunnen worden vallen de kosten doorgaans lager uit.

Actief / passief beleggen

Bij actief beheer krijgt de manager de doelstelling mee om de relevante benchmark te verslaan, wat een hoger verwacht rendement betekent. Hiertegenover staan hogere kosten omdat er veel tijd en energie gestoken wordt in onder andere het beleggingsproces, research en analisten.

Overige factoren

Het beheren middels een enkele manager of juist meerdere managers heeft impact op de kosten. Daarnaast is er de keuze tussen een discretionaire oplossing en/of een beleggingsfonds die invloed kan hebben op de hoogte van de kosten (in of exclusief btw), fundamenteel of kwantitatief beheer en ook de mate van gebruik van derivaten. Onderstaand wordt per categorie kort inzicht gegeven in de hoogte van de kosten aan de hand van bovenstaande factoren, hierbij wordt ook gekeken naar de kosten ten opzichte van het voorgaande jaar.

Inzicht in beheerkosten

Onder beheerkosten vallen naast de beheervergoedingen van de managers ook de algemene fondskosten. Voor fondsbeleggingen zijn deze algemene kosten in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en volgens de vereisten van DNB verantwoord onder beheerkosten.

De beheerkosten van Vastrentende waarden bedroegen €2,9 miljoen, dit is €0,5 miljoen lager dan vorig jaar. De beheerkosten van de categorie aandelen bedroegen €3,2 miljoen, dit is €0,4 miljoen hoger dan vorig jaar. Beide veranderingen komen vooral door vermogensontwikkelingen en herallocaties.

De beheerkosten van de categorie Vastgoed bedroegen €6,8 miljoen, dit is een daling van €0,4 miljoen ten opzichte van vorig jaar, vooral door het gedaalde vermogen. Hierbij wordt rekening gehouden met de management fees van ASR Real Assets IP en met de management fees van de onderliggende managers binnen de fondsen. Laatstgenoemde wordt binnen deze fondsen ten laste van de koers (NAV) ingehouden. De beheerkosten van de categorie Alternatieve beleggingen, infrastructuur en private equity, bedroegen in 2024 €6,7 miljoen, dit is een daling van €0,5 miljoen, door lagere management fees ten opzichte van vorig jaar bij twee private equity (PE) fondsen. Ook hier zijn de management fees van de onderliggende managers in de fondsen meegenomen.

Inzicht in performance gerelateerde kosten

De performance gerelateerde kosten bedroegen in 2024 €4,1 miljoen, dat is een stuk hoger dan vorig jaar. De performance gerelateerde kosten hebben betrekking op de outperformance bij Alternatieve beleggingen; €3,5 miljoen voor Private Equity en €0,6 miljoen voor Infrastructuur.

Inzicht in transactiekosten

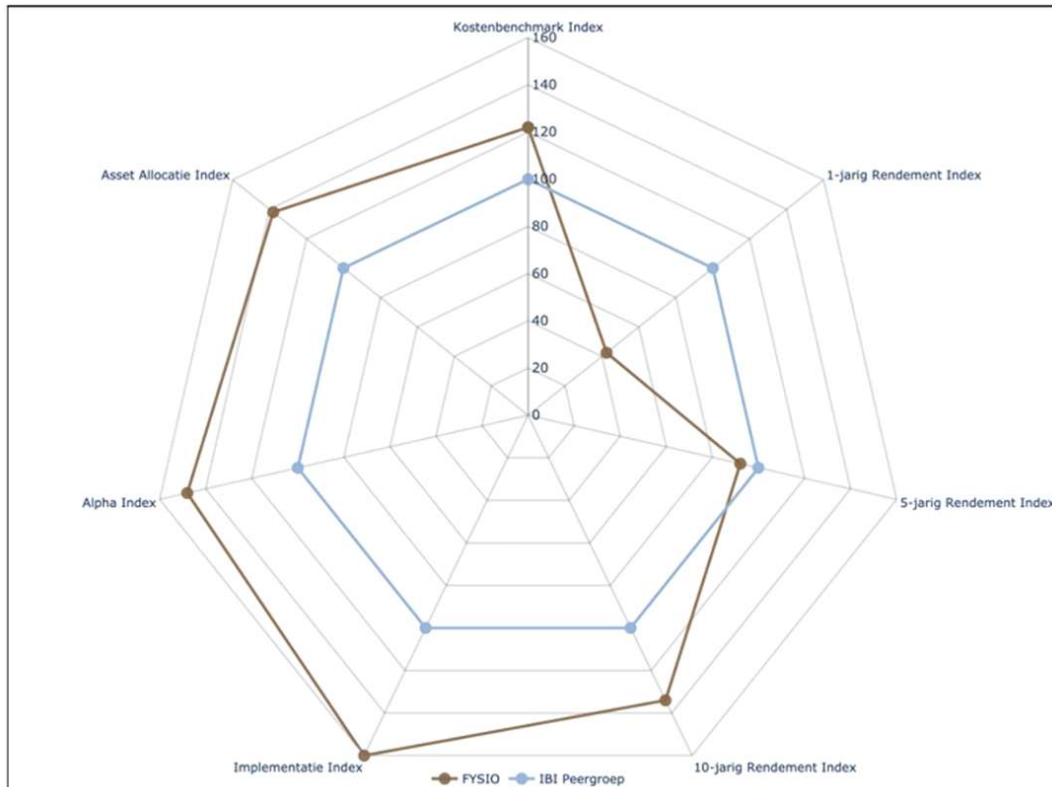
De transactiekosten van de categorie Aandelen bedroegen in 2024 €1,8 miljoen en waren daarmee in lijn met vorig jaar. De transactiekosten van de categorie Vastgoed en Vastrentende waarden waren met €0,3 miljoen en €1,0 miljoen respectievelijk nagenoeg gelijk en €0,2 miljoen lager dan vorig jaar. De transactiekosten van Alternatieve beleggingen waren €0,2 miljoen lager dan vorig jaar. De transactiekosten voor de renteoverlay waren met €0,5 miljoen een kleine €0,2 miljoen hoger dan vorig jaar. Net als vorig jaar zijn ook de transactiekosten voor de dagelijkse uitwisseling van de variation margin met de Direct Clearing Members (DCM's) voor geclearde renteswaps hierin meegenomen. '

Benchmarking met andere pensioenfondsen

Het pensioenfonds neemt voor wat betreft de toetsing van het niveau van de uitvoeringskosten deel aan het jaarlijkse onderzoek van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). De resultaten uit deze onderzoeken worden onder meer gebruikt bij de beoordeling van het niveau van deze kosten in relatie tot het niveau van soortgelijke kosten bij andere pensioenfondsen (de peergroep) en ten opzichte van alle deelnemende pensioenfondsen. Voor het pensioenfonds is een IBI-rapportage opgemaakt over het verslagjaar 2023 (het rapport over 2024 komt in de loop van dit jaar beschikbaar). Hieruit blijkt dat de IBI Kostenbenchmark voor het pensioenfonds 58 basispunten is. Deze benchmark is een door IBI berekende kostennorm die aangeeft wat de kosten voor het pensioenfonds zouden zijn geweest indien de portefeuille zou zijn gemanaged tegen de gemiddelde kosten van de peergroep. De vermogensbeheerkosten van het pensioenfonds over het verslagjaar 2023 zijn 71 basispunten en derhalve 13 basispunten hoger dan de IBI benchmark. Redenen waarom de kosten af kunnen wijken van de IBI benchmark zijn de mate van actief dan wel passief beleggen, goedkoper beleggen door middel van indextrackers, lopende overeenkomsten en de allocatie naar goedkopere of duurdere subcategorieën.

Uit onderstaand radardiagram blijkt de prestatie van SPF op het gebied van vermogensbeheer uit de bruine lijn. Waar het fonds buiten de omtrek van het universum wordt weergegeven (de grijze lijn) en de waarde hoger is dan 100, daar scoort zij hoger dan het gemiddelde. Hierdoor is direct te zien of hogere of lagere kosten in relatie staan tot de wijze waarop de beleggingen worden beheerd en gestructureerd en op welke wijze dit zich verhoudt tot het rendement (1-jaars en 5-jaars).

De vermogensbeheerkosten van SPF zijn relatief hoog, omdat SPF in "duurdere" beleggingscategorieën belegt. Er wordt ook meer dan gemiddeld belegd in vastgoed en infrastructuur en SPF voert over de meeste asset categorieën een actief beleggingsbeleid. Er is dus sprake van een - meer dan gemiddeld - complexe beleggingsportefeuille en de extra opbrengsten die hieruit voortvloeien wegen op lange termijn ruimschoots op tegen de extra kosten.

Toelichting van het bestuur op de uitvoeringskosten

De hoogte van de uitvoeringskosten is van invloed op de financiële positie van SPF en daarmee ook op het pensioen van de deelnemers. Daarom is het belangrijk deze kosten te beheersen. Het bestuur van SPF monitort de ontwikkeling van deze kosten en houdt deze transparant en begrijpelijk.

Het bestuur realiseert zich dat de transitie naar de flexibele premiereregeling extra kosten met zich meebrengt. Die bestaan voor het grootste deel uit kosten van externe partijen/adviseurs. Voor de periode tot en met de overgangsdatum naar de flexibele premiereregeling zullen deze kosten naar verwachting hoog blijven of zelfs nog toenemen. Vanuit dat perspectief zal het bestuur waar mogelijk deze extra kosten zo veel mogelijk spreiden in de tijd.

Het bestuur is van mening dat de gemaakte kosten, in relatie tot factoren zoals het aantal deelnemers, de complexiteit van de regeling, wet- en regelgeving, de transitie naar de nieuwe pensioenregeling en het serviceniveau van SPF, acceptabel zijn.

BELEGGINGSPARAGRAAF

Markontwikkelingen 2024

Politieke tumult en voortdurende conflicten in Oekraïne en Midden-Oosten:

2024 was politiek gezien een veel bewogen jaar. In de Verenigde Staten wist Trump na een tumultueuze verkiezingscampagne, hij overleefde een aanslag en zijn tegenstander werd enkele maanden voor de verkiezingen vervangen, opnieuw het presidentschap te bemachtigen. Naast het presidentschap behaalden de Republikeinen ook de meerderheid in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. In Frankrijk en Duitsland viel de regering. De oorlog in Oekraïne ging zijn derde jaar in en zag het land verder in het defensief worden gedrukt. In het Midden-Oosten viel Israël Libanon binnen om Hezbollah uit te schakelen. Nadat enkele kopstukken waren gedood en essentiële militaire doelen waren uitgeschakeld, werd een staakt-het-vuren getekend. Ondertussen duurt de strijd tegen Hamas in de Gazastrook voort.

Amerikaanse economie winnaar van 2024:

De Amerikaanse economie wist in 2024 positief te verrassen. Ondanks de opgelopen kapitaalmarktrentes zorgden de aanhoudende groei in de techsector, de hoge overheidsuitgaven en de Amerikaanse consument ervoor dat de economische groei op peil bleef. Dit stond in scherp contrast met de eurozone en China. In de eurozone stond de economische groei onder druk. Vooral de maakindustrie had het moeilijk. Door toenemende concurrentie uit China had onder andere de belangrijke Duitse auto-industrie het lastig. Ook China bleef economisch kwakkelen. De Chinese autoriteiten hebben wel stimulerende maatregelen aangekondigd om de economie uit het slop te trekken.

Centrale banken zetten eerste stappen om beleid te verruimen:

De inflatie lijkt grotendeels onder controle. De jaar-op-jaar-inflatie in de Verenigde Staten en de eurozone ligt in de buurt van de doelstelling van de centrale banken. De kerninflatie is wel nog te hoog. Toch was de inflatiedaling reden voor centrale banken om het monetaire beleid te versoepelen. Zowel de Fed als de ECB verlaagden de beleidsrentes. De Amerikaanse beleidsrente werd met 100 basispunten verlaagd naar de bandbreedte van 4,25% tot 4,5%. In de eurozone verlaagde de ECB de depositorente in vier stappen van 4% naar 3%.

Terugblik financiële markten

2024 gaat de boeken in als een goed beleggingsjaar:

De robuuste Amerikaanse economie, de monetaire versoepeling en de AI-ontwikkelingen creëerden een positieve omgeving voor risicovolle beleggingen. Ook de verkiezingswinst van Trump pakte positief uit voor de aandelenmarkten. Het beeld op de obligatiemarkten was gemengd. Maar de meeste beleggingscategorieën noteerden een positief totaalrendement.

Het totale portefeuillerendement over 2024 kwam uit op 6,8%. Zie verder de toelichting bij het onderdeel rendementen.

Wereldwijde aandelenmarkten worden gestuurd door de magnificent seven:

De wereldwijde aandelenmarkten sloten het jaar af met een winst van 20% (€ hedged). De stijging werd wederom gedreven door de Magnificent Seven (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta, Tesla). Het merendeel van deze bedrijven zag de winstgevendheid sterk stijgen. Daarnaast hebben ze een dominante positie in de AI-revolutie. De concentratie binnen de aandelenmarkten nam in 2024 verder toe. Onder andere door deze sterke performance steeg het gewicht van de van de Verenigde Staten binnen de MSCI World tot boven de 70%. Dat is een historisch hoog niveau. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw schommelde dit nog tussen de 40% en 50%. Sinds de financiële crisis van 2008 doet de Amerikaanse aandelenmarkt het echter structureel beter dan de andere regio's. En ook afgelopen jaar was dat het geval. Amerikaanse aandelen noteerden een rendement in euro van 30%, tegen 10% voor de overige ontwikkelde landen en 15% voor de opkomende markten. Ook de concentratie naar individuele aandelen neemt toe. De top 10 grootste bedrijven in de MSCI World index hebben momenteel een gezamenlijk gewicht van circa 27% tegen ongeveer 20% ultimo 2023. Dit zijn allemaal Amerikaanse bedrijven, waarvan er acht technologiebedrijven zijn.

AI stuwt ook aandelen opkomende markten:

Ook bij opkomende markten was de ontwikkeling van AI de belangrijkste factor in het rendement. Bijna de helft van het rendement van opkomende markten kwam op het conto van één bedrijf: de Taiwanese chipmaker TSMC. De andere significante positieve bijdrage kwam van Chinese aandelen. Door de aankondiging van steunmaatregelen eind september stegen deze aandelen sterk. In lokale valuta staan Chinese aandelen echter nog ruim onder de niveaus die voor het uitbreken van de coronapandemie werden genoteerd. De laatste significante bijdrage aan het totaalrendement van aandelen opkomende markten kwam van Indiase aandelen. Het land met de meeste inwoners ter wereld tikkert al enkele jaren aan de economische weg. Zuid-Koreaanse aandelen en Latijns Amerikaanse aandelen droegen negatief bij aan het rendement van opkomende markten.

Europese staatsobligaties onder druk door economische malaise:

Op de euro-obligatiemarkten stond vooral Frankrijk in de belangstelling. Helaas niet op een positieve manier. De risico-opslagen op Franse staatsobligaties zijn opgelopen naar de hoogste niveaus sinds de eurocrisis. Het gaat al langere tijd niet zo goed met Frankrijk. De economische groei valt al jaren tegen en het land kampt met hoge structurele begrotingstekorten. De tekorten zijn sinds de coronacrisis zo hoog dat de staatsschuld is gestegen tot boven de 110% van het bruto binnenlands product (bbp). Daarnaast creëerde de Franse president Macron politieke chaos door nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Deze verkiezingen werden vervolgens verloren door de traditionele middenpartijen. Het vertrouwen in de Franse kredietwaardigheid kreeg hierdoor een deuk. Het totaalrendement op Franse staatsobligaties was in 2024 negatief door de oplopende risico-opslag. Dit terwijl het totaalrendement van staatsobligaties van de andere eurolanden wel positief was. Maar ook in Duitsland gaat het niet goed. Het Duitse groeiemodel is vastgelopen en de Duitse industrie zit in een diepe malaise. De Duitsers blijven echter zuinig en de schuldquote is gedaald tot onder de 65% van het bbp. De Duitse 10-jaarsrente steeg gedurende 2024 met ongeveer 30 basispunten naar 2,3%. Per saldo was het totaalrendement van Duitse staatsobligaties licht positief. Het totaalrendement van de perifere landen Spanje en Italië was hoger door de hogere effectieve rentes in die landen.

Kredietobligaties hoger door daling risicovrije rente en risico-opslagen:

Op de markt voor kredietobligaties deden vooral de risicovollere segmenten het goed. Zo daalde de risico-opslag op wereldwijde highyield obligaties van 4,2% naar 3,3%. Daarmee ligt de risico-opslag op het niveau die we voor het laatst in 2007 en 2018 zagen. Ook bij obligaties uit de opkomende landen (EMD HC, totaalrendement van bijna 5% euro hedged) en bij kredietwaardige kredietobligaties (IG Credit) was sprake van dalende risico-opslagen. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Zo waren de bedrijfsresultaten per saldo goed en stevende de wereldeconomie af op een zachte landing. Het aantal wanbetalingen bleef dan ook beperkt. De risico-opslagen liggen nu wel op dermate lage niveaus dat ze nog maar weinig ruimte bieden voor het opvangen van kredietverliezen.

Amerikaanse dollar was king in 2024:

Op de valutamarkten kroonde de Amerikaanse dollar zich tot de onbetwiste winnaar van 2024. De Amerikaanse munt steeg ten opzichte van alle andere grote valuta's. De Amerikaanse dollar noteerde ultimo 2024 op \$1,035 ten opzichte van de euro. Dat betekent dat de euro in een jaar tijd ruim 6% in waarde is gedaald. Door de sterke Amerikaanse economie verwachten markten dat de Amerikaanse rente minder snel zal dalen dan de Europese tegenhanger. Andere grote verliezer ten opzichte van de dollar was de Japanse yen die ruim 10% van zijn waarde verloor.

Beleggingsplan

Jaarlijks wordt door het bestuur van SPF een beleggingsplan vastgesteld. Het beleggingsplan is gebaseerd op een ALM studie, het ontwikkelde strategisch beleggingsbeleid en de daarbij behorende strategische portefeuille. Na de ALM-studie in 2020 is een portefeuilleconstructiestudie ("PC-studie") uitgevoerd aan de hand waarvan een nieuwe strategische portefeuille is vastgesteld.

Jaarlijks laat SPF een portefeuilleconstructie-update studie uitvoeren waarbij de normportefeuille wordt vastgesteld. In deze studie is gerekend met één hoofdscenario: 'Flags and Frictions'. Hierin wordt voorzien dat de grote geopolitieke strubbelingen steeds meer leiden tot een versnelde beweging naar een multipolaire wereld. De relaties tussen de verschillende machtsblokken staan steeds meer onder spanning. De oorlog in Oekraïne leidt tot een langdurig beschadigde relatie tussen het Westen en Rusland. Daarnaast blijft de relatie tussen de Verenigde Staten en China moeizaam. De term 'Flags' staat voor deze gespannen internationale omgeving. Tegelijkertijd neemt de polarisatie in de westerse samenleving verder toe. Dit bemoeilijkt het bereiken van consensus voor oplossingen terwijl er grote uitdagingen zijn op het gebied van klimaat, vergrijzing, ongelijkheid, sociale cohesie, etc. De term 'Frictions' staat voor dit moeizaam functioneren van gepolariseerde westerse samenlevingen.

Daarnaast hanteert SPF verschillende risicoscenario's. Dit zijn gestileerde scenario's om meerjarige macro-economische schokken te analyseren. De scenario's zijn een combinatie van een hogere of lagere economische groei en een hogere of lagere inflatie dan in het basisscenario. Met deze risicoscenario's kunnen de grootste risico's voor wat betreft macro-economische schokken en positieve of negatieve impact op de portefeuille op de middellange termijn in kaart gebracht worden. SPF onderscheidt de volgende risicoscenario's: Conflict, Nieuwe Prioriteiten, Financiële crisis en Groei en innovatie. SPF hanteert in de scenarioanalyses niet alleen economische en geopolitieke variabelen, maar ook de gevolgen van klimaatverandering. Elk scenario heeft een onderliggend klimaatbeeld dat is ontleend aan de klimaatscenario's van The Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS). Naast de integratie van klimaatbeelden in het basisscenario en de risicoscenario's zoals hier beschreven, is er een apart klimaatcrisisscenario meegenomen waarin een klimaatcrisis zich op korte termijn ontvouwt. Klimaatrisico's zijn worden daarbij onderverdeeld in twee onderdelen: transitierisico's en fysieke risico's. De conclusie uit deze analyses is dat SPF de normportefeuille zo veel als mogelijk wil laten aansluiten bij de strategische portefeuille. Helemaal met het oog op de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Door de forse overweging van illiquide beleggingen (vastgoed, infrastructuur en private equity) wijkt de normportefeuille echter toch af van de strategische portefeuille.

Op basis van de alternatieve (schok) scenario's heeft SPF alternatieve allocaties onderzocht die naar verwachting de impact op de totale beleggingsportefeuille verzachten in het geval van een crisis. Geconcludeerd is dat de normportefeuille het in de meeste alternatieve scenario's beter doet dan de strategische portefeuille. Voor illiquide categorieën, zoals direct vastgoed en hypotheek wordt een eventueel tekort of overschot ten opzichte van het normgewicht gecompenseerd volgens de compensatieregels uit de beleggingsrichtlijnen. Private Equity is eind 2024 flink overwogen. We geven daarom geen nieuwe commitments af voor Private Equity, het portefeuilleplan is hiervoor aangepast.

Voor alle beleggingscategorieën in de strategische portefeuille is een investment cases opgesteld. Deze vormen het uitgangspunt voor het beleggingsbeleid. De investment cases en de beleggingsrichtlijnen vormen de opdracht voor de fiduciair beheerder Achmea IM, a.s.r. Real Assets IP en de vermogensbeheerders. Periodiek, naar aanleiding van een nieuwe asset class studie(s) worden investment cases geactualiseerd.

Om de overgang naar de FPR soepel te laten verlopen, is de beleggingsportefeuille begin juni 2024 administratief aangepast aan de nieuwe FPR-inrichting. De onderliggende beleggingen en het beleggingsbeleid blijven hetzelfde. De portefeuille is verdeeld in twee onderdelen: de module Rente en de module Rendement.

De normportefeuille ziet er als volgt uit:

Module Rente + Matching	Norm²
Staatsobligaties euro	54,9%
Niet-staatsobligaties euro	20,5%
Hypotheken	21,9%
Green Bonds	2,7%
Renteswaps	*
Matching portefeuille totaal	34,5%
Module Rendement	
Global High Yield	8,4%
Obligaties Opkomende Markten ¹	9,2%
Overige obligaties totaal	17,6%
Aandelen Wereld Ontwikkeld	28,0%
Aandelen Opkomende Markten	9,7%
Aandelen totaal	37,7%
Vastgoed	25,2%
Vastgoed totaal	25,2%
Infrastructuur	7,6%
Private Equity	10,9%
Alternatieve beleggingen totaal	18,5%
Liquiditeiten	4,9%
Liquiditeiten totaal	4,9%
Totaal	100,0%

1. Gelijk verdeeld tussen Obligaties Opkomende Markten Hard Currency (HC) en Local Currency (LC).
2. Normportefeuille 2025.

Afdekking renterisico:

Het renterisico is één van de grootste en belangrijkste risico's op de balans van een pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in Vastrentende Waarden en renteswaps. Het pensioenfonds maakt, sinds begin 2024, gebruik van een renteaftdekking waarbij 60% van het renterisico van de verplichtingen wordt afgedekt (op basis van de rekenrente). Gedurende 2024 wijzigde dit beleid niet.

De swaprente daalde gedurende 2024 waarbij de daling per looptijd verschilt. De 20-jaars swaprente daalde van 2,52% naar 2,36%. De daling van de swaprente had een negatieve impact op de dekkingsgraad aangezien de waarde van de technische voorziening pensioenverplichtingen sterker in waarde steeg dan de waarde van de beleggingen die meetellen in de renteaftdekking.

Afdekking valutarisico:

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bevat beleggingen die in buitenlandse valuta's genoteerd zijn. Hierdoor ontstaat valutarisico. Valutarisico is het risico dat de buitenlandse valuta's dalen en de beleggingen omgerekend in euro in waarde dalen. Het pensioenfonds heeft als doel het valutarisico zoveel mogelijk af te dekken. Belangrijke buitenlandse valuta's waarin belegd wordt zijn de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen. Het valutarisico van deze valuta's wordt binnen de categorieën Aandelen Wereld en Private Equity voor 75% afgedekt naar de euro. Binnen de categorieën Vastgoed, Obligaties Opkomende markten(in harde valuta) en Infrastructuur worden deze valuta's voor 100% afgedekt naar de euro. Andere valuta's worden niet afgedekt. Voor de beleggingscategorie Global High Yield wordt het valutarisico volledig afgedekt binnen de beleggingsinstelling. Van de beleggingen in vreemde valuta zijn de beleggingen in de Amerikaanse dollar veruit het grootst.

Per saldo droeg de valuta afdekking negatief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2024. De valuta afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's maar levert een negatief resultaat op als de vreemde valuta in waarde stijgt. Dit was voor de Amerikaanse dollar (+6,6%) en de Britse pond (+4,8%) het geval in 2024. De Japanse yen daalde met 4,4% in waarde waardoor dit een positief resultaat opleverde. De bijdrage van de Japanse yen aan het totale resultaat is echter beperkt.

Terugblik op het gevoerde beleid en vooruitblik

De belangrijkste thema's en de ontwikkelingen in 2024 waren:

Wet- en regelgeving met betrekking tot beleggingen:

De wet- en regelgeving ontwikkelingen met betrekking tot het beleggingsbeleid, inclusief het nieuwe pensioenakkoord en implicaties voor het beleggingsbeleid, zijn in 2024 binnen de beleggingsadviescommissie en het bestuur behandeld. Zie de uitgebreide toelichting hierna.

Strategisch beleggingsplan inclusief investment cases per beleggingscategorie:

Na de in 2020 uitgevoerde ALM-studie en PC-studie heeft SPF de strategische portefeuille vastgesteld. Dit is vastgelegd in het strategisch beleggingsplan. Hierin beschrijft SPF op welke wijze het wenst te beleggen. De jaarlijkse beleggingsplannen geven nadere invulling hieraan.

SPF heeft voor alle beleggingscategorieën, zoals opgenomen in de strategische portefeuille, op basis van een asset class studie, een investment case opgesteld als onderdeel van het strategische beleggingsplan. Deze investment cases zijn waar relevant geactualiseerd in 2024. Door middel van een investment case wordt door SPF onderbouwd onder welke aannames, verwachtingen en voorwaarden een beleggingscategorie aan de beleggingsportefeuille is toegevoegd. Ook zijn de belangrijkste kenmerken en risico's van de categorie weergegeven. De vraag of SPF in de beleggingscategorie kan beleggen, gegeven de beleggingsovertuigingen en de langetermijnhorizon wordt hiermee beantwoord. De investmentcase vormt daarmee ook een kaderstelling voor de selectie en invulling van een beleggingscategorie. Bovendien dient het als kader voor de jaarlijkse evaluatie van de categorie ten opzichte van de ambities die daarvoor door SPF zijn gesteld. De investmentcase kent ten slotte een expliciet oordeel over de aansluiting bij de beleggingsovertuigingen van SPF.

Beleggingsplan, portefeuilleconstructie, illiquide beleggingen en overgang naar het nieuwe pensioencontract:

Financiële markten zijn continu in beweging en de financiële positie van SPF is, mede als gevolg daarvan, ook niet constant. Daarom toetst SPF jaarlijks met behulp van een portefeuilleconstructie-update of het beleggingsbeleid aanpassing behoeft. SPF sluit de normportefeuille in de basis zoveel mogelijk aan bij de strategische portefeuille. De normportefeuille kan enigszins afwijken van de strategische portefeuille vanwege de doorlooptijd om de allocaties voor de illiquide beleggingen naar het strategisch gewicht te brengen. In de afgelopen jaren lag het normgewicht vaak op of onder het strategisch gewicht. Door de gedaalde rente en de relatief goede rendementen van de illiquide beleggingen de afgelopen jaren, ten opzichte van de liquide beleggingen, zijn illiquide beleggingen nu overwogen. De betreft Private Equity en in mindere mate Infrastructuur. SPF heeft de portefeuilleplannen hiervoor aangepast, conform het beoogde normgewicht 2024 en rekening houdend met de overgang naar het nieuwe pensioencontract.

Maatschappelijk Verantwoord beleggingsbeleid:

In 2024 heeft SPF verschillende stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Zo heeft SPF onder andere het MVB-beleid geüpdatet, stappen ondernomen om te voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving, het klimaatbeleid verder geïmplementeerd en is het uitsluitingsbeleid geëvalueerd. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf over maatschappelijk verantwoord beleggen.

Risicobeheersing en wet- en regelgeving rondom ESG en verantwoord beleggen ontwikkelen zich steeds verder. Zo heeft De Nederlandse Bank (DNB) vier aandachtsgebieden gedefinieerd in haar gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's. SPF ontwikkelt zich ook steeds verder op dit vlak. De geïdentificeerde klimaat- en milieurisico's zijn verwoord in het MVB beleidsdocument. SPF monitort de ESG risico's onder andere via de ESG meter, met een specifieke uitgebreide halfjaarpresentatie van onze fiduciair. Sinds 2021 meten we bijvoorbeeld de CO2-voetafdruk en intensiteit. In 2024 hebben we samen met onze fiduciair een eigen risicobeoordeling (RSA) van ESG-risico (materialiteitsanalyse) uitgevoerd en op basis van deze analyse ons ESG-risicobeheer aangescherpt. Op deze wijze geven we expliciet aandacht aan ESG risico's en hoe SPF invulling geeft aan Good Practices van DNB en nemen we waar mogelijk vervolgstappen.

Evaluatie beleggingsbeleid:

Op jaarbasis worden diverse onderdelen van het beleggingsbeleid geëvalueerd. In 2024 zijn onder andere de vermogensbeheerders, beleggingscategorieën en balansbeheer beleid geëvalueerd. De investment beliefs zijn getoetst en op sommige onderdelen aangescherpt.

Wet- en regelgeving met betrekking tot beleggingen

De volgende wet- en regelgeving ontwikkelingen met betrekking tot het beleggingsbeleid zijn in 2024 binnen de beleggingsadviescommissie en het bestuur behandeld en blijven indien relevant de aandacht houden.

Pensioenakkoord:

Het kabinet heeft samen met werknemers- en werkgeversorganisaties een pensioenakkoord gesloten met nieuwe afspraken over pensioenen en AOW. Alle pensioenregelingen moeten uiterlijk op 1 januari 2028 aangepast zijn. De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is op 1 juli 2023 in werking getreden. Er is een transitieperiode van 2023 - 2028 voor de besluitvorming en implementatie.

De overstap naar dit nieuwe pensioencontract heeft implicaties voor de inhoud van de pensioenregeling en het daar van afgeleide beleggingsbeleid. SPF heeft gekozen voor het flexibele contract. Het afgelopen jaar heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de voorbereiding voor en overgang naar het nieuwe pensioencontract en het beleggingsbeleid. Afgelopen jaar heeft het bestuur stilgestaan bij de belangrijkste onderwerpen uit het pensioenakkoord om de transitie naar het nieuwe contract voor te bereiden. Relevante onderwerpen daarbij zijn:

- renteafdekking in het nieuwe contract
- aandachtspunten voor de beleggingsmix en life cycles en het gewicht van illiquide beleggingen
- analyse en impact keuze vaste- en variabele uitkering
- beleggingsrisico's tot het moment van invaren en beschermingsconstructies
- zijn de uitvoerders klaar voor het nieuwe pensioencontract?

Afdekken aandelenrisico tot invaren met putopties:

Wat betreft de beleggingsrisico's tot het moment van invaren en beschermingsconstructies, heeft SPF het besluit genomen om in aanloop naar het transitiemoment een deel van het dekkingsgraadrisico af te dekken. SPF heeft ervoor gekozen om het aandelenrisico van de portefeuille voor 100% af te dekken door middel van putopties. Hierbij is gekozen voor een pragmatische invulling waarbij het risico op aandelenwereld wordt afgedekt met een optie op de S&P500 en een optie op de Euro STOXX50. Het risico op aandelen opkomende landen wordt afgedekt met een putoptie op de MSCI EM. Deze hedge is in september 2024 opgebouwd.

EU Taxonomy en Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR):

SPF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie. SPF classificeert haar pensioenregeling als een artikel 8 product. De pensioenregeling promoot ecologische of sociale kenmerken of een combinatie van die kenmerken. Dat doet SPF door MVB-instrumenten in te zetten, zoals engagement, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, ESG-integratie en uitsluiting. Daarnaast weegt SPF de belangrijkste negatieve impact op duurzaamheidsfactoren mee in investeringsbeslissingen.

De EU-taxonomie is een raamwerk aan de hand waarvan wordt beoordeeld of economische activiteiten bijdragen aan milieudoelstellingen. SPF heeft in 2024 geen concrete milieudoelstelling, zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie. In 2024 houdt 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille rekening met de EU Taxonomie-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. Daarnaast is 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille een transitie- of faciliterende activiteit. In 2024 was hiervoor beperkte betrouwbare data beschikbaar en daarom zijn deze percentages 0%. In de komende jaren verwachten wij dat meer data beschikbaar zal komen. Zie verder onze website met de MVB-rapportages en specifieke SFDR en EU Taxonomie verslaglegging voor SPF (onder downloads).

We voldoen aan de Shareholders' Right Directive:

SPF moet voldoen aan de vereisten van de Shareholders' rights directive (Duurzaamheidsregelgeving). Deze vraagt van pensioenfondsen dat zij betrokken zijn bij de bedrijven waarin zij via aandelen genoteerd aan een reguliere beurs in de Europese Unie beleggen. De beleggingen in deze aandelen moeten aansluiten bij de lange termijn doelstelling van het fonds. Om die reden worden de prestatie van deze aandelenportefeuilles jaarlijks beoordeeld waarbij specifiek wordt gemonitord op de omloopsnelheid van de portefeuilles en de daaraan verbonden beheer- en transactiekosten. Shareholders' Right Directive gaat onder meer over betrokken aandeelhouderschap door het uitoefenen van stemrechten. Zo wordt op de aandeelhoudersvergadering het recht te stemmen over het bezoldigingsbeleid geïntroduceerd. Hieronder is kort omschreven hoe de besluitvorming in het bestuur tot stand komt met betrekking tot het beleggen in aandelen:

- Voorafgaand aan de keuze om in aandelen te beleggen als beleggingsstrategie voeren we een ALM-studie uit. Daarbij houden we rekening met het rendements- en risicoprofiel. Beleggen in aandelen draagt bij aan de reële ambitie en zorgt voor diversificatie van de totale beleggingsportefeuille.
- Bij de selectie van vermogensbeheerders zijn vooraf heldere doelstellingen en randvoorwaarden geformuleerd. Dit om ervoor te zorgen dat de geselecteerde manager en beleggingsstrategie in lijn zijn met onze middellange en lange termijn doelstelling en randvoorwaarden.
- In de overeenkomsten met de vermogensbeheerders voor de aandelenportefeuilles is geen performance fee afgesproken. De contracten zijn voor onbepaalde tijd, met een korte opzegtermijn. Dit betekent dat het bestuur altijd de mogelijkheid heeft om het beheerd vermogen te onttrekken, als uit de periodieke monitoring blijkt dat een vermogensbeheerder niet meer handelt in lijn met onze doelstellingen en randvoorwaarden.
- Voor aandelen wereld ontwikkelde landen beleggen we deels in een passief mandaat met een aangepaste ESG-benchmark. Omdat voorafgaand aan de belegging specifieke afspraken zijn gemaakt over de manier waarop de manager het vermogen beheert, is gewaarborgd dat de manager in overeenstemming met onze doelstellingen handelt. Er zijn geen belangen van anderen in het betreffende mandaat. Op die manier, mede door middel van mandaatrichtlijnen, lopen de doelstellingen van de vermogensbeheerders en ons in lijn.
- Daarnaast beleggen we in een aandelenfonds in ontwikkelde markten en in een aandelenfonds in opkomende markten. Bij de selectie van dit fonds is getoetst in hoeverre dit past bij de beleggingsstrategie en onze doelstellingen. Door periodieke monitoring wordt gecontroleerd of de beleggingsstrategie in lijn blijft met deze doelstelling. Voor beide fondsen vindt stemmen (proxy voting) plaats conform het beleid van de manager van het fonds. Voor de regio opkomende markten is de Shareholders' Right Directive niet van toepassing.
- De resultaten van de aandelenbeleggingen worden jaarlijks beoordeeld waarbij specifiek wordt gemonitord op de omloopsnelheid van de aandelenportefeuille en de daaraan verbonden beheer- en transactiekosten. In 2024 liggen de omloopsnelheid en de daarbij behorende transactiekosten van de aandelenportefeuilles in lijn met de lange termijn doelstelling van het pensioenfonds.

Het belegde vermogen steeg in 2024, de dekkingsgraad steeg

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën eind 2024 en 2023 wordt weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1.000.000	2024			2023	
	Bedrag	Percentage	Normportefeuille*	Bedrag	Percentage
Aandelen	916,7	21,7%		699,7	16,5%
Vastrentende waarden	1.961,8	46,3%		1.800,6	42,5%
Alternatieve beleggingen	512,5	12,1%		473,9	11,2%
Vastgoed	617,7	14,6%		716,6	16,9%
Liquide middelen	224,3	5,3%		301,5	7,1%
Totaal	4.233,0	100,0%		3.992,3	94,3%
Waarde hedgeportefeuilles	42,6			29,5	
Totaal inclusief hedgeportefeuilles	4.275,6			4.021,8	

* Floating normgewichten per 31/12/2024.

** De matching portefeuille (Staatsobligaties Euro, Niet-Staatsobligaties Euro, Hypotheken en Renteswaps) en overige obligaties (Global High Yield en Obligaties Opkomende Markten)

Rendementen

Financiële markten presteerden goed in 2024. Alle beleggingscategorieën (excl. overlays) lieten een positief rendement zien. Op de valutamarkten daalde de waarde van de Euro ten opzichte van de Amerikaanse Dollar (en in mindere mate ten opzichte van het Britse Pond en de Japanse Yen).

De rente is per saldo gedaald in 2024, dit zorgde voor het positieve rendement voor de vastrentende waarden en de rentederivaten (de matchingportefeuille). Hier staat tegenover dat de daling van de rente in 2024 heeft gezorgd voor een stijging van de waarde van de Technische voorziening pensioenverplichtingen. Dit zorgt ervoor dat ondanks de positieve beleggingsresultaten de dekkingsgraad in 2024 licht is gedaald. Hierbij speelt de gedeeltelijke renteafdekking een rol. Hierdoor stijgen de voorzieningen harder dan de matchingportefeuille bij een daling van de rente.

Zoals eerder aangegeven bij het hoofdstuk over de normportefeuille, is om de overgang naar de nieuwe pensioenregeling (FPR) soepel te laten verlopen, de beleggingsportefeuille begin juni 2024 administratief aangepast aan de nieuwe FPR-inrichting. De onderliggende beleggingen en het beleggingsbeleid blijven hetzelfde. De portefeuille is verdeeld in twee onderdelen: de module Rente en de module Rendement. De modules zijn samengesteld uit rendement genererende beleggingscategorieën (Rendement) en beleggingscategorieën met rentegevoeligheid (Rente). In de uitkeringsfase is er ook een portefeuille voor het afdekken van renterisico met renteswaps en liquiditeiten. Door deze wijziging ziet de tabel hierna er anders uit dan in voorgaande jaren. Zichtbaar is de procentuele verdeling van de hoofdcategoryën, het rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark.

	Portefeuilleweging per 31 /12/ 2024	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark
Module Rente	36.7%		
Staatsobligaties		1,3%	1,0%
Niet-staatsobligaties		3,9%	3,5%
Hypotheken		5,2%	5,0%
Liquide middelen		3,8%	3,7%
Module Rendement	58,6%		
Aandelen		20,9%	23,0%
High Yield		6,1%	6,8%
Emerging Markets Debt (EMD)		9,6%	8,8%
Vastgoed		4,9%	5,7%
Infrastructuur		7,2%	6,5%
Private equity		14,3%	15,6%
Liquide middelen		3,8%	3,7%
Valuta afdekking		-2,3%	
Rente afdekking*	-0,5%	-2,2%	
Aandelen/dekkingsgraad overlay	0,8%	-13,6%	
Liquide middelen	4,4%	3,8%	3,7%
Totaal	100.0%	6,8%	

* Dit is de bijdrage aan het rendement van de matchingportefeuille (renteswap overlay en module Rente)

Matching portefeuille (Rente swap overlay en module Rente)

De performance van alle beleggingscategorieën in de FPR module Rente waren beter dan de benchmark. De rente is per saldo gedaald in 2024, dit zorgde voor het positieve rendement voor de vastrentende waarden.

Renteswaps:

De Europese swaprente daalde gedurende 2024, waarbij de daling per looptijd verschilt. De 20-jaars swaprente daalde van 2,52% naar 2,36%. De daling van de swaprente had een negatieve impact op de dekkingsgraad, doordat de Technische voorziening pensioenverplichtingen sterker in waarde steeg door deze rentedaling dan de waarde van de beleggingen die meetellen in de renteafdekking.

Staatsobligaties:

Een dalende inflatie en lage groei leiden normaal gesproken tot lagere rentes op de obligatiemarkten. Een groot deel van het jaar bleef de rente echter stijgen of zijwaarts bewegen, met een slot dat ruim 0,30% hoger was dan het begin van het jaar. De grote hoeveelheid nieuwe obligaties, samen met de beter dan verwachte groei in VS, hielden ook de Europese rentes hoog. Ondanks de stijging van de 10-jaars rente in het laatste kwartaal lieten de obligatiemarkten in 2024 positieve rendementen zien door couponrendement en lagere korte rentes. De portefeuille behaalden een positief rendement van 1,3%, hiermee deed de portefeuille het beter dan de benchmark die 1,0% noteerde.

Niet-staatsobligaties euro (credits):

Voor de creditmarkten was 2024 een positief jaar. Risico-opslagen van de verschillende segmenten daalden per saldo. Spreads van bedrijfsobligaties daalden per saldo maar liefst 40 basispunten. Het dieptepunt van spreads werd halverwege december bereikt. De flinke daling van spreads werd met name gedreven doordat de ECB en Fed meerdere malen hun beleidsrentes verlaagden. Spreads van de minder risicovolle segmenten gedekte obligaties en semistaat daalden per saldo veel minder: respectievelijk zo'n 20 en 10 basispunten. Credits behaalden in 2024 een absoluut positief rendement van 3,9%. Hiermee deed de portefeuille het beter dan de benchmark die 3,5% noteerde.

Hypotheeken:

De lange looptijd van hypotheeken draagt bij aan de rente afdekking van de pensioenverplichtingen. In 2024 zagen we een sterke toename van huizenprijzen als gevolg van lagere hypotheekrentes, hogere lonen en de aanblijvende krapte op de woningmarkt. Lage werkloosheid en stijgende huizenprijzen zorgen voor een laag kredietrisico. De gemiddelde Loan-to-Value (LTV) is gedaald terwijl achterstanden marginaal blijven. We zien dat hypotheekverstrekkers sterk ingezet hebben op verduurzaming in 2024 en deze beweging zal ook naar de toekomst toe worden doorgezet. Hierdoor heeft de portefeuille in 2024 een positief absolute performance laten zien van 5,2% tegenover een benchmark rendement van 5,0%.

Aandelen

Het kalenderjaar 2024 is voor de aandelenportefeuille een goed beursjaar gebleken, vooral in ontwikkelde markten. Ook de aandelen uit opkomende markten behaalden in 2024 een positief resultaat. Per saldo heeft de aandelenportefeuille in 2024 een rendement behaald van 20,9%. De benchmark behaalde een rendement van 23,0%.

Aandelen Wereld:

Het kalenderjaar 2024 heeft, net als 2023, positief uitgepakt voor de aandelenportefeuille. Vooral in het eerste en vierde kwartaal stegen de beurzen aanzienlijk, dankzij dalende rentes en sterke bedrijfsresultaten. De grote technologiebedrijven zoals Nvidia, Apple, Meta, Microsoft en Alphabet hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld en hebben bijgedragen aan de goede resultaten. Totaal behaalde aandelen wereld een rendement van 23,1% ten opzicht van een benchmarkrendement van 25,7%.

Aandelen Ontwikkelde Markten:

Ook de aandelen uit opkomende markten behaalden in 2024 een positief resultaat, al bleef dit achter bij de prestaties van aandelen uit ontwikkelde markten. Binnen deze regio's presteerden vooral de Zuid-Koreaanse en Taiwanese technologiebedrijven goed, dankzij de groeiende belangstelling voor kunstmatige intelligentie. Ondanks de vele economische uitdagingen en mede dankzij stimuleringsmaatregelen van de overheid, herstelde de Chinese aandelenmarkt zich enigszins in 2024. De portefeuille behaalden een rendement van 14,5%. De benchmark behaalde een rendement van 14,7%.

Overige obligaties

Deze categorie bestaat uit global high yield beleggingen en obligaties in opkomende landen (EMD). Totaal behaalde deze categorie een rendement van 7,9% versus een 7,8% van de benchmark.

Global High Yield:

In 2024 behaalden wereldwijde high yield obligaties een positief rendement in alle vier de kwartalen van het kalenderjaar en werd het jaar afgesloten met een rendement van circa 6,8%. De best presterende sectoren waren gezondheidszorg en vastgoed, die een inhaalslag maakten na voorgaande jaren waarin ze achterbleven door de gestegen inflatie en kapitaalmarktrentes.

Binnen het fonds slaagden de externe managers er niet in om de eigen regionale benchmarks te verslaan. Zij hadden last van hun meer defensieve positionering, vooral binnen CCC-rated obligaties, waarmee ze de sterk opgaande high yield markten niet konden bijbenen. De kaspositie ten behoeve van het onderpandbeheer, had om dezelfde reden ook een negatieve relatieve bijdrage. Voor aftrek van kosten bleef het fonds circa -0,15% achter bij de wereldwijde benchmark.

Per saldo heeft de highyieldportefeuille in 2024 een rendement behaald van 6,1% ten opzichte van 6,8% voor de benchmark.

Obligaties in opkomende landen:

Na een sterk 2023 verloor schuldpapier uit opkomende markten in 2024 enigszins aan positief momentum. Het jaar werd gekenmerkt door sterke economische groei in de Verenigde Staten en aanhoudende inflatie. Hoewel de risico-opslagen in opkomende markten verder verkrapten, wat de veerkrachtige economische omstandigheden in deze landen weerspiegelt, zorgden hogere Amerikaanse beleidsrentes en een sterke Amerikaanse dollar voor tegenwind. Dit resulteerde in hogere obligatierentes in opkomende markten en zwakkere valuta ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Door de sterke dollar vielen de rendementen in euro's echter relatief mee. De kredietfundamenten van opkomende markten blijven over het algemeen solide. Daarnaast bood de dalende inflatietrend ruimte voor versoepeling van het monetaire beleid.

Obligaties van opkomende landen genoteerd in harde valuta (HC) presteerden beter dan obligaties in lokale valuta (LC). Landen als Zuid-Afrika en Dominicaanse Republiek behaalden een positief rendement door lokale renteverlagingen. Daarentegen behaalden de staatsobligaties in Egypte en Brazilië een negatief rendement. De euro daalde per saldo ten opzichte van de valuta van opkomende landen, wat resulteerde in een negatief rendement op valuta.

De portefeuille in harde valuta (HC) presteerde beter dan de benchmark, mede door selectieve positionering. Dit pakte het afgelopen jaar positief uit. De portefeuille in lokale valuta bleef achter bij de benchmark (LC). In totaal behaalde de portefeuille obligaties opkomende landen (HC en LC) een rendement van 9,6% versus 8,8% voor de benchmark.

Alternatieve beleggingen

Alternatieve beleggingen bestaan uit infrastructuur en private equity. Totaal behaalde deze categorie een rendement van 11,6% versus een 12,1% van de benchmark.

Infrastructuur:

Het pensioenfonds heeft in 2024 haar infrastructuurportefeuille verder zien ontwikkelen en is in absolute omvang relatief constant gebleven. Waardestijgingen en opgevraagd kapitaal werd grotendeels gecompenseerd door dividenden en uitkeringen. Het Europese fonds van First State wist in 2024 wederom sterk te presteren door haar laatste investeringen succesvol te verkopen boven boekwaarde. Bij een aantal fondsen staan nog kleine toezeggingen open die nog opgevraagd zullen worden. De infrastructuurportefeuille zal naar verwachting nog enkele jaren boven de doelallocatie onder de FPR in de module Rendement bewegen. Door de natuurlijke afbouw van de volwassen fondsen, zal de portefeuille geleidelijk richting haar doel bewegen.

Per saldo heeft de infrastructuurportefeuille in 2024 een rendement behaald van 7,2% ten opzichte van 6,5% voor de benchmark.

Private equity:

De private equity portefeuille is de afgelopen jaren in lijn met het portefeuilleplan verder opgebouwd met nieuwe deelnames aan fondsen. In zowel 2023 als in 2024 is, vanwege de goede performance en mede daardoor, een huidige hoge weging van private equity in de portefeuille, besloten geen nieuwe commitments af te geven.

Per saldo heeft de private equity portefeuille in 2024 een rendement behaald van 14,3% ten opzichte van 15,6% voor de benchmark.

Vastgoed

Samenstelling portefeuille:

Aan het einde van 2024 bestond de vastgoedportefeuille uit 15 vastgoedfondsen verspreid over Nederland, Europa, de Verenigde Staten en Azië-Pacific. De totale waarde van de portefeuille was ongeveer € 616,9 miljoen, verdeeld over verschillende vastgoedfondsen en vastgoedsectoren zoals woningen, winkels, kantoren en bedrijfsruimten. De portefeuille omvat alleen indirecte, niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen.

Wijzigingen in de portefeuille in 2024:

Voor 2024 lag de doelomvang van de vastgoedportefeuille tussen de € 560 en € 600 miljoen. Eind 2024 was de portefeuille ongeveer 14,6% van het totale belegd vermogen, iets hoger dan de doelstelling van 14,3%. Gedurende het jaar vonden terugbetalingen plaats op basis van eerdere desinvesteringsbesluiten om de portefeuille in lijn te brengen met de gewenste allocatie naar vastgoed en de allocaties van andere beleggingscategorieën binnen de portefeuille. Dit gebeurde mede vanwege de overgang naar de Flexibele Premie Regeling. In 2024 werd een nieuw desinvesteringsbesluit genomen om tactische redenen, waarvoor een vervangende investering zal worden gezocht.

Performance:

In 2024 lieten de Nederlandse en Europese vastgoedmarkten een licht herstel zien door dalende rentes, terwijl de markten in de Verenigde Staten (VS) en Azië-Pacific (APAC) te maken hadden met waardedalingen, soms gecombineerd met valuta-effecten (APAC). Dankzij een sterk rendement van 9,8% in Nederland en 2,7% in Europa behaalde de vastgoedportefeuille een totaalrendement van 4,9% in 2024. Vooral de Nederlandse woningen droegen significant bij aan dit positieve resultaat. Vergeleken met de benchmark was er sprake van een underperformance.

Vooruitblik markten 2025 - Terugkeer Trump zet geopolitiek verder op scherp

Stabiele groei in 2025 in het vooruitzicht:

Economen waren aan het begin van het jaar terughoudend over de economische projecties voor 2024. De gestegen rente zou een potentiële rem op de bestedings- en investeringsbereidheid van consumenten en bedrijven zijn. Achteraf bleek met name de Amerikaanse economie in 2024 robuuster dan verwacht. Per saldo verwacht de OECD dat de groei van de wereldeconomie in 2024 op 3,2% uit zal komen. Voor 2025 is de verwachting dat de wereldeconomie met 3,3% zal groeien. Dit zal met name gedragen worden door de opkomende landen India en China met een verwachte groei van respectievelijk 6,9% en 4,7%. De ontwikkelde economieën groeien naar verwachting minder sterk. De groeiprognozes van de OECD zijn 2,4% voor de Verenigde Staten, 1,7% voor het Verenigd Koninkrijk en 1,3% voor de eurozone. De belangrijkste risico's bij deze projecties zijn de potentiële verergering van geopolitieke spanningen, een hardnekkigere dan verwachte inflatie en een mogelijke re-pricing van financiële activa.

Verdere renteverlagingen in het verschiet:

De strijd van de Fed en de ECB tegen de hoge inflatie lijkt begin 2025 grotendeels gestreden. De ECB verwacht dat de inflatie in de eurozone in het tweede kwartaal van 2025 op de doelstelling van 2% uitkomt en in 2026 zelfs daaronder uit zal komen. Dit betekent dat er ruimte is om de beleidsrente verder te verlagen en de zwakke Europese economie te ondersteunen. Financiële markten verwachten begin 2025 dat de ECB de beleidsrente in 2025 vier keer zal verlagen naar een niveau van circa 2%. Een kanttekening hierbij is dat de kerninflatie in de eurozone momenteel nog bijna 3% bedraagt. Als blijkt dat dit cijfer niet verder omlaag komt, kan dit een reden zijn voor de ECB om terughoudend te zijn met het verlagen van de rente. De inflatie in de Verenigde Staten beweegt zich eveneens richting de doelstelling van om en nabij de 2%. Economen verwachten dat dit niveau gedurende 2025 zal worden bereikt. In tegenstelling tot de eurozone staat de Amerikaanse economie er echter goed voor. Tijdens de decembervergadering van het monetaire beleidscomité van de Fed signaleerde men dat een trager pad van renteverlagingen passend zou zijn. Financiële markten gaan er begin januari vanuit dat de Fed de beleidsrente in 2025 verlaagt naar een niveau van iets boven de 4%.

Nieuwe termijn Trump onzekere factor voor wereldhandel:

De inauguratie van Trump als Amerikaanse president eind januari betekent dat de wereld een onzekere tijd tegemoet gaat. Trump heeft al eerder aangegeven dat hij vindt dat Europa zijn eigen boontjes moet doppen als het op defensie aankomt. In de afgelopen jaren zijn de defensiebudgetten van vrijwel alle Europese landen daarom opgeschroefd. Daarnaast betekent de America First doctrine van Trump weinig goeds voor de Europese industrie. Net als in zijn eerste ambtstermijn zal Trump niet schromen om forse handelsbarrières op te werpen als de Europese concurrentie in zijn ogen oneerlijk is. Een ander land dat hier hoogstwaarschijnlijk hinder van zal ondervinden, is China. Ook dit land zal waarschijnlijk te maken krijgen met nieuwe Amerikaanse importheffingen. En dan speelt er ook nog de kwestie van Taiwan. Trump vindt dat ook dit land voor zijn eigen bescherming moet zorgen. Het terugtrekken van de Verenigde Staten kan echter China bewegen om Taiwan weer onder controle te krijgen. Een Chinese actie richting Taiwan zou onder andere nadelige gevolgen kunnen hebben voor de productie van de meest geavanceerde computerchips. Taiwan heeft daarin een wereldwijd aandeel van circa 90%.

Klimaatverandering en de energietransitie drukken hun stempel op de wereldeconomie:

Klimaatverandering liet in 2024 op verschillende plaatsen van zich merken. Onder andere ontstond schade door overstromingen in Spanje en Oostenrijk. Ook kende het Atlantisch orkaanseizoen orkanen die zich in recordtempo ontwikkelden. Florida kampte hierdoor in kort tijdsbestek tweemaal met een orkaan. Mislukte koffie- en cacao-oogsten door aanhoudende droogte in onder andere Brazilië. In 2024 is de wereldwijde temperatuur de grens van 1,5°C inmiddels gepasseerd. De kans lijkt aanzienlijk dat de temperatuurstijging komende jaren steeds sneller zal toenemen. Ondertussen blijven ook de investeringen in de elektrificatie van wereldeconomie toenemen. Dit geldt, ondanks klimaatscepticus Trump, ook voor de Amerikaanse economie. De stijgende vraag naar elektriciteit door onder andere AI en de energietransitie betekent dat de vraag naar essentiële netwerkdelen, zoals transformatoren en energieopslag, waarschijnlijk ook in 2025 zal blijven toenemen.

Vooruitzichten vastgoedmarkten:

Megatrends, demografische groei en economische en geopolitieke stabiliteit zijn belangrijke factoren achter de groeiende vraag naar real assets. Regionale diversificatie blijft essentieel om specifieke risico's te verminderen en te profiteren van sterke geografische gebieden. De relatieve waardering en aantrekkelijkheid van vastgoed is als gevolg van recente afwaarderingen verbeterd, wat een gunstig instapmoment biedt vanaf 2025-2026.

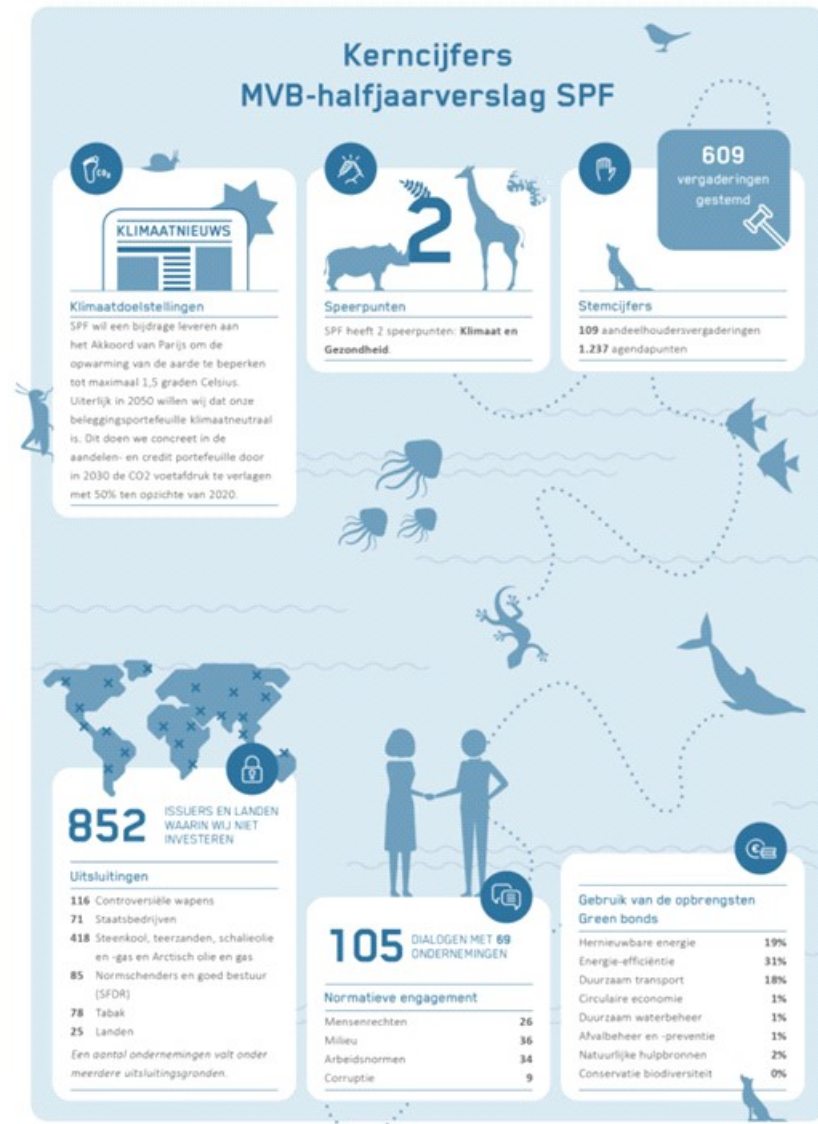
Door de gestegen yields voor vastgoed zal de nadruk de komende jaren liggen op direct rendement (>65% van het totaalrendement), waarbij gezonde huurgroei essentieel is. Het realiseren van huurgroei via indexaties, huurverlengingen en actief asset management wordt belangrijker. De huurgroeiverwachtingen voor woningen, logistiek en healthcare zijn gunstig, voornamelijk door een structureel tekort aan beschikbaar product en contracturen die lager liggen dan de markthuren. Meer thuiswerken en de voorkeur voor kwaliteit door gebruikers zorgen voor toenemende polarisatie en neerwaartse risico's in de kantorenmarkt. Door recente waardedalingen wordt de prijs van toekomstbestendige, hoogwaardige en goed bereikbare locaties aantrekkelijker. De sterk gestegen yields bij winkels leiden tot een relatief hoog direct rendement en maken de sector aantrekkelijk. De bezettingsgraad stabiliseert, maar er is nog onzekerheid over de mogelijkheid tot huurgroei. Omdat het merendeel van het vastgoedrendement de komende jaren uit direct rendement zal bestaan, wordt verwacht dat de toekomstige volatiliteit zal afnemen.

Regionale verschillen blijven bestaan wat betreft inflatie, rentes en economische groei. Om het risico te spreiden, kunnen Nederlandse institutionele beleggers profiteren van diversificatie door een beleggingsportefeuille op te bouwen of aan te houden in Europa, de Verenigde Staten en Azië-Pacific, zoals ook het geval is in de vastgoedportefeuille.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en corporate governance

Kerncijfers

Onderstaand zijn de kerncijfers weergegeven, zoals opgenomen in ons MVB-halfjaarverslag per eind december 2024, zie ook de website www.fysiopensoen.nl.

SPF scoort tweede op de VBDO ranglijst kleine pensioenfondsen

De jaarlijkse VBDO Benchmark Pensioenfondsen onderzoekt het duurzame beleggingsbeleid van de 50 grootste pensioenfondsen in Nederland. Dit jaar is SPF 2e geworden op de ranglijst in de categorie kleine pensioenfondsen en 17e op de ranglijst van alle pensioenfondsen.

Vanaf 2024 heeft de VBDO haar methodiek aangepast. Pensioenfondsen worden beoordeeld op vier criteria, waarvan drie nieuwe: governance was al onderdeel van de benchmark. Nieuw zijn 'strategische asset allocatie', 'portfolio' en 'individuele beleggingen'. Portfolio - de daadwerkelijke beleggingen - weegt het zwaarst mee in de eindscore, voor 50%. Door de nieuwe methodiek is geen vergelijking met eerdere jaren gemaakt. SPF scoort relatief hoog op de onderdelen portfolio en de individuele beleggingen. Zo wordt het MVB-beleid succesvol toegepast op de daadwerkelijke beleggingen. Op het gebied van 'strategische asset allocatie' scoren we wat minder goed. Dit is volgens VBDO essentieel voor de verankering van duurzaamheid in de portefeuille-samenstelling. Dit aandachtspunt pakken we volgend jaar verder op.

Verantwoord beleggen

Naast rendement en risico houdt SPF bij het beleggen ook rekening met mens, milieu, duurzaam ondernemen en hoe ondernemingen worden bestuurd. SPF gelooft enerzijds dat maatschappelijk verantwoord beleggen op de lange termijn leidt tot betere financiële prestaties van ondernemingen en daarmee van haar beleggingen en anderzijds dat SPF ondernemingen via directe of meer indirecte weg kan bewegen de juiste dingen te doen voor mens en milieu. Daarom besteedt SPF waar nodig en mogelijk in het beleggingsbeleid aandacht aan ecologische, sociale en governance (ESG) onderwerpen. SPF richt het beleggingsbeleid dan ook maatschappelijk verantwoord in, omdat zij gelooft dat dit waarde toevoegt in de portefeuille en daarmee bijdraagt aan een toekomstige leefbare wereld.

In 2024 heeft SPF verschillende stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Zo heeft SPF onder andere het MVB-beleid geüpdatet, verdere stappen ondernomen om blijvend te voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving en is het ESG risicobeheer geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is een ESG-risicobeoordeling uitgevoerd, die jaarlijks zal terugkeren. Op basis van deze evaluatie is een ESG-risicobeoordeling uitgevoerd, die jaarlijks zal terugkeren. Zie ook het MVB-beleid en de MVB-halfjaarverslagen op de website van SPF, evenals het MVB-jaarverslag over de vastgoedbeleggingen.

SPF heeft hiernaast de toepassing van haar standaard klimaatdoelstelling uitgebreid naar het UBS aandelenmandaat wereld.

Uitgangspunten

Om invulling te geven aan het MVB-beleid maakt SPF gebruik van internationale en breed geaccepteerde normenkaders. Deze kaders worden door SPF onderschreven en worden gebruikt bij de beoordeling van de ondernemingen waarin SPF belegt. Het gaat om de volgende internationale kaders:

1. UN Global Compact;
2. Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant voor Pensioenfondsen (IMVB Convenant);
3. OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen;
4. UN Guiding Principles on Business and Human Rights;
5. Sustainable Development Goals (SDG's);
6. SFDR.

Hoe brengt het pensioenfonds het beleid in praktijk?

Bij het in praktijk brengen van het MVB-beleid maakt SPF gebruik van de volgende MVB-instrumenten:

- A. Screening van de beleggingsportefeuilles;
- B. Het uitsluiten van ondernemingen en landen;
- C. Engagement, het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
- D. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
- E. Impactbeleggingen: green bonds en klimaat (hernieuwbare energie infrastructuur)
- F. ESG-integratie, het integreren van duurzaamheidsinformatie in de beleggingsprocessen

A. Screening van de beleggingsportefeuilles

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, zoals verwoord in het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights, laat SPF ieder kwartaal de beleggingsportefeuilles screenen, ofwel due diligence. Due diligence heeft als doel de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren (dus de negatieve impact voor de samenleving en het milieu in zowel de beleggingsportefeuille als bij potentiële beleggingen) te identificeren, prioriteren en te analyseren. Naar aanleiding van de bevindingen neemt SPF zo nodig actie. Bijvoorbeeld door het uitsluiten of het starten van een dialoog met een onderneming.

B. Het uitsluiten van ondernemingen en landen

Voldoen bedrijven en landen niet aan de maatschappelijke normen van SPF, dan beleggen we hier niet in. SPF heeft een uitsluitingsbeleid om haar normatieve ondergrens te borgen. De volgende soorten bedrijven en landen sluit SPF uit van haar beleggingen:

- Fabrikanten van controversiële wapens;
- Bedrijven die de UN Global Compact-principes structureel schenden;
- Tabaksproducenten;
- Steenkool, teerzanden, schalieolie- en gas en Arctische olie- en gas;
- Uitsluiten van landen;
- Uitsluiten van staatsbedrijven van de uitgesloten landen.

In het MVB beleid en in het MVB halfjaarverslag is meer informatie te vinden over deze uitsluitingsgronden .

C. Engagement, het aangaan van een dialoog met ondernemingen

SPF vindt het belangrijk om als betrokken belegger actief een dialoog aan te gaan met ondernemingen waarin het belegt (dit geldt voor zowel aandelen als voor bedrijfsobligaties). Het doel van engagement is het opheffen en voorkomen van ernstige schendingen, het realiseren van een positieve gedragsverandering en de onderneming aan te sporen tot langetermijnwaardcreatie. Naast beïnvloeding van ondernemingsgedrag is een tweede doel om standpunten en kennis uit te wisselen. SPF hanteert een escalatiestrategie voor het geval dat dialogen met ondernemingen uit de engagement programma's onvoldoende voortgang boeken.

Eind 2024 lopen er met 69 ondernemingen dialogen over 105 onderwerpen, waarvan 26 over mensenrechtenschendingen, 36 over milieuschendingen, 34 over schendingen van arbeidsnormen en 9 over corruptie. Zie verder het SPF MVB halfjaarverslag over de eerste en tweede helft 2024 op de website, waarin ook de resultaten en voortgang van het engagementprogramma worden toegelicht.

D. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

SPF is van mening dat een goede corporate governance belangrijk is voor een stabiele ontwikkeling van een onderneming en het creëren van aandeelhouderswaarde op lange termijn. Door te stemmen kan SPF invloed uitoefenen op de kwaliteit van het bestuur van ondernemingen waarin wordt belegd. SPF onderschrijft de uitgangspunten voor goed ondernemingsbestuur van het International Corporate Governance Network en de Nederlandse Corporate Governance Code. SPF hanteert strenge criteria ten aanzien van benoeming en onafhankelijkheid van bestuurders en beloningsvoorstellen. Specifiek zijn de ESG-thema's klimaat en gezondheid belangrijk voor SPF.

In 2024 heeft SPF gestemd op 716 aandeelhoudersvergaderingen. Deze aandeelhoudersvergaderingen vinden wereldwijd plaats. In totaal stemde SPF op 10.632 agendapunten. In 2024 stemde SPF op 16% van alle agendapunten tegen het bedrijf. Het gaat hier vooral om de benoeming van directieleden van ondernemingen en beloningsbeleid. Bedrijven namen de door aandeelhouders ingediende voorstellen vaak over. Deze voorstellen gingen over milieu, sociale en bestuurlijke onderwerpen.

Over het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen wordt elk kwartaal gerapporteerd. Deze rapportages staan ook op de website van SPF. Hierin wordt in detail weergegeven hoe er namens SPF is gestemd op de aandeelhoudersvergaderingen.

E. Impactbeleggingen

Impactbeleggingen green bonds:

Om de energietransitie te stimuleren belegt SPF in green bonds. Green bonds zijn obligaties uitgegeven door (semi)overheden, internationale instellingen of ondernemingen waarvan de opbrengst wordt gebruikt om projecten en activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu en klimaat te (her)financieren.

Impactbeleggingen klimaat:

De Pensioenregeling heeft binnen Infrastructuur een doelstelling om 25% in hernieuwbare energie te beleggen. SPF kan op dit moment nog niet vaststellen dat deze investeringen voldoen aan alle SFDR criteria voor duurzame beleggingen. We kunnen ze ook niet als zodanig meten en daarover rapporteren. Hierom zijn deze beleggingen vooralsnog niet verder opgenomen in de SFDR rapportages.

F. ESG integratie

SPF vindt het meenemen van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces belangrijk. SPF is ervan overtuigd dat ESG-integratie, het structureel en zwaarwegend meenemen van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces, op de langere termijn een positief effect heeft op het risico-rendementsprofiel.

ESG maatwerkbenchmark en invulling:

SPF maakt in haar wereldwijde aandelen ontwikkelde landen portefeuille gebruik van een eigen MSCI ESG-maatwerkbenchmark. Naast dat het MVB-beleid van SPF wordt toegepast, worden bedrijven met een ESG-rating B of CCC uitgesloten van belegging. Daarbij wordt als prestatiedoelstelling opgenomen dat er minimaal een 15% betere ESG-score is op portefeuilleniveau dan de standaard MSCI Wereldindex, met als restrictie dat de individuele scores op E, S en G ten minste gelijk zijn aan de standaard benchmark. Daarnaast de restrictie dat sprake is van een reductie van de CO2 intensiteit van minimaal 30% ten opzichte van de standaard MSCI Wereldindex.

Klimaat:

SPF heeft in 2022 een lange termijn doelstelling voor klimaat vastgesteld:

- SPF wil een bijdrage leveren aan het Akkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden Celsius. Uiterlijk in 2050 wil SPF dat de beleggingsportefeuille klimaatneutraal is:
- SPF streeft naar een stapsgewijze verlaging van de CO₂ voetafdruk van de beleggingsportefeuille.
- Daarnaast onderzoekt SPF op welke wijze wij nog meer een bijdrage kunnen leveren.

Bij de samenstelling van de aandelenportefeuille ontwikkelde markten is tot eind oktober 2024 een CO₂ reductie doelstelling van 30% meegegeven ten opzichte van de reguliere MCSI Ontwikkelde Markten benchmark. Vanaf november 2024 is deze doelstelling aangepast naar de standaard doelstelling van SPF: minimaal 50% reductie van de CO₂-voetafdruk in 2030, dit doet SPF door een reductie van 30% in één keer toe te passen en daarna tot 2030 een gemiddelde reductie van 7% per jaar. Door bedrijven in portefeuille te beïnvloeden om hun bijdrage te leveren aan het Akkoord van Parijs tracht SPF de CO₂-emissies van de portefeuille verder te verlagen en ook een reductie van CO₂-emissies in de werkelijke economie te realiseren.

Binnen de bedrijfsobligatieportefeuille streeft SPF naar minimaal 50% reductie van de CO₂-voetafdruk in 2030 ten opzichte van die van de benchmark per ultimo 2020. Dit realiseert SPF door een reductie van 30% in één keer toe te passen en daarna tot 2030 een gemiddelde reductie van 7% per jaar.

Toepasbaarheid beleid

Het MVB-beleid kan direct worden toegepast op beleggingen die zijn vormgegeven in eigen beleggingsmandaten. Wanneer SPF echter gebruik maakt van beleggingsfondsen is het niet mogelijk een eigen MVB-beleid toe te passen. Dan is het beleid van de aangestelde fondsbeheerder leidend voor de invulling en uitvoeringen van een eventueel verantwoord beleggen beleid. Gezien de samenstelling van de huidige portefeuille is het niet mogelijk om het MVB-beleid op alle beleggingen toe te passen. In het halfjaarsverslag van SPF wordt in hoofdstuk 2 en in de bijlage een verdere toelichting gegeven over de reikwijdte van het MVB-beleid.

Vastgoed

Klimaatverandering zorgt voor toenemende transitierisico's en fysieke klimaatrisico's. Dit komt tot uiting in wetgeving (zoals een minimaal verplicht energielabel) en veranderde gebruikersvoorkeuren. Het risico op 'stranded assets' neemt toe als er geen of onvoldoende verduurzaming plaatsvindt. Ook de verwachte schade door klimaatverandering neemt toe. Bedrijven hebben steeds vaker eigen ESG-doelstellingen, wat zich vertaalt in hun eisen voor vastgoed. Dit betekent dat bijvoorbeeld kantoren en winkels aan bepaalde eisen moeten voldoen, waarvoor meer uitgaven nodig zijn. Huurders richten zich steeds meer op de totale kosten van huisvesting (inclusief servicekosten) in plaats van alleen de huurprijs, wat de vraag naar duurzame gebouwen verhoogt. Klimaatverandering leidt tot toenemende risico's voor vastgoedmarkten. Investerings zijn nodig om vastgoedportefeuilles te verduurzamen. Wetgeving wordt aangescherpt, niet alleen in Nederland, maar vooral ook wereldwijd.

Daarom maakt maatschappelijk verantwoord beleggen integraal onderdeel uit van het beheer van de vastgoedbeleggingen. Vanaf 2024 wordt het risico van 'stranded assets' (vastgoedobjecten die niet of onvoldoende verduurzaamd kunnen worden) door het pensioenfonds gemonitord en wordt hierop engagement uitgeoefend jegens de fondsmanagers van de vastgoedbeleggingen. Ook worden diverse fysieke klimaatrisico's van alle vastgoedbeleggingen in kaart gebracht, zodat het pensioenfonds hiervoor in de nabije toekomst beleid op kan ontwikkelen. Van alle vastgoedbeleggingen wordt verwacht dat zij participeren in de duurzaamheidsbenchmark voor vastgoed (GRESB, Global Real Estate Sustainability Benchmark) en een minimale score behalen. De vastgoedportefeuille scoort op basis van deze benchmark bovengemiddeld op duurzaamheid.

MVB en vastgoedbeleggingen

Maatschappelijk verantwoord beleggen maakt integraal onderdeel uit van het beheer van de vastgoedbeleggingen. Zo wordt van de fondsmanagers van de vastgoedbeleggingen verwacht dat zij participeren in de duurzaamheidsbenchmark voor de vastgoedsector (GRESB, Global Real Estate Sustainability Benchmark) en een bepaald minimum rating behalen.

In 2024 heeft de vastgoedportefeuille van het pensioenfonds een score van 88/100 gehaald (2023: 90/100). Hiermee is de score van de vastgoedportefeuille iets gedaald, een gewijzigde methodiek bij GRESB maar ook het feit dat er een aantal hoog scorende Nederlandse vastgoedfondsen niet meer in de portefeuille zitten zijn hier debet aan. De totale portefeuille van SPF krijgt een vijf sterren beoordeling en scoort in de ranking van GRESB plek 394 van de 2033. Het fonds behoort hiermee tot de 20% duurzaamste deelnemers aan deze vastgoedbenchmark.

Deze GRESB-score heeft betrekking op 16 deelnemende vastgoedfondsen van de destijds 19 vastgoedfondsen in de portefeuille van het pensioenfonds. De vastgoedfondsen die niet (meer) hebben deelgenomen aan GRESB bevinden zich in de liquidatiefase en/of bezitten geen vastgoed meer.

Tien fondsen hebben de hoogste GRESB-rating van 5-sterren behaald, twee fondsen hebben 4-sterren en vier fondsen één fonds 3-sterren. Deze laatste drie vastgoedfondsen zijn gesitueerd in de Verenigde Staten. a.s.r. real assets investment partners (a.s.r. ip) spreekt frequent met het fondsmanagement over de mogelijkheden om de GRESB-performance van ieder fonds te verbeteren via ESG-engagementgesprekken.

Alle fondsen die deelnemen aan GRESB hebben de doelstelling om de CO2-emissie in de portefeuille te verminderen naar 0 in 2050 of in de jaren daarvoor. Het ambitieniveau en de bijbehorende planning loopt nog sterk uiteen van fonds tot fonds. Veel fondsen hanteren alleen concrete kortetermijndoelen. De verwachting is dat binnen afzienbare termijn alle fondsen ook langetermijndoelstellingen gaan formuleren hoe zij een CO2-emissie van 0 willen gaan realiseren.

De vastgoedbeleggingen in de portefeuille bestaan per einde 2024 uit participaties of aandelen in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen.

Vastgoedtaxaties vormen een belangrijk onderdeel van fondswaarderingen, uitgedrukt in Net Asset Value (NAV). Het marktconform-waarderen van vastgoedportefeuilles is daarmee een essentieel onderdeel van het portefeuillemanagement. De waarderingsrichtlijnen van de brancheorganisatie INREV, vastgelegd in de INREV Valuation Guidelines, zijn de richtlijnen waaraan het taxatie- en waarderingsbeleid van niet-beursgenoteerde fondsen dienen te voldoen voor de Europese fondsen in portefeuille.

De vermogensbeheerder a.s.r. real assets investment partners toetst de Amerikaanse fondsen, die per definitie niet zijn aangesloten bij INREV, zoveel mogelijk aan de basisprincipes van de INREV.

De belangrijkste bepalingen zijn:

- De fondsdocumentatie moet details bevatten over waarderingsmethodieken en -procedures, prijsmethodologie inclusief de methoden die worden gebruikt bij de waardering van te waarderen activa en de frequentie van waardering voor al de activa en passiva van het fonds.
- De externe taxateur moet onafhankelijk zijn en moet beschikken over de juiste beroepskwalificaties en competentie om de taxatie van onroerend goed uit te voeren. De externe taxateur heeft derhalve een lokale en/of internationale, professionele accreditatie en is gemachtigd om taxaties uit te voeren in het betreffende land.
- De benoeming van de taxateur moet minimaal eens in de drie jaar worden geëvalueerd door de fondsmanager en indien nodig gerouleerd.

- De taxatiekosten van een externe taxateur mogen niet direct gekoppeld zijn aan de uitkomst van de taxatie.
- Alle objecten in het fonds moeten minimaal een keer per jaar getaxeerd of geactualiseerd worden door de externe taxateur. Minimaal eens in de drie jaar moet een volledige taxatie plaatsvinden (full valuation), waarbij ook het object geïnspecteerd wordt.
- De fondsmanager moet ervoor zorgen dat uitgebreide, passende en transparante informatie wordt verstrekt aan de externe taxateur. Dit stelt de manager in staat een juiste waardering uit te voeren en zijn eigen beoordeling te maken van verwachte kosten, inclusief ramingen van onderhoud op lange termijn en/ of grondvervuilingskosten.
- De door de externe taxateur berekende waarde is de marktwaarde.
- De externe taxateur moet zich houden aan internationaal erkende taxatiestandaarden (zoals bijvoorbeeld EVS, IVS of RICS).
- Het taxatierapport moet informatie bevatten over de gebruikte taxatiemethode en de gebruikte parameters en marktontwikkelingen.
- De fondsmanager moet de taxatie beoordelen en goedkeuren voordat de taxatiewaarde wordt gebruikt in de fondswaardering.

Waarderingen

balansdatum. Deze waarderingen zijn gebaseerd op jaarlijks vastgestelde taxaties die door onafhankelijke deskundigen zijn verricht.

Europese fondsen dienen minimaal te voldoen aan de waarderingsrichtlijnen, zoals opgesteld door INREV. Deze richtlijnen verwijzen o.a. naar de RICS Redbook Global Standards. Amerikaanse fondsen die niet INREV-compliant zijn hebben een eigen waarderingsbeleid en taxeren hun vastgoedobjecten marktconform. Op jaarbasis toetst de vermogensbeheerder of de afgesproken 'accounting principles' worden gehanteerd en of de fondsmanager zich houdt aan het eigen taxatiebeleid.

Niet-beursgenoteerde vastgoedaandelen of -participaties worden gewaardeerd tegen de door de vermogensbeheerder afgegeven intrinsieke waarde van de betreffende participatie, gebaseerd op de reële waarde van de onderliggende objecten. Resultaten door wijziging in de actuele waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

FINANCIËLE POSITIE

Bij de beoordeling van de financiële positie door de certificerend actuaire is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds kan voldoen aan de verplichtingen aangegeven tot balansdatum.

De actuaire heeft verklaard dat de vermogenspositie van het pensioenfonds naar zijn mening niet voldoende is, vanwege een reservetekort.

Dekkingsgraad

	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
	%	%	%	%	%
Aanwezige dekkingsgraad	114,8	114,5	117,1	105,3	94,2
Beleidsdekkingsgraad	116,2	118,5	113,1	100,0	89,5
Reële dekkingsgraad	130,0	130,2	128,5	125,3	114,2
Premiedeckingsgraad	93,0	94,0	57,1	54,2	59,0
Vereiste dekkingsgraad	120,1	119,9	119,5	118,6	118,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3	104,3	104,3	104,3

Ter illustratie wordt in de onderstaande tabel de dekkingsgraad getoond, indien de onvoorwaardelijke toeslag op de pensioenaanspraken en -rechten geen 2% per jaar, maar 0,0% of 3,0% per jaar zou bedragen.

Dekkingsgraad alternatieve onvoorwaardelijke toeslag

	voorziening	dekkingsgraad
Geen toeslag	2.504.280	169,0%
Onvoorwaardelijke toeslag 2,0% (aanwezige dekkingsgraad)	3.685.025	114,8%
Onvoorwaardelijke toeslag 3,0%	4.617.456	91,6%

De onvoorwaardelijke toeslag van 2%, oftewel de toezegging van SPF aan de deelnemers om de opgebouwde pensioenen in alle toekomstige jaren met minimaal 2% te verhogen, betreft een recht van de deelnemer en kan door SPF niet worden verlaagd. De onvoorwaardelijke toeslag op de opgebouwde en bereikte pensioenen van 2% per jaar vertegenwoordigt per 31 december 2024 een waarde van 1.180.745. Dit betekent dat de dekkingsgraad van SPF per 31 december 2024 169,0% zou bedragen, indien de toezegging om de pensioenen in de toekomst jaarlijks met 2% te verhogen niet van toepassing zou zijn. Bij het vergelijken van de dekkingsgraad van SPF met andere pensioenfondsen die geen onvoorwaardelijke toeslag kennen, is het relevant om hiermee rekening te houden.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2024 en 2023 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht (x €1.000):

	2024	2023
Resultaat op beleggingen/marktrente	64.787	-26.489
Resultaat op premies	-5.690	-5.391
Resultaat op waardeoverdrachten	3.074	-1.980
Resultaat op kosten	-	693
Resultaat op uitkeringen/afkopen	40	27
Resultaat op beroepsarbeidsongeschiktheid	-228	2.102
Resultaat op overlevingskansen	-1.508	-620
Resultaat op mutaties	1.201	-630
Resultaat op overige oorzaken	6.426	13
Voorwaardelijke toeslagen	-25.695	-23.776
Resultaat	42.407	-56.051

Toelichting resultaat

Resultaat op beleggingen/marktrente

Het resultaat op rendement en wijziging rentetermijnstructuur is gelijk aan de behaalde beleggingsopbrengsten, vermeerderd met de mutatie van de technische voorziening pensioenverplichtingen vanwege de wijziging van de marktrente gedurende het verslagjaar en verminderd met de technisch benodigde interest. De beleggingsopbrengsten zijn verminderd met de kosten voor vermogensbeheer.

Resultaat op premies

Het resultaat op premies is het verschil tussen enerzijds de ontvangen premies verminderd met de kostenopslag van 10,8% en anderzijds het bedrag dat actuariael benodigd is voor de jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken en de jaarlijkse risicodekking.

Resultaat op waardeoverdrachten

Het resultaat op waardeoverdrachten is ontstaan door het verschil tussen het saldo van de overgedragen en overgenomen waardeoverdrachtskapitalen enerzijds en de mutatie in de TV door het saldo van de overgedragen en overgenomen pensioenverplichtingen anderzijds. Het resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de werkelijk ontvangen en betaalde overdrachtsommen berekend worden volgens de wettelijke rekenregels, terwijl de mutatie in de TV wordt bepaald op basis van de fondsgrondslagen.

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten bestaat enerzijds uit de toevoeging aan en vrijval uit de kostenvoorziening en de opslag voor kosten in de premies en anderzijds uit de werkelijke kosten volgens de rekening van baten en lasten.

Resultaat op uitkeringen/afkopen

Het resultaat op uitkeringen bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk gedane pensioenuitkeringen en afkopen en de vrijval uit de technische voorziening pensioenverplichtingen (TV) ten behoeve van deze uitkeringen en afkopen.

Resultaat op beroepsarbeidsongeschiktheid

De opslag in de premies van de actieve deelnemers die dient ter dekking voor de voortzetting van de pensioenopbouw in geval van blijvende en volledige beroepsarbeidsongeschiktheid, bedraagt 3,75%. Sinds 1 januari 2015 is de dekking voor premievrijstelling bij beroepsarbeidsongeschiktheid vrijwillig geworden.

Dit bedrag verminderd met de kosten door toekenning premievrijstelling gedurende het jaar geeft het resultaat op beroepsarbeidsongeschiktheid weer.

Resultaat op overlevingskansen

Aan de berekening van de TV liggen overlevingstafels ten grondslag. Op basis van die overlevingstafels wordt door overlijden bij verzekeringen met een risico van langlevens (ouderdomspensioen, ingegaan invaliditeitspensioen en ingegaan partnerpensioen) een zekere vrijval uit de TV verwacht. Deze vrijval vanuit de TV wordt de risicopremie bij verzekeringen met risico van langlevens genoemd. Als in werkelijkheid niemand overlijdt, treedt deze risicopremie als verlies op. Bij deze verzekeringen (langlevens) is dus de risicopremie het maximale verlies.

Bij verzekeringen met risico van kortleven (latent partnerpensioen) wordt juist verwacht dat door overlijden de TV moeten worden verhoogd. Dit wordt de risicopremie bij verzekeringen met risico van kortleven genoemd. De risicopremie geeft dus de gemiddelde verwachte stijging van de huidige TV door overlijden aan. Daarnaast bevat de kostendekkende premie een component voor dekking van het nabestaandenpensioen bij overlijden waarvoor nog geen TV zijn opgebouwd. Deze is beschikbaar voor financiering van het ingaande nabestaandenpensioen.

Resultaat op mutaties

De resultaten op mutaties worden veroorzaakt door de onderliggende resultaten op flexibilisering, pensioencorrecties, verval van rechten, opvoer en expiratie.

Resultaat op overige oorzaken

Het resultaat op incidentele mutaties betreft 13 positief door afname van de TV met 13 wegens mutaties met betrekking op aanpassingen datakwaliteit. Een deel van deze mutaties zijn met terugwerkende kracht in 2023 doorgevoerd.

Voorwaardelijke toeslagen

Het bestuur heeft in het boekjaar besloten om een voorwaardelijke toeslag toe te kennen van 0,69% per 1 januari 2024. Deze extra toeslagverlening naast de toepasselijke onvoorwaardelijke toeslag van 2,0% zorgt voor een negatief resultaat van 23.776.

Premies

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wvb zijn als volgt:

	2024	2023
Kostendekkende premie	105.627	98.179
Gedempte kostendekkende premie	54.392	61.686
Feitelijke premie	82.950	78.151

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop onvoorwaardelijke aanspraken	82.055	76.647
Risicopremie	2.127	1.968
Solvabiliteitsopslag	16.752	15.330
Uitvoeringskosten -/- vrijval uitbetalingskosten	4.693	4.234
	<u>105.627</u>	<u>98.179</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop onvoorwaardelijke aanspraken	33.744	39.155
Risicopremie	1.100	1.262
Uitvoeringskosten -/- vrijval uitbetalingskosten	4.693	4.234
Voorwaardelijke onderdelen	14.855	17.035
	<u>54.392</u>	<u>61.686</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop aanspraken (inclusief 3% toekomstige toeslag)	61.248	57.187
Risicokoopsom overlijden	1.155	1.059
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	840	1.537
Solvabiliteitsopslag	12.649	11.718
Kosten verslagjaar	7.058	6.650
	<u>82.950</u>	<u>78.151</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is bepaald op basis van een indicatieve/benaderde uitsplitsing.

RISICOPARAGRAAF

Algemeen

De primaire taak van SPF is om voor de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden uitvoering van de afgesproken pensioenregeling te realiseren. SPF moet voor deze primaire taak rendement maken. Rendement maken is onlosmakelijk verbonden met het nemen van risico's. Risicomanagement gaat over het managen van risico's. Voor goed risicomanagement is het noodzakelijk dat het bestuur controle heeft over de uitvoering van de pensioenregeling, het vermogensbeheer en de communicatie.

Risicomanagement is verankerd in artikel 42 van de Wvb en is daarmee een belangrijk element in de beoordeling van beheerste en integere bedrijfsvoering. SPF definieert 'risico' als de mogelijke belemmering voor het behalen van de gewenste doelstellingen en kan impact hebben op bijvoorbeeld:

- De waarde, het kapitaal of de inkomsten van SPF;
- De (gewezen) deelnemers of pensioengerechtigden bij SPF;
- De uitvoering van de organisatiedoelen of toekomstige mogelijkheden van SPF;
- De reputatie van SPF en de integriteit van de leden van de fondsorganen;
- Het gewenste gedrag en de cultuur binnen SPF.

Risicoprofiel

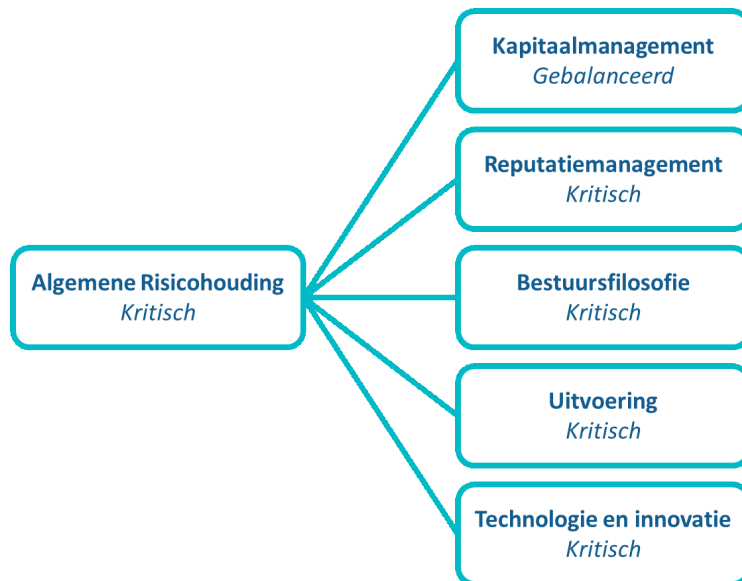
De risicohouding en de risicobereidheidsprincipes (het normenkader) vormen samen met de strategische risico's het risicoprofiel van SPF. Het risicoprofiel dient als referentiekader bij de afweging en beoordeling van de risico-rendementsanalyse (zowel operationeel als strategisch) en als toetssteen bij strategische besluitvorming en de eigen risicobeoordeling (ERB). Hiermee realiseert SPF een structurele verbinding van het risicomanagement met de missie, visie en strategie van het fonds.

Risicohouding

De risicohouding is modelmatig gebaseerd op het Risk Appetite Value Chain © (RAVC)-model en kent vijf RAVC-domeinen:

1. Kapitaalmanagement (Solvabiliteit, Liquiditeit & Rentabiliteit)
2. Reputatiemanagement (Imago, Identiteit & Integriteit)
3. Besturingsfilosofie (Gedrag, Leiderschap & Cultuur)
4. Uitvoering (Uitbesteding & Organisatieprocessen)
5. Technologie & innovatie (IT-strategie, innovatie en IT-beheer en onderhoud, cyberrisico's)

Voor deze vijf domeinen kan op een 5-puntsschaal aangegeven worden wat de risicohouding is van nul (volledig risicomijdend) tot maximaal (volledig risico-zoekend). Wat betreft kapitaalmanagement is de collectieve risicohouding 'gebalanceerd' en voor de vier onderdelen reputatiemanagement, besturingsfilosofie, uitvoering en technologie & innovatie is dat 'kritisch'. Dit betekent dat het bestuur in het algemeen risicomijdend is. Dit is in de onderstaande figuur weergegeven:

Risicobereidheidsprincipes

De risicobereidheid kent de volgende wettelijke verankering:

- Het pensioenfonds zorgt voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het pensioenfonds. De risicohouding van een pensioenfonds is de mate waarin een pensioenfonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren en de mate waarin het pensioenfonds (beleggings)risico's kan lopen gegeven de kenmerken van het pensioenfonds; een en ander na overleg met vertegenwoordigers van beroepsverenigingen en met de organen van het pensioenfonds;
- Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent person regel.

De risicobereidheid van SPF bepaalt de limieten waarbinnen het fonds dagelijks opereert om de eigen doelstellingen te behalen. De risicobereidheid - als limiet - geldt dus als handvat en communicatiemiddel voor de besluitvorming en besturing van het fonds. Het formuleren van de risicobereidheidsprincipes wordt ook wel gezien als het noemen van de zogenaamde 'stoepranden'. Het gaat hier om beginselen die als beleidsleidraad kunnen dienen. De kernvraag voor SPF hierbij is: Wat mag er in de optiek van het bestuur niet gebeuren binnen een van de vijf RAVC-domeinen?

De risicobereidheidsprincipes luiden bij SPF per domein als volgt:

Domein 1. Kapitaalmanagement

Wij kunnen tot het moment van overgang naar de nieuwe pensioenregeling de onvoorwaardelijke indexatie van 2% blijven geven en hoeven niet te korten.

Wij beleggen in lijn met onze (lange) termijn verplichtingen.

Al onze beleggingen voldoen aan onze verklaring inzake beleggingsbeginselen en de beleggingsbeliefs en -uitgangspunten.

De kosten voor pensioen- en vermogensbeheer mogen niet structureel stijgen. De kosten kunnen enkel structureel stijgen op grond van een bewuste keuze die verantwoord kan worden door een hoger rendement, betere bescherming of hogere service voor onze deelnemers.

Domein 2. Reputatiemanagement

Wij handelen integer en voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

Wij dragen als pensioenfonds actief ons gewenste imago en onze kernwaarden uit.

Domein 3. Besturingsfilosofie

Wij hebben een gestructureerd en transparant besluitvormingsproces waarin ruimte is voor tegengestelde meningen in de voorbereiding op besluiten.

Een evenwichtige belangenafweging maakt onderdeel uit van de besluitvorming en zorgt dat deze aansluit bij de behoefte van de deelnemers en bijdraagt aan het behoud van het draagvlak bij de achterban voor de pensioenregeling.

Wij spreken steeds met één mond en zijn ons goed bewust van ons gedrag en onze uitingen bij externe communicatie.

Wij hebben continu een geschikt bestuur, verantwoordingsorgaan en intern toezicht dat voldoende countervailing power heeft om kritisch te zijn richting uitbestedingspartners teneinde de beste dienstverlening voor de deelnemer te realiseren.

Wij hebben een adequate governance die volgt uit en aansluit bij onze missie, visie en strategie en waarin voor iedereen (ieder gremium) duidelijk is wat zijn rol en verantwoordelijkheid is.

Domein 4. Uitvoering

Wij bieden de deelnemers een passende pensioenregeling aan met een bijbehorend kostenniveau.

Wij besteden onze diensten uit aan partijen die aantoonbaar in control zijn, een integere en beheerste bedrijfsvoering voeren en onze deelnemers en hun behoefte in de gehele keten als klant centraal zetten.

Wij verwachten van elke uitbestedingspartner een goed werkgeverschap, dat er voor zorgt dat werknemers graag voor het pensioenfonds werken en dat het pensioenfonds permanent kan beschikken over de gewenste ondersteuning in menskracht zowel in omvang als kwaliteit.

Domein 5. Technologie & innovatie

IT die wordt gebruikt mag geen belemmering vormen voor een optimale dienstverlening aan de deelnemer.

IT zorgt ervoor dat de benodigde gegevens permanent/tijdig, juist en volledig beschikbaar zijn.

IT waarborgt te allen tijde een optimale beveiliging van gegevens.

Koppeling met de strategische risico's

De missie en visie van SPF leiden tot de onderstaande strategische doelstellingen:

- De deelnemer centraal, een passende pensioenregeling, effectieve communicatie, draagvlak voor de verplichte pensioenregeling:
In de strategie van het bestuur staat de deelnemer centraal. Een passende pensioenregeling is uiteraard van belang, maar het is pas een goede pensioenregeling als de deelnemers dat ook vinden. En als zij er op de juiste manier en naar tevredenheid gebruik van maken en inzicht en overzicht hebben. Daartoe is effectieve communicatie cruciaal. Communicatie is steeds meer digitaal op basis van doelgroepsegmentatie en life-events. Zo voelt de deelnemer zich ontzorgd en geholpen. Daarmee wordt het draagvlak voor de verplichte pensioenregeling gecreëerd.
- Vertrouwen in de financiële ambities, verantwoorde rendement/risico-afweging, professioneel integraal risicomanagement gericht op optimale financiële fondshuishouding, beheerste operationele processen en organisatorische integriteit:
De deelnemer moet vertrouwen hebben in het behalen van de financiële ambities van SPF. Dit betekent een toeslag van gemiddeld ten minste 3% per jaar met een ondergrens van nominaal (onvoorwaardelijk) 2% indexatie. Daarvoor moet SPF aansprekende rendementen behalen, waarvoor risico's moeten worden genomen. Echter, vooraf moet volstrekt helder zijn welke risico's beslist niet en welke weloverwogen wél worden gelopen met het oog op het behalen van de geformuleerde ambitie. Dat vergt professioneel integraal risicomanagement (IRM), waarin het bestuur een verdiepingsslag maakt met als doel nog meer verantwoorde en uitlegbare besluitvorming. Hierbij wordt voldoende aandacht besteed aan de toenemende risico's ten aanzien van IT en de daarbij behorende risico's. Het integraal risicomanagementsbeleid zal uiteraard ook de besluitvorming van het bestuur versterken ter zake van bijvoorbeeld de verdere financiële huishouding van SPF, de operationele processen en de organisatorische integriteit.
- Bestuurlijke geschiktheid:
Institutioneel vermogensbeheer wordt steeds complexer en daarom selecteert SPF professionele fiduciairs en uitvoerders. Maar het bestuur blijft verantwoordelijk jegens alle belanghebbenden en moet voldoende countervailing power hebben om die verantwoordelijkheid ook adequaat invulling te kunnen geven. Het bestuur wil ook in de komende periode zijn deskundigheid op dit terrein verder vergroten.

SPF wil vanuit eigen kracht de juiste keuzes kunnen (blijven) maken in het belang van alle deelnemers en hun inkomen voor later. Daartoe heeft het bestuur 7 sleutels voor succes opgesteld, die gericht zijn op het beheersen van de strategische risico's die het bestuur onderkent:

- Sleutel 1: een passende pensioenregeling;
- Sleutel 2: effectieve communicatie;
- Sleutel 3: moderne en veilige digitale infrastructuur en IT-systemen;
- Sleutel 4: een goede financiële opzet en duurzaam beleggingsbeleid;
- Sleutel 5: een geschikt bestuur met professionele ondersteuning;
- Sleutel 6: goede en efficiënte governance;
- Sleutel 7: samenwerking binnen de pensioensector.

De uitwerking van deze sleutels heeft plaats gevonden in het visiedocument 'Sleutels voor Succes 2021-2026', dat op de website van SPF te vinden is. De strategische risico's bij deze 7 sleutels voor succes zijn:

Sleutel 1: een passende pensioenregeling

Door veranderende wet- en regelgeving en pensioenlandschap is de regeling niet meer houdbaar voor de doelgroep.

Deelnemers komen tot de conclusie dat de regeling niet voldoet aan de eisen en rekenen SPF/DPF hierop af.

Het lukt het bestuur niet om tijdig en/of juist de transitie van het huidige naar het nieuwe pensioencontract te realiseren.

Sleutel 2: effectieve communicatie

Het lukt het bestuur niet om de deelnemers afdoende te informeren.

Het lukt het bestuur niet de voordelen van de regeling bij de deelnemer over het voetlicht te krijgen.

Sleutel 3: moderne en veilige digitale infrastructuur en IT-systemen

Het lukt het bestuur niet te voldoen aan de eisen van data-veiligheid, datakwaliteit, datamanagement en beschikbaarheid.

Sleutel 4: een goede financiële opzet en duurzaam beleggingsbeleid

Het lukt het bestuur niet om de ambitie waar te maken: een toeslag van jaarlijks gemiddeld ten minste 3%.

Het lukt het bestuur niet om de onvoorwaardelijke toeslag van 2% te geven, dus korten.

Het lukt het bestuur niet om een hoog kostenniveau voor pensioenbeheer en/of vermogensbeheer te voorkomen.

Het lukt het bestuur niet om aan de toenemende eisen en druk vanuit de maatschappij op het gebied van duurzaam beleggen te voldoen.

SPF maakt een forse financiële misser.

Sleutel 5: een geschikt bestuur met professionele ondersteuning

Op korte termijn het vertrek van key persons bij de uitbestedingspartners; op langere termijn het niet meer voldoen en/of omvallen van uitbestedingspartners.

Door de omvang van het fonds zijn er relatief beperkte middelen om die professionele pensioenorganisatie te zijn die adequaat met alle huidige en komende ontwikkelingen om kan gaan.

Het lukt niet om voor geschikte opvolging te zorgen voor het bestuur en/of commissies. Bestaansrecht staat onder druk.

Sleutel 6: een goede en efficiënte governance

Er is onvoldoende countervailing power en er zijn geen goede checks and balances georganiseerd, om als bestuur in control te blijven en een beheerste bedrijfsvoering te kunnen blijven voeren.

Sleutel 7: samenwerking binnen de pensioensector

Het lukt het bestuur niet om zelf aan het stuur te blijven, haar eigen beslissingskracht te behouden en tijdig in te spelen op zich voordoende ontwikkelingen.

Integraal risicomanagementbeleid

Integraal risicomanagement omvat voor SPF ten eerste het structureel doorlopen van het proces van identificatie en beoordeling van risico's, het vaststellen en implementeren van beheersmaatregelen, de bewaking en rapportage van risico's en de evaluatie van deze processen. Het uitgangspunt hierbij is niet zozeer het uitsluiten van risico's, maar juist het nemen van weloverwogen beslissingen over de te nemen risico's en maatregelen bij het behalen van de strategische doelstellingen van SPF. Hiermee verwerft het bestuur meer vertrouwen in de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Ten tweede betreft integraal risicomanagement het structureel en bewust afwegen van relevante kansen en risico's binnen het besluitvormingsproces. Hiermee verwerft het bestuur meer vertrouwen in de juiste besluitvorming binnen het bestuur.

SPF beschikt over een integraal risicomanagementbeleid dat beschrijft hoe de risico's worden beheerst en de kaders die hiervoor bij SPF en alle uitbestedingspartners worden gehanteerd. Integraal risicomanagement beoogt risicoprocessen, rapportages, methoden en technieken op elkaar te laten aansluiten en waar mogelijk te integreren. Het integraal risicomanagementbeleid van SPF beschrijft hoe de risico's worden beheerst bij het streven naar de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen. Het integraal risicomanagementbeleid draagt ertoe bij dat risico-informatie op een goede manier tot stand komt, wordt gerapporteerd en wordt gebruikt als basis voor besluitvorming en verantwoording. Ook ondersteunt het integraal risicomanagementbeleid bij het effectief beheersen van de risico's, omdat het een gestructureerde en integrale aanpak biedt waarmee risico's tijdig worden geïdentificeerd, geanalyseerd en gemonitord. Hierdoor kunnen passende beheersmaatregelen worden genomen en wordt de kans op negatieve impact op de fondsdoelstellingen verkleind.

Met het integraal risicomanagement beoogt SPF uiteindelijk de volgende doelstellingen te realiseren:

- **Optimalisatie van de kwaliteit van besluitvorming:**
SPF wil besluiten nemen waarbij alle relevante zaken zijn meegenomen en meegewogen, onder meer de relevante risico's en de onderlinge samenhang ervan. Integraal risicomanagement zorgt ervoor dat het bestuur risico-gewogen informatie ontvangt gebaseerd op de samenhang van alle risico's.
- **Realisatie van bewuste risicosturing:**
Integraal risicomanagement stelt SPF in staat om bewuster te sturen op risico's en risicospreiding. Welke risico's wil SPF bewust nemen en welke vermijden?
- **Voorkomen van over- en onderbeheersing (doelmatig risicomanagement):**
Door de koppeling van de interne beheersing aan de risicobereidheid, voorkomt SPF een te zwaar of te licht opgetuigd raamwerk.
- **Realisatie van een integere en beheerste bedrijfsvoering:**
Door de inzet van integraal risicomanagement het op een integere en beheerste wijze realiseren van de taken van SPF.

De risicomanagement cycli bij SPF zijn gebaseerd op het COSO Enterprise Risk Management model. In dit model worden achtereenvolgens acht processtappen doorlopen:

1. **Vaststellen van missie, visie, strategie, risicohouding:**
Hierbij staat de interne omgeving en de risicohouding centraal.
2. **Formuleren van doelstellingen en risicobereidheid:**
Hierbij staat het formuleren van doelstellingen, risicobereidheid en risicotolerantie centraal.
3. **Identificeren en benoemen van risico's:**
Hier staat het identificeren en benoemen van gebeurtenissen centraal die een positieve of negatieve invloed hebben op het behalen van de doelstellingen.
4. **Wegen van risico's:**
Hier staat de risicobeoordeling centraal middels het wegen van (bruto) risico's.
5. **Vaststellen van beheersmaatregelen en netto risico:**
Hierbij staat het bepalen en benoemen van de reactie op risico's centraal.
6. **Borgen van de risicobeheersing in de organisatie:**
Hier staan de beheersingsactiviteiten centraal, de beheersomgeving van SPF.
7. **Rapporteren, informeren en communiceren over het proces:**
Hierbij staan de (stuur)informatie, de communicatie en rapportage tussen de verschillende gremia, taken en functies binnen SPF centraal.
8. **Monitoren en evalueren:**
Hierbij staan de doelmatigheid van het risicomanagement en de afronding van de cyclus centraal zodat er een lerende organisatie ontstaat. De uitkomsten worden meegenomen in de start van de nieuwe cyclus.

Risicobeoordeling en risicoanalyse

Risico's worden kwantitatief en kwalitatief beoordeeld op basis van de waarschijnlijkheid van het optreden van het risico (kans) en de impact daarvan op het behalen van de doelstellingen.

Bij de risicoanalyse wordt een onderscheid gemaakt tussen het bruto risico, het netto risico en de risk appetite (als weergave van de risicobereidheid). Het bruto risico is het risico zonder rekening te houden met eventuele beheersmaatregelen die het bestuur treft om de waarschijnlijkheid en/of impact van het risico te beperken. Het bruto risico is afhankelijk van de context waarbinnen SPF opereert en haar doelstellingen. Ten aanzien van het bruto risico zijn vanuit de risicobereidheid van SPF vier mogelijke risicoreacties:

- Het risico accepteren;
- Het risico reduceren door het nemen van aanvullende beheersmaatregelen;
- Het risico vermijden door de activiteiten die geraakt worden door het risico te staken;
- Het risico overdragen door de activiteiten die door het risico geraakt worden (deels) uit te besteden.

Het netto risico is het resterende risico nadat er maatregelen zijn genomen om de bruto risico's te beheersen. Indien het netto risico vanuit de risicobereidheid (nog) niet acceptabel is, worden additionele beheersmaatregelen getroffen om tot de gewenste risicosituatie (de risicobereidheid) te komen.

Governance

De uitgangspunten voor de inrichting van risicomanagement in de governancestructuur van SPF zijn:

- SPF kiest voor een integrale benadering bij het managen van risico's. Adequaat risicomanagement maakt integraal onderdeel uit van de (be-)sturing van de organisatie (bij SPF en diens uitbestedingspartners);
- SPF heeft de verschillende taken en rollen binnen het risicomanagement zo ingericht dat alle actoren verantwoordelijkheid kunnen nemen, op basis van hun mandaat. De inrichting hiervan is afgeleid van het 'three lines model'. SPF hanteert de uitgangspunten van dit model op haar eigen en proportionele wijze bij de inrichting van het risicomanagement. SPF onderscheidt hierin op hoofdlijnen de volgende rollen/functies: risico-eigenaar, risicobeheerfunctie en de auditfunctie;
- De risicogovernance wordt jaarlijks geëvalueerd door het bestuur van SPF, in samenspraak met de commissie GRC en de sleutelfunctiehouder risicobeheer, om vast te stellen in hoeverre de risicogovernance doelmatig is bij het realiseren van de strategische doelstellingen van SPF.

Het bestuur is kaderstellend, besluitvormend en eindverantwoordelijk voor het gehele integraal risicomanagementbeleid en de uitvoering hiervan. SPF heeft deze rollen, taken en verantwoordelijkheden als volgt belegd:

Rol	Betrokkenen	Verantwoordelijkheden
Risico eigenaar	Commissies: - Dagelijks bestuur (DB) - Beleggingsadviescommissie (BAC) - Communicatiecommissie (CC) - Commissie geschiktheid en opvolging (CG&O)	De risico-eigenaar voert de risicocycclus uit en dit houdt in: Identificeren, beoordelen, beheersen, monitoren, rapporteren en evalueren; De risico-eigenaar rapporteert aan de risicobeheerfunctie (en aan het bestuur) met de toets aan het risicoprofiel van SPF en stelt waar nodig is een aanpassing van de beheersmaatregelen voor. Daarnaast evalueert de risico-eigenaar of de beheersmaatregelen effectief en doelmatig zijn.
Risico-beheerfunctie	De commissie governance, risk & compliance (commissie GRC) en de Sleutelfunctionaris risicobeheer	- De risicobeheerfunctie faciliteert en challenged vanuit een integraal perspectief de besluitvorming en rapportages; - Beoordeelt aan de hand van het normenkader van het bestuur het integrale beeld; - Geeft risico-duidingen bij strategische besluitvorming; - Stimuleert het risicobewustzijn, integriteit, (ethisch) gedrag en het draagt het belang van risicomangement uit; - Stelt het integraal risicomangementbeleid op en onderhoudt het; - Adviseert en ondersteunt bij de uitvoering van het risicomangementproces; - Voert de jaarlijkse evaluatie van de doelmatigheid van de uitvoering van het risicomangementbeleid uit.
Controle-/auditfunctie	- Sleutelfunctionaris interne audit - Sleutelfunctionaris actuarieel - Visitatiecommissie (VC) - Accountant	De controle/auditfunctie is verantwoordelijk voor het achteraf toetsen van: - het beleid van SPF; en - de opzet en effectiviteit van het risicomangement en interne beheersing. De actuariële sleutelfunctionaris ziet met name toe op het actuariële risicoprofiel. De VC is gesprekspartner voor onder andere risicomangement van het bestuur en challenged het bestuur. De VC is ook een rapportage- en escalatielijn voor de sleutelfunctiehouders

Het bestuur is kaderstellend, besluitvormend en eindverantwoordelijk voor het gehele integraal risicomangementbeleid en de uitvoering hiervan.

Strategische risico's

Met in achtneming van de eerder vermelde strategische doelstellingen worden door het bestuur jaarlijks de strategische accenten gezet en die zijn opgenomen in de focusdossiers. In dit verslagjaar heeft het bestuur extra aandacht besteed aan de volgende strategische risico's en deze risico's zijn als volgt gemitigeerd:

- **Passende pensioenregeling:**
Gezien de veranderende wet- en regelgeving heeft het bestuur geconstateerd dat de huidige regeling moeilijk houdbaar is voor de doelgroep. In 2024 heeft het bestuur gewerkt aan de implementatie van de flexibele premierregeling en volgt het nadrukkelijk de ontwikkelingen rondom de Wtp. Zie dienaangaande hetgeen is gesteld onder de focusdossiers in de bestuursparagraaf.
- **Met betrekking tot de effectieve communicatie:**
De inzet van digitale communicatie heeft zich verder ontwikkeld. SPF heeft door data-analyse communicatie relevanter weten te maken voor deelnemers, waardoor er ook gericht gefocust en gecommuniceerd kan worden met specifieke deelnemersgroepen.
Voor de communicatiedienstverlening was 2024 een uitdagend jaar. Naast alle reguliere communicatie ging er veel aandacht uit naar de nieuwe pensioenwet inclusief keuzebegeleiding en wendbaarheid van de communicatie. Een nadere toelichting is opgenomen in de bestuursparagraaf ten aanzien van de uitvoering van het communicatiebeleid.

- Met betrekking tot een goede en stabiele financiële positie:
SPF is bezig met de implementatie van de nieuwe pensioenregeling, welke minimaal gelijkwaardig dient te zijn aan de huidige regeling. Door de besturen van DPF en SPF is gezamenlijk eenzelfde pensioenresultaat geformuleerd. Een nadere toelichting hierover is opgenomen in de bestuursparagraaf.
Daarnaast heeft SPF in 2024 de pensioenen kunnen indexeren. Dit wordt nader toegelicht in de pensioenparagraaf.
- Met betrekking tot de geschiktheid van het bestuur:
Met het vertrek van twee ervaren bestuursleden eind 2024 en het vertrek van de huidige voorzitter van SPF halverwege 2025 voert het bestuur niet alleen de discussie over opvolging van de vertrekkende bestuurders, maar ook in bredere zin is het bestuursmodel besproken. Hierbij werd de gehele governance van SPF onder de loep genomen. Een nadere toelichting hierover is opgenomen in de bestuursparagraaf.

Verschillende vormen van risico's

SPF onderkent in het integraal risicomanagementbeleid naast strategische risico's ook operationele risico's (financieel en niet-financieel) en thematische risico's. Onderdeel van de operationele risicoanalyse zijn de afspraken met partijen waaraan SPF werkzaamheden heeft uitbesteed. Deze worden door het bestuur voorzien van risico-inschattingen (bruto en netto) en afgezet tegen de het gewenste risicoprofiel met bijbehorend risicobereidheid.

Thematische risicoanalyse

Bij thematische risico's die meerdere facetten raken, waardoor zij lastig zijn onder te brengen bij financieel of niet-financieel risico, vindt via een 'deep-dive' een thematische risicoanalyse plaats. Thematische risico's worden op basis van de aard, omvang en complexiteit van het betreffende project of onderwerp specifieke afspraken gemaakt met betrekking tot de cyclus. Het gaat om bijvoorbeeld change- of projectrisico's die zich tijdelijk voordoen, maar potentieel een materiële impact hebben op SPF. Voorbeelden hiervan zijn de transitie naar de nieuwe pensioenregeling (onder de Wtp) en de overgang naar een nieuw IT-platform (administratiesysteem) van de pensioenuitvoeringsorganisatie. Andere voorbeelden van een thematische risicoanalyse zijn de SIRA, datakwaliteit, IT- en klimaat-/ESG-risico's.

Hoog risicobewustzijn

Het bestuur streeft een hoog risicobewustzijn na, onder meer bij het eigen gedrag, de cultuur, alle lopende processen en bij de besluitvorming. In de voorleggers bij bestuursbesluiten worden steeds alle risico's beoordeeld en zo nodig maatregelen genomen om risico's te beheersen. Het bestuur heeft bij ieder overleg een handzaam overzicht paraat van alle strategische risico's waarbij zoals hiervoor is aangegeven per strategisch risico concreet is aangegeven wat het bestuur niet wil dat gebeurt.

Verantwoording

Het bestuur legt over het risicomanagementbeleid verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het bestuur kan overwegen om over de opzet en realisatie van de risicohouding en risicobereidheid te rapporteren aan (gewezen) deelnemers of pensioengerechtigden.

TOEKOMSTPARAGRAAF

Het bestuur streeft ernaar de doelstellingen van SPF te bereiken en onzekerheden te beheersen. Naast de uitvoering van de reguliere taken en activiteiten, worden er jaarlijks ook focusdossiers vastgesteld, waaraan het bestuur in het bijzonder aandacht gaat geven. De focusdossiers hebben een directe relatie met de strategische doelstellingen en risico's van het fonds.

De transitie naar de nieuwe regeling

Een belangrijk focusdossier in 2025 blijft de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Op het moment van schrijven van dit bestuursverslag, is inmiddels duidelijk dat DNB, na het beantwoorden van vragen in verschillende expertmeetings (met DNB), een positieve beschikking heeft afgegeven. Verder zullen in de eerste helft van 2025 samen met APS noodzakelijke stappen worden gezet voor een beheerste en integere implementatie van de nieuwe pensioenregeling, inclusief het invaren en de transitie naar de nieuwe IT-keten, die per 1 juli 2025 moet plaatsvinden. De voortgang wordt gemonitord aan de hand van concrete 'Go/No Go'-momenten en afgesproken mijlpalen.

Communicatie

communicatie rondom de veranderingen en de begeleiding van deelnemers, evenals de inrichting van de communicatie voor de periode na de transitie. Het is noodzakelijk om aanpassingen door te voeren in het transitieplan, implementatieplan, communicatieplan en opdrachtaanvaarding, op basis van de meest recente uitkomsten met betrekking tot de doelstellingen, maatstaven en risicohouding. Voor de transitie is er een projectovereenkomst met APS gesloten, die moet worden aangepast vanwege het uitstel van de transitie. Een nieuwe fallback transitiedatum is afgesproken per 1 januari 2026, en er is een conceptovereenkomst voor na de transitie die in 2025 opgepakt moet worden, mogelijk met hulp van externe adviseurs.

Wat betreft de vertaling naar een nieuw reglement is de nieuwe pensioenregeling al in begrijpelijke taal voor deelnemers vertaald, maar er zijn nog openstaande punten die afgerond moeten worden. De afronding van de nieuwe Abtn en bijbehorende beleidsdocumenten moet in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvinden, en dit zal gecoördineerd worden door het DB+, samen met de bestuursondersteuning. Er moet ook een adequaat risicoraamwerk voor de nieuwe pensioenregeling gerealiseerd worden.

Er is onduidelijkheid over hoe te rapporteren naar verschillende partijen en toezichthouders. SPF zal dit in samenwerking met Achmea IM, APS en WTW monitoren en tijdig anticiperen. De risicoanalyse Wtp wordt daarbij minimaal eenmaal per kwartaal geactualiseerd. Tot slot zijn er afspraken gemaakt voor de nazorgfase met APS, waarbij ook aandacht is voor de inzet van menskracht en middelen.

Het nieuwe communicatiebeleidsplan voor de jaren 2024-2026 fungeert als leidraad voor de communicatie van SPF. De focus ligt op de Wet toekomst pensioenen (Wtp), keuzebegeleiding en wendbaarheid van de communicatie. Wendbaarheid is essentieel om snel en effectief te reageren op veranderingen in de omgeving. Het communicatiejaarplan voor 2025 richt zich op drie strategische doelen: het vergroten van draagvlak, het verhogen van pensioenbewustzijn en het verbeteren van servicegerichtheid.

Bij het vergroten van het draagvlak ligt de nadruk op het bouwen van vertrouwen rondom de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast is het optimaliseren van de campagne gericht op hogescholen cruciaal om nieuwe en potentiële deelnemers aan te moedigen lid te worden van het DPF.

De communicatieagenda voor 2025 is uitdagend en vraagt om een goede balans tussen volledigheid en hoeveelheid informatie. De ontwikkeling van een nieuwe website en portaal zal de service naar deelnemers verbeteren, terwijl het aanmeldproces geoptimaliseerd wordt. In 2025 zullen verschillende communicatiekanalen worden ingezet om deelnemers te informeren, te bevragen en om de juiste verwachtingen te scheppen.

Beleggingsbeleid

Wat betreft het beleggingsbeleid is het primaire doel van SPF het waarborgen van een adequaat pensioen voor fysiotherapeuten. SPF streeft naar optimale resultaten met de ingelegde premies, wat een goed beleggingsbeleid vereist, waarbij niet alleen rendement maar ook de balans tussen risico en rendement en de impact van keuzes centraal staan.

Ook duurzaamheid is daarbij een belangrijk thema. SPF heeft de ambitie om een groter deel van de portefeuille maatschappelijk verantwoord te beleggen en heeft zich gecommitteerd om bij te dragen aan het akkoord van Parijs en de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden Celsius.

Daarnaast is er ook focus op de thema's gezondheid en welzijn en zal er aandacht worden besteed aan het effectief beheersen van ESG-risico's.

Beheerste IT-transitie en -compliance

Voor SPF is een betrouwbare en veilige IT-dienstverlening cruciaal voor de bedrijfsvoering en het vertrouwen van deelnemers.

Daarom zijn er verschillende aandachtspunten vastgesteld, waaronder de voortgang van de transitie naar een nieuw IT-platform en de correcte overzetting van aanspraken naar vermogens. Ook de monitoring van DORA-compliance en datakwaliteit blijft van groot belang.

Het bestuur zal in 2025 de deskundigheid op het gebied van IT bevorderen door onderzoek te doen naar permanente educatie en samenwerking met externe deskundigen. Gezien de opkomst van AI-technologieën is het noodzakelijk om de inzet van AI door uitbestedingspartijen te onderzoeken en de bijbehorende risico's te evalueren.

Governance

Met het vertrek van ervaren bestuursleden en het aanstaande vertrek van mevrouw D. van den Heuvel als voorzitter, heeft het bestuur besluiten genomen om de opvolging van deze vertrekkende bestuurders te waarborgen. De heer O. Schulte is goedgekeurd als bestuurder. Vanwege de alsmaar toenemende geschiktheidseisen door de toenemende complexiteit en verscherpte regelgeving verwacht SPF in 2025 in de persoon van mevrouw M. van Wegen voor het eerst een externe bestuurder te benoemen.

Daarnaast vraagt de nieuwe pensioenregeling (FPR), om andere sturingselementen dan die van de huidige regeling. Dit betreft effectief sturen op de risicohouding in relatie tot het beleggingsbeleid en het efficiënt managen van verschillende reserves. Er is ook aanvullende aandacht nodig voor kostentransparantie, keuzebegeleiding van deelnemers en het managen van verwachtingen.

Vanuit het oogpunt van kosten, efficiency en toekomstbestendigheid richt het bestuur zich ook in 2025 op verdere verkenning van samenwerking met andere beroepspensioenfondsen. Verwacht wordt dat verdergaande samenwerking in eerste instantie op beperkte deelgebieden wordt ingezet.

Tilburg, 11 juni 2025
Het Bestuur van SPF

Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel - Voorzitter

De heer B. de Berg - Secretaris

De heer A. Barszczowski

Mevrouw J. Stammen

De heer W. Molenaar

De heer O. Schulte

C INTERN TOEZICHT EN VERANTWOORDINGSORGAAN

RAPPORT VISITATIECOMMISSIE 2024 STICHTING PENSIOENFONDS VOOR FYSIOTHERAPEUTEN

Rapport visitatiecommissie 2024 SPF

2024 was een jaar met een volle bestuurlijke agenda. Naast de going concern werkzaamheden is er veel tijd gestoken in de voorbereiding van de Wtp transitie en het indienen van het invaardossier bij DNB. Na akkoord op de volledigheid van het invaardossier begin 2024 is DNB gestart met de inhoudelijke beoordeling. Hieruit zijn bevindingen en aanvullende vragen gekomen. Halverwege het jaar is door het bestuur het besluit genomen om de transitiedatum van 1 januari 2025 vooruit te schuiven naar 1 juli 2025. Deze afweging is op basis van go/no go criteria gemaakt, waarbij het belang van zorgvuldigheid in de transitie voorop stond. De beantwoording van de vragen van DNB en het opvolgen van de bevindingen heeft tot aanvullende onderbouwing geleid op diverse onderwerpen, waaronder de risicohouding en evenwichtigheid. Deze aanvullende onderbouwing heeft vervolgens opnieuw tot bevindingen en aanvullende vragen geleid vanuit DNB. Voor het bestuur en de uitvoerder heeft dit veel extra inspanning met zich meegebracht.

Desondanks is het fonds in staat geweest om naast deze grote inspanning ook de reguliere werkzaamheden uit te voeren. Dit verdient een compliment aan het bestuur en het VO als ook aan APS, waarbij de bestuursondersteuning en de experts klaar hebben gestaan om extra drukke werkzaamheden op tijd uit te voeren.

Kortom een erg druk jaar, dat veel gevraagd heeft van de flexibiliteit en inzet van de bestuursleden. Het schakelen tussen Wtp en reguliere zaken, het op orde houden van de deskundigheid en de discussie over de toekomst van het fonds na de invoering van de Wtp is en blijft onderwerp van de gesprekken aan de bestuurstafel.

Het bestuur heeft oog voor kosten en de begroting wordt per kwartaal beoordeeld. Uit de beoordeling van de accountant volgen geen bevindingen.

De VC constateert daarmee dat bij het fonds sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

WTP

De VC heeft de afgelopen drie jaar met het bestuur tussentijds intensief schriftelijk en mondeling contact gehad over de Wtp. Daarbij is zowel inhoudelijk als procesmatig door de VC gekeken naar de door het bestuur ingeslagen weg. Op verschillende momenten heeft de VC een rapport met haar bevindingen overhandigd. Zowel in 2023 als in 2024 en de (voorlopig) definitieve versie is in januari 2025 aan het bestuur overhandigd.

Hieronder vindt u de conclusie van het rapport van de VC van januari 2025:

"Het bestuur van SPF heeft het gehele proces van de invoering van de WTP zorgvuldig voorbereid en ingericht. Het bestuur heeft zichzelf continu uitgedaagd door zich uitvoerig te laten voorlichten, studiedagen te organiseren, literatuur tot zich te nemen en webinars te bezoeken.

DPF en het verantwoordingsorgaan zijn stap voor stap meegenomen. Het verantwoordingsorgaan heeft zijn eigen adviseur aangesteld. Dit heeft er mede voor gezorgd dat het verantwoordingsorgaan zelfstandig zijn oordeel heeft kunnen vormen.

De VC is betrokken geweest bij het hele proces zodat de VC zijn wettelijke taak heeft kunnen uitvoeren. Dit heeft niet geresulteerd in slechts een beoordeling achteraf; de VC heeft gedurende het proces tijdig haar mening en adviezen kunnen geven.

Ook de verschillende rollen van de sleutelfunctiehouders (SFH's) zijn zorgvuldig ingevuld. De SFH's hebben hun eigen rol goed ingevuld en ook zij hebben het bestuur uitgedaagd en uit de gesprekken met de SFH's en hun opinies komt naar voren dat hun onafhankelijkheid niet onder druk is komen te staan.

De adviseurs van APS, AIM, Montae, WTW hebben zorgvuldig werk afgeleverd en hebben waar gewenst ter vergadering inhoudelijke toelichting gegeven.

Het verschuiven van de invaardata heeft een impact gehad op het hele proces. De invoering van het invaarsjabloon heeft voor vertraging gezorgd en het heeft geleid tot een leerproces met twee stappen vooruit en een stap terug. Ook voor de VC heeft dit de nodige consequenties gehad met het opnieuw beoordelen van de verschillende governance, financiële- en niet financiële risico's. Het bestuur is in staat gebleken dit proces op te delen in behapbare stukken waarmee het leervermogen van het bestuur uitgedaagd werd maar ruim voldoende aanwezig bleek. De besluitvorming heeft via de BOB-methode plaatsgevonden en de evenwichtigheidsvraagstukken zijn in de besluitvorming altijd meegewogen. Absolute voorwaarde voor het veilig kunnen invaren is de werking van de nieuwe IT-administratie. Het bestuur heeft dit ook zo uitgesproken en, zoals eerder opgemerkt, is op moment van schrijven, hier nog geen duidelijkheid over.

De VC spreekt uit dat sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering en dat een (zeer) zorgvuldig proces is doorlopen en geeft daarmee de goedkeuring aan het invaarverzoek, mits de IT-administratie aan alle vereisten voldoet en goedgekeurd is door het bestuur."

Reguliere werkzaamheden

Ook in 2024 heeft het bestuur weer een aantal focusdossiers benoemd en hier extra aandacht aangegeven.

De focusdossiers waren:

1. De transitie naar de nieuwe regeling (zie hierboven voor reactie van de VC)
2. Communicatie
3. Duurzaam beleggingsbeleid
4. Moderne en veilige infrastructuur en hoge datakwaliteit
5. Governance.

Communicatie

In het communicatie jaarplan 2024 staan drie strategische doelen beschreven: het vergroten van draagvlak, pensioenbewustzijn en servicegerichtheid. Uitstel van de beoogde transitiedatum heeft ertoe geleid dat de agenda tussentijds is bijgesteld, waarbij de communicatiecommissie een splitsing heeft aangebracht tussen de reguliere vergaderingen waarin de voortgang op activiteiten uit het jaarplan wordt behandeld en vergaderingen waarin de invoering van de Wtp centraal staat en er gericht aandacht is voor de transitiecommunicatie. Daarbij heeft de commissie ook oog voor het uitstellen van zaken omdat de Wtp wordt uitgevoerd, waarbij uitstel van de invoering hiervan weer leidt tot heroverweging om iets wel of niet te doen.

Het op orde houden van het draagvlak blijft de belangrijkste kapstok om activiteiten van de communicatiecommissie aan op te hangen. Dit draagvlak voor de pensioenregeling, waarbij deelnemers lid moeten worden van de DPF, blijft door allerlei factoren moeilijk om te verwezenlijken. Het bestuur blijft acties organiseren, zoveel als mogelijk samen met het VO en de DPF. Bezoeken aan opleidingen en 1-op-1 contactmomenten worden positief ontvangen. Steeds opnieuw maakt het bestuur hierbij de afweging tussen kosten en effectiviteit, maar het blijft lastig causaal verband te leggen tussen de ingezette acties en de uitkomsten. De communicatiecommissie heeft hier bij iedere actie oog voor maar kan lastig conclusies trekken welke actie meer of minder effectief zijn. Desondanks vraagt de VC hier aandacht voor te blijven houden.

Aanbevelingen

- Blijf de ontwikkeling op de minimale draagvlakeis monitoren en meenemen in de bredere discussie over de toekomstverkenning van het fonds. Verken nieuwe activiteiten om het draagvlak te vergroten, waar mogelijk met inzet van nieuwe technologie.
- Neem in de communicatiecommissie de tijd om door de bomen het bos te blijven zien en blijf strategisch denken: doen we de juiste dingen?

(Duurzaam) Beleggingsbeleid

Ook de BAC heeft een splitsing aangebracht tussen de reguliere vergaderingen en vergaderingen over de invoering van de Wtp. De discussie over passief versus actief beleggen is wel uitgesteld naar 2025. De veranderingen in 2024 ten aanzien van het beleggingsbeleid zijn in het kader van de transitie naar de Wtp geweest. Halverwege het jaar is de nieuwe portefeuillestructuur geïmplementeerd met de modules die voor de FPR van SPF onder de Wtp zijn ontworpen. Daarnaast is door AIM en APS een uitgebreide operating manual ontwikkeld voor de koppeling van de beleggings- en deelnemersadministratie onder Wtp.

De BAC heeft in samenspraak met AIM een RSA uitgevoerd met als speerpunt ESG risico's, conform de guidance van DNB. Dit proces is in de BAC voorbereid en tezamen met het bestuur in twee themasessies behandeld en besproken. De RSA heeft geleid tot een shortlist van ESG risico's, de vaststelling van de risicohouding van het fonds en de daarbij passende beheersmaatregelen. Tenslotte zijn ook vervolgstappen afgesproken zoals een nadere invulling van themabeleid en het verder ontwikkelen van de monitoring van ESG risico's.

De nadere invulling van het thema goede gezondheid en welzijn is vanwege prioritering van de Wtp uitgesteld tot 2025. De VC constateert dat de ESG-rapportages kwalitatief heel goed zijn, maar de VC mist in de rapportage specificaties over de al dan niet behaalde doelstellingen, met name ten aanzien van de klimaat neutrale portefeuille in 2050.

Om de dekkingsgraad te beschermen in het kader van het invaartraject heeft SPF begin 2025 besloten om de renteafdekking te verhogen. Daarnaast heeft het bestuur, in het kader van de kapitaalbescherming voor het invaren, een set van put-optiecontracten op de aandelenportefeuilles gekocht die aan deze bescherming moet bijdragen.

Met het vertrek van twee deskundig bestuurders uit de BAC is in de BAC behoorlijk wat deskundigheid en ervaring verloren gegaan. Op dit moment hebben nog twee ervaren bestuursleden zitting in de BAC. Het bestuur is bezig met het aantrekken van een bestuurslid met een beleggingsprofiel voor extra ondersteuning in de BAC. De VC onderschrijft de keuze voor het inzetten van extra ondersteuning zodat de countervailing power zowel binnen de BAC als naar de fiduciair toe op orde blijft.

Aanbevelingen

- Ontwikkel de monitoring van het tijdspad naar een klimaat neutrale portefeuille in 2050.
- Evalueer de uitvoering bij eventuele verlenging van de optieconstructie op basis van de uitbestedingscriteria van het fonds.
- Overweeg als bestuur (al dan niet tijdelijk) externe deskundigheid in de BAC aan te stellen om de countervailing power op orde te houden.

Moderne en veilige infrastructuur en hoge datakwaliteit

Het bestuur heeft Eraneos als adviseur aangesteld voor het volgen van de bouw van Allvida, het nieuwe administratiesysteem voor de Wtp. Dit heeft het bestuur geholpen om kennis en grip te houden op de ontwikkeling van Allvida.

Het afgelopen jaar heeft de bouw hiervan de nodige vertraging opgelopen en tot op heden heeft APS geen harde garanties kunnen geven over de tijdige totstandkoming van het systeem. Voor iedereen is duidelijk dat dit een Go/No Go criterium is voor het succesvol kunnen invaren. De VC constateert dat het bestuur dit de hoogste prioriteit geeft en de druk houdt op de pensioenuitvoerder.

Het bestuur heeft het afgelopen jaar het IT-beleid een update gegeven en de datakwaliteit is op orde gebracht en wordt nauwkeurig bijgehouden. Daarnaast heeft het bestuur gewerkt aan hun eigen security deskundigheid en is een aspirant-bestuurder aangetreden met de nodige expertise op IT-gebied, wat het fonds verder helpt in de toekomstige ontwikkelingen.

De vereisten voor de implementatie van de DORA-wetgeving zijn uitgewerkt. In 2025 zal er een audit worden uitgevoerd op de implementatie van DORA.

Governance (Risicomanagement):

In de GRC is de uitvoering conform de jaarkalender verlopen. Ook hier is onderscheid gemaakt tussen de reguliere werkzaamheden en de invoering van de Wtp. In de run is duidelijke voortgang te merken op de meerwaarde die het IRM-raamwerk biedt bij de uitoefening van de activiteiten. 1e lijn risico-eigenaren pakken meer vanzelfsprekend een rol en raken gewend aan het in kaart brengen van de risico's en de check of iets binnen/buiten vastgestelde bandbreedtes komt.

Daarbij heeft deze nieuwe systematiek het voordeel dat de overige bestuursleden, niet lid zijnde van GRC, niet meer op alle details hoeven in te gaan, maar meer de grote lijnen volgen en elkaar scherp houden.

Ook is een nieuwe ERB uitgevoerd. Het bestuur heeft ervoor gekozen de centrale vraag en het basisscenario uit de voorgaande ERB te handhaven omdat deze nog steeds actueel zijn. Daarnaast zijn er drie stress scenario's opgenomen, gerelateerd aan de transitie. Deze stress scenario's zijn verdiept, waarbij gekeken is naar bestaande beheersmaatregelen die ook hierop van toepassing zijn en waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen geformuleerd. Deze aanvullende beheersmaatregelen zijn gerelateerd aan de focusdossiers in 2025 om opvolging te waarborgen.

Conclusie van de focusdossiers

Het bestuur brengt met het aanleggen van de focusdossiers een duidelijke structuur aan dat helpt met het verwezenlijken van strategische doelstellingen. De VC constateert dat dit het bestuur helpt met de juiste aandacht te geven aan de vooraf gedefinieerde doelen en ook focus geeft hoe deze doelstellingen bereikt kunnen worden. De VC constateert dat de doelstellingen realistisch en ambitieus zijn maar door omstandigheden, die zowel extern als intern (andere prioriteiten) kunnen zijn, niet altijd gehaald worden. De VC vraagt aandacht om bij de jaarlijkse analyse ook hier aandacht voor te hebben: in het maken van de SMART-plannen van de focusdossiers aandacht te hebben voor eerder gestelde doelen die doorgeschoven moesten worden.

Interactie met het verantwoordingsorgaan

De VC ziet continuïteit in de rolneming door het VO, waarbij het goed lukt om focus aan te brengen en te komen tot gerichte besprekingspunten. Dit helpt het fonds en het VO geeft ook aan de VC een perspectief mee dat helpt met de verdere ontwikkeling van het fonds. Het VO geeft aan dat de samenwerking met het bestuur goed is. Wel heeft het VO zorgen over het 'eigen' zijn van het pensioenfonds. De ontwikkelingen naar meer individueel in de Wtp en het toevoegen van externe bestuurders maken de toekomst van het fonds minder van, voor en door fysiotherapeuten. Het bestuur is zich hier ook van bewust, maar begrijpt ook dat de invoering van de Wtp leidt tot meer uniformiteit en het onderscheidend vermogen van pensioenfondsen minder wordt. Dit samen met de toenemende complexiteit van het besturen van een fonds zal waarschijnlijk vanzelf tot meer samenwerking tussen de (beroeps-) pensioenfondsen leiden in de toekomst, wat het 'eigen' pensioenfonds nog meer onder druk zal zetten.

Interactie SFH's Actuariële Zaken (AZ), Risicobeheer (RB) en Interne Audit (IA)

De kwartaalrapportages geven een positief oordeel over de betrouwbaarheid en accuraatheid van de technische voorziening zoals vastgesteld door het fonds en de aanbevelingen zijn opgevolgd. Het bestuur heeft op het Wtp dossier behoefte aan een meer proactieve rol van de SFH AZ, specifiek op zaken die vooraf niet helemaal geëxpliciteerd zijn. Deze wat meer improviserende rol (learning by doing) paste niet helemaal bij de betreffende SFH en dit heeft ertoe geleid dat de SFH AZ in 2024 van persoon is gewisseld.

De leden van de verschillende gremia gaan met professioneel respect met elkaar om. De individuele leden zijn aanspreekbaar op gedrag en invulling van hun taken en verantwoordelijkheden. De organen zelf zijn aanspreekbaar op de invulling van hun rol en als iets schuurt of onduidelijk is wordt dit uitgesproken. Duidelijk is dat ieder orgaan scherp moet blijven op (de invulling van) zijn eigen rol.

De VC is van mening dat het toezicht houden een continu proces is en dat dit, met de nodige afspraken, net vervulbaar is met een visitatie. De visie van de VC blijft dat een andere meer continue vorm van toezicht (raad van toezicht dan wel en omgekeerd gemengd model (one tier board)) beter is om de rol van intern toezicht bij dit fonds in te vullen. De VC begrijpt dat het bestuur nadenkt over een mogelijk nieuw bestuursmodel na invoering van de Wtp en geeft als overweging mee het intern toezicht aan te scherpen.

De SFH RB heeft in 2024 nadrukkelijker de rollen van sleutelfunctiehouder en bestuurslid/voorzitter GRC navolgbaar gescheiden. Dit is terug te zien in de SFH RB kwartaalrapportage waar de SFH RB zijn oordeel uitspreekt, evenals in bestuursnotulen waar navolgbaar is met welke pet op aan de discussie deelgenomen wordt.

In de kwartaalrapportage worden actualiteiten en bevindingen beschreven die een mogelijk effect op het risicobeeld hebben. SFH RB concludeert dat het overall risico-rendementsprofiel van het fonds niet substantieel is veranderd gedurende 2024. Vanuit risicoperspectief heeft SFH RB wel zorgen geuit over de uitdagingen van de integere en beheerste transitie en met name de rol die de pensioenuitvoerder hierin speelt als het gaat om het aantoonbaar gereed zijn voor het overzetten van de pensioenrechten uit het bestaande systeem naar het nieuwe systeem.

De SFH IA heeft in 2024 de volgende audits uitgevoerd:

- Integraal risicomanagement (reeds meegenomen in het Visitatierapport over 2023).
- Een multi-client audit m.b.t. het traject Ithaka is bij AIM uitgevoerd.

De geplande audit behandeling van klachten en geschillen is uitgesteld naar 2025.

Openstaande aanbevelingen zijn opgevolgd, op 1 na over het beoordelen van 'privacy' als risicogebied, die meegenomen gaat worden in de SIRA van 2025.

Aanbeveling:

- Evalueer de invulling van de rollen van de drie SFH's, waarbij het uitbestedingsbeleid in acht wordt genomen.
- Zorg voor duidelijke afspraken over de informatievoorziening voor de SFH RB, nu deze positie ook extern is ingevuld.
- Bepaal in hoeverre een audit op de gedegenheid en navolgbaarheid van het bestuurlijke besluitvormingsproces van de SFH IA van toegevoegde waarde kan zijn, met name als de beoogde invaardatum blijft schuiven.
- Bepaal de frequentie van onderling overleg in de nieuwe samenstelling. Ondanks dat SFH's een eigen onafhankelijke verantwoordelijkheid kennen, kan het behulpzaam zijn om kennis te delen en waar van toepassing individuele signalen elkaar te laten versterken in gesprek met bestuur.

De visitatiecommissie

Mei 2025

Reactie van het bestuur van SPF op het rapport van de visitatiecommissie

Het bestuur is tevreden met het rapport van de visitatiecommissie. De algemene indruk van de visitatiecommissie is positief.

Door het uitstellen van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling leek het jaar 2024, voor wat betreft de focusdossiers, veel op het jaar 2023. Naast de reguliere activiteiten (going concern) is er veel aandacht geweest voor het in goede banen leiden van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

De visitatiecommissie heeft zich daarom bij de visitatie gericht op de volgende thema's:

1. De transitie naar de nieuwe regeling
2. Communicatie
3. Duurzaam beleggingsbeleid
4. Moderne en veilige infrastructuur en hoge datakwaliteit
5. Governance

Bij het uitoefenen van intern toezicht hanteert de visitatiecommissie een normenkader volgend uit de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Code Pensioenfondsen 2024. De visitatiecommissie draagt de verantwoordelijkheid voor de visitatie conform het bepaalde in de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onverlet de eigen bestuurlijke en toezichthoudende verantwoordelijkheden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de controlerend accountant, de certificerend actuaire en de externe toezichthouders.

Het rapport van de visitatiecommissie is tot stand gekomen op basis van beschikbaar gestelde documentatie en na overleg met diverse betrokkenen bij SPF, waaronder de sleutelfunctiehouders. In het kader van het oordeel over 2024 hebben meerdere leden van de visitatiecommissie in 2024 een commissievergadering bijgewoond. Daardoor heeft de visitatiecommissie goed kennis kunnen nemen van de werkwijzen, inzichten en overwegingen die het bestuur in de praktijk hanteert bij de diverse besluitvormingstrajecten. De visitatiecommissie is in staat gesteld om de gewenste diepte in haar beoordeling en rapportage te realiseren.

De visitatiecommissie is ook tussentijds nauw betrokken bij de transitie en concludeert dat het bestuur in staat is gebleken dit proces op te delen in behapbare stukken waarmee het leervermogen van het bestuur uitgedaagd werd maar ruim voldoende aanwezig bleek. Als gevolg hiervan spreekt de visitatiecommissie uit dat sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering en dat een (zeer) zorgvuldig proces is doorlopen. Het bestuur herkent zich hierin.

Het bestuur neemt de aanbevelingen ten aanzien van de in het rapport besproken thema's ter harte en zal hierop actie ondernemen.

Het bestuur begrijpt de zorgen van het verantwoordingsorgaan over de "eigenheid" van het pensioenfonds en de inzet van bestuursleden zonder een achtergrond in de fysiotherapie. Het bestuur laat het principe "van-voor-door" niet los, maar sluit haar ogen niet voor de ontwikkelingen en zal blijven nadenken over het te hanteren bestuursmodel dat (na de transitie naar de nieuwe pensioenregeling) het best passend is.

De aanbevelingen over de interactie met de verschillende sleutelfunctiehouders hebben ook de aandacht van het bestuur.

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor de prettige samenwerking en het opgestelde rapport.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN 2024

1. Taken verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan kent twee hoofdtaken, namelijk advisering van het bestuur op de onderwerpen zoals hierna aangegeven en het jaarlijks uitspreken van een oordeel over bestuur. Het verantwoordingsorgaan behartigt hierbij de belangen van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds, waarbij evenwichtige belangafweging de basis vormt voor de adviezen en het oordeel van het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan heeft adviesrechten op het gebied van het beloningsbeleid, de vorm en inrichting van het interne toezicht, het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure, het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid, een melding van disfunctioneren van het bestuur, de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten, de gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds, liquidatie, fusie of splitsing van het pensioenfonds, het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst en tot slot het omzetten van het beroepspensioenfonds in een andere rechtsvorm.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, de beleidskeuzes voor de toekomst en de uitvoeringskosten. Het bestuur legt periodiek verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop dit is uitgevoerd.

Het bestuur heeft in 2007 een reglement voor het verantwoordingsorgaan vastgesteld, dat voor het laatst gewijzigd is op 19 maart 2025. In dit reglement zijn, naast de hiervoor genoemde taken en bevoegdheid ook bepalingen vastgelegd over samenstelling, benoeming, zittingsduur en werkwijze van het verantwoordingsorgaan.

2. Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat momenteel uit vijf leden die door en uit het Fysiopensioenforum zijn verkozen en door het bestuur zijn benoemd. Het verantwoordingsorgaan kan daarnaast één of meer aspirant-leden hebben. Het verantwoordingsorgaan kent een tweetal geledingen, namelijk de geleding deelnemers en de geleding pensioengerechtigden. De zittende leden vormen een zo evenwichtig mogelijke afspiegeling van de betreffende geleding.

In het jaar 2024 bestond het verantwoordingsorgaan uit:

- De heer H.S. Teunissen, voorzitter (namens de deelnemers),
- Mevrouw J. Maas, plaatsvervangend voorzitter (namens de pensioengerechtigden),
- Mevrouw M.M. van Lierop, lid (namens de deelnemers),
- De heer W. Langoor, lid (namens de deelnemers)
- De heer J.M. Quist, lid (namens de deelnemers).

Vanwege de opheffing van het Fysiopensioenforum is voor toekomstige (her)benoemingen een procedure vastgesteld en opgenomen in het Reglement Verantwoordingsorgaan.

3. Deskundigheid verantwoordingsorgaan

Om zijn taken en bevoegdheden goed te kunnen uitvoeren en om een gesprekspartner met voldoende tegenspraak voor het bestuur te kunnen zijn, is in het geschiktheidsbeleidsplan van SPF opgenomen dat het verantwoordingsorgaan collectief moet beschikken over de deskundigheid van een pensioenfondsbestuurder niveau A (de eis die De Nederlandsche Bank stelt aan een beginnend bestuurder).

Conform norm 49 van de Code Pensioenfondsen 2024 heeft het verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie over het jaar 2024 uitgevoerd. Hierin is antwoord gegeven op de vraag hoe de leden individueel hun functioneren binnen het VO ervaren, hoe het VO als geheel functioneert en wat er de ontwikkel- en opleidingsbehoefte is om de taken als (lid van het) VO nog beter te kunnen uitvoeren.

In 2024 heeft het verantwoordingsorgaan diverse (digitale) bijeenkomsten en webinars van onder andere de Pensioenfederatie bijgewoond. Daarnaast is er een verdiepende kennissessie georganiseerd en is er specifieke kennis over de pensioentransitie uitgewisseld, waarbij het verantwoordingsorgaan is ondersteund door een externe adviseur.

Het verantwoordingsorgaan onderhoudt informeel contacten met de verantwoordingsorganen van andere beroepspensioenfondsen.

4. Overleg

In het jaar 2024 heeft het verantwoordingsorgaan negen keer zelfstandig vergaderd, vier keer met (een deel van) het bestuur, één keer in aanwezigheid van de adviserend actuaire en accountant (technisch overleg), twee keer met de visitatiecommissie (ten behoeve van de totstandkoming van het oordeel) en één keer met alle gremia samen. Daarnaast hebben er naast de reguliere vergaderingen nog bijeenkomsten plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten hadden specifiek betrekking op de transitie naar de nieuwe pensioenregeling met het bestuur en/of de externe adviseur die het verantwoordingsorgaan hierbij ondersteunt. Als dat nodig was, heeft over lopende zaken overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter of de secretaris van het bestuur en de voorzitter van het verantwoordingsorgaan.

5. Advisering

In 2024 heeft het verantwoordingsorgaan op verzoek van het bestuur een aantal adviezen uitgebracht.

Deze adviesaanvragen betroffen:

- Het premiebeleid;
- De Klachten- en geschillenregeling;
- Het beloningsbeleid van het pensioenfonds;
- Het Communicatiebeleidsplan;
- Het Reglement Verantwoordingsorgaan;
- Het Reglement Visitatiecommissie;
- De Competentievisie Verantwoordingsorgaan
- Het bestuursbesluit om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel uit te stellen naar 1 juli 2025 (zie hiervoor onderdeel 6.1. Pensioenakkoord).

Premiebeleid:

Eind 2024 heeft het bestuur de premie voor het jaar 2025 vastgesteld. Het bestuur heeft besloten het advies van zijn adviseur op te volgen, met als gevolg dat de premie in 2025 iets hoger is ten opzichte van 2024 door actualisatie van de grondslagen en een lichte stijging van de solvabiliteitsopslag.

Het verantwoordingsorgaan heeft vanuit de evenwichtige afweging van belangen vastgesteld dat het voorstel van het bestuur past bij een consistente beleidsvoering. Het verantwoordingsorgaan heeft daarom positief geadviseerd inzake de vaststelling van de premiepercentages voor het jaar 2025.

Klachten- en geschillenregeling:

Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan gevraagd om een advies te geven over de wijziging van de klachten- en geschillenregeling van het pensioenfonds, waarbij tevens sprake is van opheffing van de eigen Commissie van Geschillen van het pensioenfonds.

Op basis van de door het bestuur aangeleverde documenten en de antwoorden op vragen van het verantwoordingsorgaan heeft het verantwoordingsorgaan kunnen concluderen, dat het voor deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds mogelijk blijft om hun klachten / geschillen met betrekking tot hun pensioen(opbouw) voor te leggen aan daartoe bevoegde instanties. De toegang tot deze instanties is laagdrempeliger geworden. Immers, het voorleggen van klachten en geschillen aan de Geschilleninstantie Pensioenfonds (GIP) is voor de klager kosteloos, waar dat bij de interne Commissie van Geschillen niet het geval was. De reikwijdte van de onderwerpen die kunnen worden voorgelegd is door de wijziging niet beperkt.

Dit traject is in 2023 in gang gezet en in 2024 heeft het verantwoordingsorgaan hierover een positief advies afgegeven. De gewijzigde procedure is duidelijk en toegankelijk weergegeven in een flowchart op de website van het pensioenfonds.

Beloningsbeleid:

In het Beloningsbeleid is opgenomen dat als noodmaatregel in excessieve gevallen vóóraf een extra beloning kan worden toegekend aan betrokkenen bij het pensioenfonds als de tijdsbelasting extreem is. In de loop van 2024 heeft het verantwoordingsorgaan geadviseerd om in aanvulling daarop, criteria vast te stellen waaraan toetsing vóóraf en proportioneel kan plaatsvinden. Hier is gevolg aan gegeven. Het beloningsbeleid is hierop aangepast, samen met nog twee andere kleine wijzigingen (in uitzonderlijke gevallen kan ook achteraf een extra beloning worden toegekend, mits aan de criteria wordt voldaan en reiskosten worden berekend vanaf het huisadres), waarna het verantwoordingsorgaan positief heeft geadviseerd.

Communicatiebeleidsplan:

In december 2023 heeft het bestuur een nieuw communicatiebeleidsplan bij het VO onder de aandacht gebracht. Dit plan is begin 2024 besproken binnen het verantwoordingsorgaan en er zijn aanvullende vragen gesteld ter verduidelijking. Al deze vragen zijn uitgebreid en voor het verantwoordingsorgaan naar tevredenheid beantwoord, met een positief advies van het verantwoordingsorgaan als gevolg.

Reglement Verantwoordingsorgaan:

Het verantwoordingsorgaan heeft een reglement, waarin onder andere de taken, rechten, bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing zijn beschreven. Door het opheffen van het Fysiopensioenforum moest het artikel waarin de verkiezing van leden voor het verantwoordingsorgaan wordt beschreven, worden aangepast. Het bestuur heeft deze wijziging, samen met nog enkele kleine wijzigingen (die moeten zorgen voor een betere leesbaarheid of meer duidelijkheid), voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan, dat hierover vervolgens positief heeft geadviseerd.

Reglement Visitatiecommissie:

Ook voor de visitatiecommissie hanteert SPF een reglement. Dit reglement is in 2024 gewijzigd. De belangrijkste wijziging is het gevolg van de aanpassing van de Code Pensioenfondsen vanaf 1 januari 2024. De zittingstermijnen zijn aangepast aan de nieuwe normen uit de Code (van 3 naar 4 jaar per termijn).

Competentievisie Verantwoordingsorgaan:

Door het opheffen van het Fysiopensioenforum, moest ook de Competentievisie Verantwoordingsorgaan worden aangepast. Aan de gevraagde competenties is niets gewijzigd. Het verantwoordingsorgaan heeft enkele tekstuele suggesties gedaan en vervolgens ingestemd met de aanpassingen.

6. Oordeelsvorming

Hieronder zijn de bevindingen, de aanbevelingen en het uiteindelijke oordeel van het verantwoordingsorgaan opgenomen.

6.1 Bevindingen

Missie, visie en strategie:

Het verantwoordingsorgaan neemt elk jaar kennis van de alsdan door het bestuur vastgestelde focusdossiers. Deze dossiers worden afgeleid van het strategisch beleid over de periode 2021 - 2026 zoals vastgelegd in het document over de missie, visie en strategie van SPF. Het strategisch beleid van SPF is gericht op de versteviging van het draagvlak bij de achterban via een aantal beleidsterreinen. Bij de focusdossiers worden op specifieke onderdelen van de strategie nadere actiepunten benoemd. Het verantwoordingsorgaan volgt de realisatie van de focusdossiers nauwgezet, vooral in relatie tot de ontwikkeling van het draagvlak bij de achterban. Een goede ontwikkeling van het draagvlak bij de achterban is cruciaal en vormt de belangrijkste strategische uitdaging voor SPF.

Pensioenakkoord:

Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan steeds volledig en tijdig op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen over de invoering van de nieuwe (flexibele premie)regeling, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en het tijdstip waarop dit zou gaan gebeuren.

De belangrijkste aspecten van die nieuwe pensioenregeling zijn voor het verantwoordingsorgaan onverkort de gekozen ambitie en premiestelling. Daarbij wordt steeds gekeken naar het draagvlak bij de achterban en de daarmee samenhangende evenwichtige belangenafweging.

Op basis van het uitgebreide overleg dat in 2022 en eerder heeft plaatsgevonden tussen de besturen van SPF, van DPF en het verantwoordingsorgaan heeft het verantwoordingsorgaan begin 2023 een voorlopig oordeel gegeven over de door het bestuur genomen besluiten en bouwstenen met betrekking tot de nieuwe pensioenregeling van SPF.

Medio 2023 heeft het verantwoordingsorgaan op basis van de op dat moment laatste bestuursbesluiten een definitief oordeel gegeven over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het verantwoordingsorgaan heeft in het oordeel aangegeven dat het de besluiten van het bestuur als begrijpelijk en evenwichtig beoordeelt.

In het definitieve oordeel is aangegeven dat het verantwoordingsorgaan de argumentatie van de besturen van DPF en SPF begrijpt, dat invaren voor de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden in de flexibele pensioenregeling de beste optie is. Het verantwoordingsorgaan heeft aangegeven zich te kunnen vinden in de keuze van het bestuur voor de methode van invaren, alsmede in de wijze waarop en de volgorde waarin het bestuur op de transitiedatum invulling wil geven aan het toedelen van het aanwezige pensioenvermogen aan de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden enerzijds en aan een aantal wettelijk verplichte, dan wel in het kader van de evenwichtigheid gewenste reserves anderzijds. Naar de mening van het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur kwantitatief onderbouwd dat een en ander voldoende evenwichtig uitwerkt voor alle doelgroepen en leeftijdscohorten. Op basis van deze kwantitatieve onderbouwingen is het verantwoordingsorgaan tot het oordeel gekomen dat alle geledingen van het verantwoordingsorgaan positief kunnen adviseren over het door het bestuur uitgewerkte evenwichtigheidskader en over het op basis van dit evenwichtigheidskader invaren naar de flexibele premieregeling.

In de loop van 2024 is duidelijk geworden dat de beoogde transitiedatum moest worden uitgesteld van 1 januari 2025 naar 1 juli 2025. Ook heeft DNB in deze periode verdiepende vragen gesteld. Dit heeft geleid tot verbeterd inzicht met als gevolg dat het bestuur het verantwoordingsorgaan in 2024 twee keer opnieuw om advies heeft gevraagd. Het verantwoordingsorgaan heeft de aanpassingen in de documenten uitvoerig besproken met zijn externe adviseur. In beide gevallen was het oordeel dat de aanpassingen uitsluitend nadere toelichtingen betroffen en geen wijziging van de uitgangspunten inhielden. Om die reden hebben zij geen invloed op de eerder door het verantwoordingsorgaan uitgebrachte adviezen.

Het verantwoordingsorgaan ervaart het (ook voor de begripsvorming) als zeer nuttig dat het door het bestuur zeer nauw wordt betrokken bij het gehele Wtp-traject. De grote mate van openheid waarmee het bestuur het verantwoordingsorgaan in het traject meeneemt, wordt zeer gewaardeerd.

Eind 2024 was er nog geen goedkeuring van DNB over de transitie op 1 juli 2025. Op het moment dat we dit oordeel over 2024 schrijven, heeft DNB echter een positieve beschikking afgegeven.

Premiedekkingsgraad, premiestelling en toeslag:

De premiedekkingsgraad heeft al enkele jaren de aandacht van zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft hieraan vervolg gegeven bij de invulling van het evenwichtigheidskader voor het invaren in het nieuwe pensioenstelsel.

Het verantwoordingsorgaan heeft begrip voor het besluit van het bestuur om ook in 2024 geen gebruik te maken van de verruimde mogelijkheden (transitie-FTK) om extra voorwaardelijke toeslagen toe te kennen, omdat het bestuur voornemens is om de opgebouwde pensioenen op korte termijn in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Dat kan beter plaatsvinden met een aantrekkelijke dekkingsgraad, hetgeen in het belang is van de deelnemers. Desondanks was er wel ruimte om, op basis van het fondsbeleid, te kunnen besluiten tot een (gedeeltelijke) voorwaardelijke toeslag per 1 januari 2025.

Governance:

Per 1 januari 2024 heeft het bestuur van SPF een nieuw bestuurslid benoemd met een achtergrond in de fysiotherapie. Het verantwoordingsorgaan constateert echter dat het lastiger wordt om bestuursleden te vinden die aan het "van, voor, door"-principe voldoen. Het besturen van een pensioenfonds wordt, zeker op de gebieden van vermogensbeheer en risicomanagement, steeds ingewikkelder. Hierdoor is er in de loop van 2024 ook een aspirant bestuurslid benoemd zonder ervaring in de fysiotherapie. Mogelijk zal in de toekomst vaker een andere invulling van het bestuursmodel (inhuren van externe professionals) aan de orde komen. Het verantwoordingsorgaan beoordeelt het als positief dat het bestuur daartoe bereid is gebleken.

Evenals vorig jaar stelt het verantwoordingsorgaan vast dat de sleutelfunctionarissen in de praktijk goed functioneren op basis van een duidelijke structuur en een deugdelijke taakbeschrijving.

Uitbesteding:

Het bestuur heeft een goede relatie en samenwerking met de diverse uitbestedingspartners. Er vindt door het bestuur een goede monitoring plaats van alle uitbestedingspartijen.

Bij Achmea Pensioenservices (APS) wordt gewerkt aan de invoering van een nieuw administratiesysteem voor de uitvoering van pensioenregelingen: AllVida. De invoering van dit nieuwe systeem wordt gemonitord door Eraneos (als externe deskundige). Het verantwoordingsorgaan constateert dat de invoering van AllVida niet zonder "slag of stoot" verloopt en dat het bestuur APS hier scherp op houdt door strikte voorwaarden te stellen aan de voortgang. Als blijkt dat APS te weinig voortgang boekt, kan de beoogde transitiedatum in gevaar komen.

Communicatie / servicegerichtheid:

Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het pensioenfonds in 2024, naast de reguliere communicatieactiviteiten, veel aandacht heeft besteed aan activiteiten die als doel hebben de deelnemers te informeren over de transitie.

Verder heeft het verantwoordingsorgaan begrepen dat het dagelijks bestuur, als dat nodig is, een actieve rol speelt bij klachten en zelf ook contact opneemt met deelnemers die een klacht (willen) indienen. Het verantwoordingsorgaan vindt dit een goede wijze van klachtbehandeling, passend bij de "van, voor, door"-gedachte van het pensioenfonds.

Beleggingsrendement:

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de dekkingsgraad ultimo 2024 iets hoger is dan die van 2023, ondanks het toekennen van een voorwaardelijke toeslag. Het verantwoordingsorgaan heeft de indruk dat het bestuur en zijn uitbestedingspartners in 2024 volgens het prudent-person principe hebben gehandeld.

Uitvoeringskosten:

Het verantwoordingsorgaan heeft de gemaakte uitvoeringskosten over de jaren 2023 en 2024 beoordeeld en vastgesteld dat deze aanzienlijk zijn, maar op basis van de geleverde onderbouwing wel verklaarbaar zijn. De stijging van de uitvoeringskosten in 2024 ten opzichte van 2023 wordt grotendeels verklaard door de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en was in belangrijke mate ook voorzien door het bestuur van het pensioenfonds. Het spreekt voor zich dat het verantwoordingsorgaan het bestuur vraagt om de uitvoeringskosten in het belang van alle deelnemers zo laag als mogelijk te houden. Uiteraard mogen de deelnemers daarbij verwachten dat een afweging tussen kosten en kwaliteit wordt gemaakt.

6.2 Aanbevelingen

In zijn oordeel over het jaar 2023 heeft het verantwoordingsorgaan aanbevelingen opgenomen over het draagvlak, het administratiesysteem bij APS en de kosten van de transitie. Het verantwoordingsorgaan heeft waargenomen dat het bestuur op deze terreinen actie heeft ondernomen en nog steeds onderneemt. Desalniettemin vraagt het verantwoordingsorgaan onderstaand opnieuw de aandacht van het bestuur voor deze aanbevelingen uit het voorgaande jaar.

Draagvlak bij de achterban:

De ontwikkeling van het draagvlak bij de achterban blijft een belangrijke strategische uitdaging voor SPF. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de inspanningen van het bestuur niet tot een stijging van het draagvlak hebben geleid. Het verantwoordingsorgaan beveelt daarom opnieuw aan het bestuur aan om (toekomstig) beleid te ontwikkelen dat versteviging van het draagvlak kan opleveren.

Administratieve systeem:

Zoals eerder aangegeven is de transitiedatum inmiddels opgeschoven naar 1 juli 2025. Mocht de transitiedatum onverhoopt opnieuw moeten worden uitgesteld als gevolg van het niet gereed zijn van het administratiesysteem, dan vraagt het verantwoordingsorgaan het bestuur van SPF om goed oog te hebben voor de verschillende groepen van deelnemers en wat verder uitstel voor hen betekent.

Kosten van de transitie:

SPF zal als een van de eerste pensioenfondsen met een FPR-regeling overgaan naar het nieuwe pensioencontract. Deze overgang brengt hoge extra kosten met zich mee, die moeilijk te voorzien zijn, maar wel noodzakelijk om de transitie adequaat te laten plaatsvinden. Met het oog op het belang van de premiebetalende deelnemer vraagt het verantwoordingsorgaan het bestuur hier zeer alert op te blijven opdat de kosten zover als mogelijk beperkt kunnen worden, ook na de transitie.

Bestuursopvolging/Bestuursmodel:

Het verantwoordingsorgaan vindt het "van, voor, door"-beginsel nog steeds passend bij het beroepspensioenfonds dat SPF is. Omdat sprake is van alsnog toenemende complexiteit van de wet- en regelgeving die op het pensioenfonds van toepassing is, vraagt het verantwoordingsorgaan het bestuur van het pensioenfonds om (in het belang van alle deelnemers) ook andere bestuursmodellen in overweging te nemen bij de keuze voor het toekomstige bestuursmodel. Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur van het pensioenfonds om het kostenaspect hierbij ook in overweging te nemen.

Focusdossiers:

Het verantwoordingsorgaan constateert dat het een uitdaging is de doelstellingen die binnen de focusdossiers worden geformuleerd, te realiseren. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur bij het vaststellen van de focusdossiers realistische, haalbare doelen te stellen.

6.3 Oordeel

De transitie naar de nieuwe pensioenregeling (inclusief het invaren en de uitdagingen op het administratieve vlak) maakte 2024 een uitdagend jaar. Het verantwoordingsorgaan heeft grote waardering voor de wijze waarop het bestuur op al deze onderwerpen proactief acteert en daarnaast ook nog oog heeft voor de voortgang van de reguliere activiteiten.

Het bestuur houdt alle interne en externe ontwikkelingen goed in de gaten en schat via het integraal risicomanagement op adequate wijze in waar de risico's voor SPF liggen en waar beheersmaatregelen nodig zijn.

Het verantwoordingsorgaan vindt dat het bestuur in 2024 op de juiste wijze uitvoering heeft gegeven aan het beleid op de verschillende beleidsterreinen van SPF en de juiste prioriteiten stelt.

Het verantwoordingsorgaan oordeelt op basis van de verkregen inzichten via gevoerde gesprekken en ontvangen documentatie positief over het handelen van het bestuur en over het totaal gevoerde beleid van het bestuur in 2024.

Namens het verantwoordingsorgaan

H.S. Teunissen, voorzitter
28 mei 2025

Reactie bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan 2024

Het bestuur is blij met het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan over hoe het bestuur in 2024 heeft gehandeld en over het gevoerde beleid.

Het bestuur ervaart een prettige samenwerking met het verantwoordingsorgaan, waarbij, in het belang van de achterban, nadrukkelijk oog is voor eenieders taken en verantwoordelijkheden. Het bestuur waardeert het constructieve overleg met het verantwoordingsorgaan tijdens het hele beoordelingsproces en bedankt de leden van het verantwoordingsorgaan voor hun bijdrage. Ook beseft het bestuur terdege dat de transitie naar de nieuwe pensioenregeling een extra inspanning en flexibele houding van het VO heeft gevraagd.

Het bestuur herkent zich in de aanbevelingen die door het verantwoordingsorgaan zijn gedaan en zal hier rekening mee houden in 2025.

Draagvlak bij de achterban

Het draagvlak is voor SPF het belangrijkste strategische risico en staat centraal in de besluitvorming van het bestuur. Het bestuur monitort het draagvlak samen met DPF nauwgezet en heeft dit ook in 2025 als focusdossier.

Administratiesysteem

Het bestuur spant zich tot het uiterste in om te bewerkstelligen dat Achmea Pensioenservices (de pensioenuitvoeringsorganisatie) tijdig een goed werkend administratiesysteem oplevert, zodat de daadwerkelijke transitie naar de nieuwe pensioenregeling op 1 juli 2025 kan plaatsvinden. Mocht de transitiedatum op de valreep toch moeten worden uitgesteld, dan zal het bestuur rekening (moeten) houden met de gevolgen voor de verschillende groepen deelnemers.

Kosten

Het bestuur is zich ervan bewust dat er kritisch wordt gekeken naar de ontwikkeling van de kosten. Dat geldt des te meer voor een beroepspensioenfonds als SPF, waarbij de premie vaak volledig door de deelnemer wordt betaald. Het bestuur houdt de kostenontwikkeling nadrukkelijk in de gaten, maar is zich er tegelijkertijd van bewust dat de transitie een extra inspanning vraagt van de uitbestedingspartijen. Dat leidt onvermijdelijk tot extra kosten. Voor wat betreft de situatie na de transitie is de verwachting dat het bestuur weer meer grip op de kosten zal hebben.

Bestuursmodel

Het bestuur heeft zich in 2024 vooral gefocust op de transitie naar de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur zal in haar evaluatie over de bestuurssamenstelling ook de discussie over de passendheid van het bestuursmodel meenemen zodat naar de totale governance gekeken wordt. Het bestuur zal daarmee aan de slag gaan als de transitie helemaal is afgerond. Uiteraard wordt daarbij ook naar de kosten gekeken.

Focusdossiers

Het uitstellen van de transitiedatum heeft ertoe geleid dat in 2025 de focus voor een deel op dezelfde dossiers ligt met inhoudelijk, soms, wat andere accenten. Het bestuur doet er alles aan om de doelstellingen in de focusdossiers zoals die voor 2025 zijn vastgesteld te realiseren.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor al het goede werk dat in het belang van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is verricht en zet de samenwerking graag voort in 2025.

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER
(na bestemming saldo baten en lasten)

(x € 1.000)

		2024	2023
ACTIVA			
Beleggingen	(1)	4.568.267	4.483.878
Vorderingen en overlopende activa	(2)	985	1.164
Overige activa	(3)	6.548	5.107
		<u>4.575.800</u>	<u>4.490.149</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal	(4)	546.197	503.790
Technische voorziening pensioenverplichtingen	(5)	3.685.025	3.475.384
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	344.578	510.975
		<u>4.575.800</u>	<u>4.490.149</u>
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		114,8	114,5
Beleidsdekkingsgraad		116,2	118,5

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2024	2023
BATEN			
Bijdragen van deelnemers	(7)	82.950	78.151
Beleggingsresultaten	(8)	280.430	173.889
		<u>363.380</u>	<u>252.040</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	98.415	91.241
Uitvoeringskosten	(10)	6.957	6.333
Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen	(11)		
Pensioenopbouw		82.107	76.892
Voorwaardelijke toeslagen		25.695	23.776
Rentetoevoeging		121.608	108.635
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-98.455	-91.268
Onttrekking voor uitvoeringskosten		-424	-376
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-9.034	497
Wijziging marktrente		94.035	91.743
Wijziging actuariële uitgangspunten		-6.426	-
Overige wijzigingen		535	-865
		<u>209.641</u>	<u>209.034</u>
Saldo waardeoverdrachten	(12)	5.960	1.483
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>320.973</u>	<u>308.091</u>
Saldo van baten en lasten		<u>42.407</u>	<u>-56.051</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie Stichtingskapitaal		<u>42.407</u>	<u>-56.051</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen bijdragen van deelnemers	83.147	78.695
Ontvangen waardeoverdrachten	-7.411	7.614
Betaalde pensioenuitkeringen	-98.171	-90.966
Betaalde waardeoverdrachten	890	-8.101
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-6.981	-5.871
	-28.526	-18.629
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	9.734.919	8.659.746
Betaald inzake aankopen beleggingen	-9.877.268	-8.703.210
Directe beleggingsopbrengsten	47.879	47.601
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen (collateral)	135.118	28.739
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-10.681	-12.993
	29.967	19.883
Mutatie Geldmiddelen	1.441	1.254
Samenstelling geldmiddelen		
	2024	2023
Geldmiddelen per 1 januari	5.107	3.853
Mutatie liquide middelen	1.441	1.254
Geldmiddelen per 31 december	6.548	5.107

4 TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting.

Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, statutair gevestigd te Amersfoort en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41188538, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "Schattingswijziging".

Schattingswijziging

Vanaf boekjaar 2024 is de grondslag voor de overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2024 zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftেকansen die volgen uit de tabel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met een ultimo 2024 aangepaste ervaringssterfte.

Deze aanpassingen hebben geleid tot een afname van de voorziening pensioenverplichtingen van 6.426 per 31 december 2024 (AG2024: -/- 6.179; Ervaringssterfte 2024: -/- 247). Dit resultaat is via de staat van baten en lasten als "wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Overige activa en passiva worden gewaardeerd op actuele waarde, tenzij anders is vermeld.

Voor zover noodzakelijk, wordt op vorderingen een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

In de navolgende tabel zijn de ultimo boekjaar gehanteerde koersen opgenomen

	31-12-2024	31-12-2023
US dollar	1,0355	1,1047
Britse pond	0,8268	0,8666
Japanse yen	162,7392	155,7336
Zwitserse frank	0,93845	0,9297

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van rekenmodellen.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen van dat soort beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Europese fondsen dienen minimaal te voldoen aan de waarderingsrichtlijnen zoals opgesteld door INREV. Amerikaanse fondsen die niet-INREV compliant zijn hebben een eigen waarderingsbeleid en taxeren hun vastgoedobjecten marktconform. Op jaarbasis toetst de vermogensbeheerder of de afgesproken 'accounting principles' worden gehanteerd en of de fondsmanager zich houdt aan het eigen taxatiebeleid. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Niet beursgenoteerde vastgoed aandelen of -participaties worden gewaardeerd tegen de door de vermogensbeheerder afgegeven intrinsieke waarde van de betreffende participatie gebaseerd op reële waarde van de onderliggende objecten.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beursgenoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het pensioenfonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers (inclusief lopende interest).

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houden met het risicoprofiel en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder overige schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd conform opgave van de desbetreffende vermogensbeheerder. Deze opgave dient in overeenstemming te zijn met de waarderinggrondslagen van het pensioenfonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal

Het Stichtingskapitaal is gelijk aan het verschil tussen het belegd vermogen en de technische voorziening pensioenverplichtingen. Het belegd vermogen van de stichting is per 31 december van enig boekjaar gelijk aan het totaal van de activa, verminderd met de schulden en overlopende passiva. Het Stichtingskapitaal dient om toekomstige voorwaardelijke toeslagen te verlenen, om fluctuaties in het vermogen op te vangen en om actuariële verliezen op te vangen.

Technische voorziening pensioenverplichtingen

De technische voorziening pensioenverplichtingen (TV) is vastgesteld als de contante waarde van de tot de balansdatum opgebouwde aanspraken op pensioen, met inbegrip van de verhoging zoals die op grond van het voorwaardelijke toeslagbeleid aan de deelnemers is toegekend per 1 januari volgend op de balansdatum. De toereikendheid van de TV wordt jaarlijks door de certificerend actuaris getoetst. Aan de berekening van de TV liggen de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen ten grondslag:

Rentevoet:

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo boekjaar. Deze rentetermijnstructuur is vastgesteld met gebruikmaking van de Ultimate Forward Rate (UFR).

Toekomstige stijging:

Het pensioenfonds kent een toeslagbeleid, dat voor een deel onvoorwaardelijk en voor het overige voorwaardelijk is. Op basis van het onvoorwaardelijke deel van het toeslagbeleid worden de opgebouwde en ingegane pensioenen jaarlijks verhoogd met 2,0%. Bij de vaststelling van de TV wordt rekening gehouden met de contante waarde van deze in de toekomst te verlenen onvoorwaardelijke toeslagen.

Overlevingstafels:

Prognosetafel AG2024, startjaar 2025 (2023: Prognosetafel AG2022, startjaar 2024) inclusief toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson ervaringssterftemodel 2024 (2023: ervaringssterftemodel 2022). Wezen: de sterfte voor wezen is verwaarloosbaar.

Gezinssamenstelling:

Aangenomen is dat alle niet-gepensioneerden aanspraak hebben op partnerpensioen, dat wil zeggen dat een partnerfrequentie van 100% is aangenomen.

Na de pensioendatum wordt uitgegaan van het zogenaamde bepaalde partnersysteem. In alle gevallen is het leeftijdsverschil tussen partners op drie jaar gesteld.

Wezenpensioen:

Bij een ingegaan wezenpensioen wordt voor wezen jonger dan 18 jaar aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot en met de 18-jarige leeftijd. Voor wezen van 19 jaar of ouder wordt aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 23-jarige leeftijd.

Beroepsarbeidsongeschiktheid:

Voor beroepsarbeidsongeschikte deelnemers voor wie de pensioenopbouw zonder verdere betaling van bijdragen wordt voortgezet, wordt de technische voorziening pensioenverplichtingen gelijkgesteld aan de contante waarde van de toekomstige opbouw.

Administratiekosten:

Het bestuur heeft besloten de voorziening toekomstige kosten als een vast percentage (2,3%) (2023: 2,3%) van de technische voorzieningen pensioenverplichtingen vast te stellen.

Uitbetalingswijze:

Voor de berekening van de TV wordt ervan uitgegaan dat de pensioenen op continue wijze worden uitbetaald.

Toe- en uittredingen:

In verband met de gekozen financierings- en reserveringsdatum leiden toe- en uittredingen niet tot actuariële voor- of nadelen.

Saldo waardeoverdrachten

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenuitvoerders van respectievelijk het vorige of nieuwe pensioenfonds van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot het moment einde deelname zijn opgebouwd.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd op de reële waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden baten en lasten verwerkt in het resultaat van het jaar, waarop zij betrekking hebben.

Premiebijdragen van deelnemers

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten na aftrek van exploitatiekosten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingskosten.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de op factuur betaalde kosten vermogensbeheer en de toegerekende kosten van de beleggingsadviescommissie (BAC), het bestuur, de adviseurs en de toezichthouder(s) opgenomen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Uitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen

De mutatie technische voorzieningen pensioenverplichtingen betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorzieningen pensioenverplichtingen, onder meer door:

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de in het verslagjaar opgebouwde onvoorwaardelijke aanspraken op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Dit is inclusief de onvoorwaardelijke toeslag van 2,0%.

Voorwaardelijke toeslagen

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden te verhogen voor zover de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat. Deze voorwaardelijke verhoging per 1 januari 2025 bedraagt 0,72% (1 januari 2024: 0,69%).

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de TV. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor uitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de TV. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de TV herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De wijzigingen in de actuariële uitgangspunten betreft ten eerste een aanpassing naar de Prognosetafel AG2024 per jaareinde 2024 t.o.v. de Prognosetafel AG2022 per jaareinde 2023. De tweede aanpassing betreft de wijziging in de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson ervaringssterfmodel 2024 per jaareinde 2024 t.o.v. het ervaringssterfmodel 2022 per jaareinde 2023.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening pensioenverplichtingen met betrekking tot kanssystemen.

Saldo waardeoverdrachten

De post saldo waardeoverdrachten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

1. Beleggingen

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	716.610	990.981	1.800.615	29.499	484.085	4.021.790
Aankopen	1.890	157.145	1.190.262	7.453.524	1.074.447	9.877.268
Verkopen	-122.304	-95.641	-1.069.240	-7.278.074	-1.169.660	-9.734.919
Overige mutaties	275	342	2.035	-134.612	597	-131.363
Waardemutaties	21.264	187.263	38.090	-27.674	23.930	242.873
Stand per 31 december 2024	617.735	1.240.090	1.961.762	42.663	413.399	4.275.649
Bij: derivaten met een negatieve waarde						292.618
Balanstotaal						4.568.267

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	837.042	871.565	1.750.826	13.572	397.315	3.870.320
Aankopen	2.154	145.224	824.495	6.592.800	1.138.537	8.703.210
Verkopen	-31.648	-109.349	-867.728	-6.581.351	-1.069.670	-8.659.746
Overige mutaties	-179	87	2.586	-29.132	-952	-27.590
Waardemutaties	-90.759	83.454	90.435	33.610	18.856	135.596
Stand per 31 december 2023	716.610	990.981	1.800.614	29.499	484.086	4.021.790
Bij: derivaten met een negatieve waarde						462.088
Balanstotaal						4.483.878

Onderpand met betrekking tot derivaten

Door het pensioenfonds zijn ultimo boekjaar, ter zake van de rentederivaten, zekerheden (collateral) geleverd voor een bedrag van € 133,0 miljoen en zekerheden ontvangen voor een bedrag van € 46,8 miljoen (2023: € 274,7 miljoen geleverd en € 43,1 miljoen ontvangen). Deze zekerheden (stukken en cash) bestaan uit de juridische terbeschikkingstelling van stukken aan partijen waarmee overeenkomsten m.b.t. rentederivaten zijn afgesloten. Het onderpand, verstrekt in stukken zijn geen onderdeel zijn van de balans van het pensioenfonds. Het onderpand wat mag worden uitgeleverd en ontvangen is vastgelegd in de ISDA/CSA per tegenpartij. Normaliter zijn dit alleen EUR staatsobligaties van de kernlanden. Het pensioenfonds heeft de vrije beschikkingsmogelijkheid over deze stukken mits zij deze omwisselt voor andere kwalificerende stukken.

Reële waarde

Schattingen en veronderstellingen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor het bepalen van de reële waarde van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het pensioenfonds belegt in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through").

- Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs. Hieronder vallen aandelen, obligaties en onderpanden.
- Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van vastgoed in bezit van het pensioenfonds. Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.
- De contante waarde berekening wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende markttrente.
- Intrinsieke waarde: de marktwaarde ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers. Voor fondsbeleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages. Deze rapportages zijn door een accountant gecontroleerd maar de periode van deze rapportages loopt niet synchroon met het boekjaar van het pensioenfonds. Om deze onzekerheid te mitigeren wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt
- Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Op basis van de toelichting op gehanteerde waarderingssystematiek is onderstaande tabel opgenomen.

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Intrinsieke waarde	Totaal
Per 31 december 2024				
Vastgoedbeleggingen	-	-	617.735	617.735
Aandelen	916.082	-	324.008	1.240.090
Vastrentende waarden	1.370.319	-	591.443	1.961.762
Derivaten	-	-123.462	166.125	42.663
Overige beleggingen	-	-	413.399	413.399
Totaal	2.286.401	-123.462	2.112.710	4.275.649

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Intrinsieke waarde	Totaal
Per 31 december 2023				
Vastgoedbeleggingen	-	-	716.610	716.610
Aandelen	699.366	-	291.615	990.981
Vastrentende waarden	1.233.805	35	566.774	1.800.614
Derivaten	-	-245.968	275.467	29.499
Overige beleggingen	-	-	484.086	484.086
Totaal	1.933.171	-245.933	2.334.552	4.021.790

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waarde-oordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Vastgoed aandelen	616.934	99,9	716.084	99,9
Overig	801	0,1	526	0,1
	617.735	100,0	716.610	100,0

De vastgoedbeleggingen in portefeuille bestaan uit participaties in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Vastgoedtaxaties vormen een belangrijk onderdeel van fondswaarderingen, uitgedrukt in Net Asset Value (NAV). Het marktconform waarderen van vastgoedportefeuilles is daarmee een essentieel onderdeel van het portefeuillemanagement. De waarderingsrichtlijnen van de brancheorganisatie INREV, vastgelegd in de INREV Valuation Guidelines, zijn de richtlijnen waaraan het taxatie- en waarderingsbeleid van niet-beursgenoteerde fondsen dienen te voldoen voor de Europese fondsen in portefeuille.

De vermogensbeheerder toetst de Amerikaanse fondsen die per definitie niet aangesloten zijn bij de INREV zoveel mogelijk aan de basisprincipes van de INREV.

De belangrijkste bepalingen zijn:

- De fondsdocumentatie moet details bevatten over waarderingsmethodieken en -procedures, prijsmethodologie inclusief de methoden die worden gebruikt bij de waardering van te waarden activa en de frequentie van waardering voor al het activa en passiva van het fonds.
- De externe taxateur moet onafhankelijk zijn en moet beschikken over de juiste beroepskwalificaties en competentie om de taxatie van onroerend goed uit te voeren. De externe taxateur heeft derhalve een lokale en/of internationale, professionele accreditatie en is gemachtigd om taxaties uit te voeren in het betreffende land.
- De benoeming van de taxateur moet minimaal eens in de drie jaar worden geëvalueerd door de fondsmanager en indien nodig gerouleerd.
- De taxatiekosten van een externe taxateur mogen niet direct gekoppeld zijn aan de uitkomst van de taxatie.
- Alle objecten in het fonds moeten minimaal een keer per jaar getaxeerd of geactualiseerd worden door de externe taxateur. Minimaal eens in de drie jaar moet een volledige taxatie plaatsvinden (full valuation), waarbij ook het object geïnspecteerd wordt.
- De fondsmanager moet ervoor zorgen dat uitgebreide, passende en transparante informatie wordt verstrekt aan de externe taxateur. Dit stelt de manager in staat een juiste waardering uit te voeren en zijn eigen beoordeling te maken van verwachte kosten, inclusief ramingen van onderhoud op lange termijn en / of grondvervuilingskosten.

- De door de externe taxateur berekende waarde is de marktwaarde.
- De externe taxateur moet zich houden aan internationaal erkende taxatiestandaarden (zoals bijv. EVS, IVS of RICS).
- Het taxatierapport moet informatie bevatten over de gebruikte taxatiemethode en de gebruikte parameters en marktontwikkelingen.
- De fondsmanager moet de taxatie beoordelen en goedkeuren voordat de taxatiewaarde wordt gebruikt in de fondswaardering.

Vastgoed wordt voor 50% belegd in Europa (waarvan 70% in NL), 35% in de Verenigde Staten en 15% in Azië/Pacific.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Aandelen	289.169	23,3	202.276	20,4
Private equity aandelen	323.389	26,1	291.337	29,4
Aandelenbeleggingsfondsen	626.913	50,5	497.090	50,2
Overig	619	0,1	278	-
	<u>1.240.090</u>	<u>100,0</u>	<u>990.981</u>	<u>100,0</u>

Per balansdatum zijn geen aandelen van het pensioenfonds zelf uitgeleend. Alleen binnen het aandelenfonds van BlackRock wordt onderliggend een securities lending programma uitgevoerd.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Staatsobligaties	981.169	50,0	854.733	47,5
Bedrijfsobligaties	211.909	10,8	198.964	11,1
Leningen op schuldbekentenissen*	-	-	35	-
Hypotheken	345.908	17,6	333.681	18,5
Covered fondsen	50.047	2,6	49.345	2,7
Obligatiebeleggingsfondsen	349.382	17,8	346.628	19,3
Overig	23.347	1,2	17.228	0,9
	<u>1.961.762</u>	<u>100,0</u>	<u>1.800.614</u>	<u>100,0</u>

* Deze post betreft een lening aan een gezondheidsinstelling. Deze is afgelopen in 2024.

Derivaten

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	-33.624	20.427
Rentederivaten	-89.838	-266.395
Aandelenderivaten	32.079	-
transporteren	<u>-91.383</u>	<u>-245.968</u>

	31-12-2024	31-12-2023
Transport	-91.383	-245.968
Beleggingsdebiteuren (Collateral)	132.979	274.678
Liquide middelen	1.067	789
	<u>42.663</u>	<u>29.499</u>

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft via Central Counter Parties (CCP) afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.
- Aandelenderivaten: het pensioenfonds heeft niet-lineaire derivaten (putopties op aandelenindices) afgesloten voor de afdekking van het aandelenrisico tot invaren in de nieuwe pensioenregeling. Deze derivaten verkrijgen een dagelijkse waardering op basis van onderliggende contractafspraken en beschikbare marktinformatie om te komen tot een afgeleide marktwaardering.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	924.273	367	33.991
Rentederivaten	1.244.030	168.789	258.627
Aandelenderivaten	310	32.079	-
Margin account futures (liquide middelen)	-	134.046	-
		<u>335.281</u>	<u>292.618</u>

De derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder schulden.

De contractomvang geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten. De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

Margin calls op futures worden dagelijks dan wel wekelijks door middel van kasgelden of kasgeld-equivalenten afgerekend.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	761.896	21.026	599
Rentederivaten	1.397.030	195.095	461.489
Margin account futures (liquide middelen)	-	275.466	-
		<u>491.587</u>	<u>462.088</u>

De derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder schulden.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Infrastructuur	189.128	182.557
Achmea IM Liquiditeitenfonds	220.970	299.045
Liquide middelen	3.301	2.477
Beleggingsdebiteuren	-	7
	<u>413.399</u>	<u>484.086</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde waardeoverdrachten	504	486
Debiteuren	362	627
Nog te ontvangen omzetbelasting	119	51
	<u>985</u>	<u>1.164</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	<u>6.548</u>	<u>5.107</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

4. Stichtingskapitaal

Mutatieoverzicht Stichtingskapitaal

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2024	503.790
Uit bestemming saldo van baten en lasten	42.407
Stand per 31 december 2024	546.197
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2023	559.841
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-56.051
Stand per 31 december 2023	503.790

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	4.231.222	114,8	3.979.174	114,5
Af: technische voorzieningen pensioenverplichtingen	3.685.025	100,0	3.475.384	100,0
Eigen vermogen	546.197	14,8	503.790	14,5
Af: vereist eigen vermogen	741.970	20,1	690.293	19,9
Vrij vermogen	-195.773	-5,3	-186.503	-5,4
Minimaal vereist eigen vermogen	158.481	4,3	148.860	4,3
Actuele dekkingsgraad		114,8		114,5
Beleidsdekkingsgraad		116,2		118,5
Reële dekkingsgraad		130,0		130,2

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als reservetekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2024	2023
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	114,5	117,1
M1 Premie	-0,5	-0,6
M2 Uitkeringen	0,4	0,5
M3 Toeslagen	-0,8	-0,8
M4 RTS	-3,0	-3,2
M5 Rendement	3,9	1,4
M6 Overigen	0,3	0,1
Dekkingsgraad per 31 december	114,8	114,5

M1 Premie:

Dit resultaat wordt veroorzaakt doordat de feitelijke premie wordt gebaseerd op actuariële grondslagen die afwijken van de grondslagen waarop de toevoeging aan de technische voorziening is gebaseerd. In het boekjaar is de premiedekkingsgraad lager dan de dekkingsgraad van het pensioenfonds, waardoor het resultaat op premies negatief is.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad lag eind 2023 met 118,5% lager dan de per 31 december 2023 vereiste dekkingsgraad (119,9%), maar hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%). Dit betekent dat het lopende herstelplan geactualiseerd moest worden naar de situatie per 1 januari 2024. Hieruit blijkt dat de financiële positie van SPF binnen 10 jaar herstelt zonder aanvullende maatregelen. SPF heeft de actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB.

5. Technische voorzieningen pensioenverplichtingen

Mutatieoverzicht technische voorzieningen pensioenverplichtingen

	Voorziening pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2024	3.475.384
Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen	209.641
Stand per 31 december 2024	3.685.025
	Voorziening pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2023	3.266.350
Mutatie technische voorzieningen pensioenverplichtingen	209.034
Stand per 31 december 2023	3.475.384

Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen

	2024	2023
Pensioenopbouw	82.107	76.892
Voorwaardelijke toeslagen	25.695	23.776
Rentetoevoeging	121.608	108.635
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-98.455	-91.268
Onttrekking voor uitvoeringskosten	-424	-376
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-9.034	497
Wijziging marktrente	94.035	91.743
Wijziging actuariële uitgangspunten	-6.426	-
Overige wijzigingen	535	-865
	<u>209.641</u>	<u>209.034</u>

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers als volgt samengesteld:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	23.345	1.692.245	23.325	1.614.568
Gewezen deelnemers	8.473	459.614	8.224	440.823
Pensioentrekkenden	9.202	1.531.012	8.586	1.417.969
Voorziening toekomstige beroepsarbeidsongeschiktheid	-	2.154	-	2.024
	<u>41.020</u>	<u>3.685.025</u>	<u>40.135</u>	<u>3.475.384</u>

De voorziening toekomstige kosten is opgenomen onder de betreffende categorie en bedraagt 2,3% van de TV.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Vanaf 1 januari 2016 is de regeling met lage opbouw (de Basisregeling) de verplichte regeling van het pensioenfonds. Deelnemers die voor 1 januari 2016 een hogere premie betaalden op basis van de regeling met hogere opbouw (de BasisPlusregeling) mogen de hogere opbouw en premie ook na 1 januari 2016 voortzetten. De BasisPlusregeling is gesloten voor nieuwe toetreders.

Binnen de pensioenregeling met de lagere opbouw wordt door de fysiotherapeuten in loondienst per deelnemersjaar een ouderdomspensioen opgebouwd van 0,57% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag (middelloodsysteem). Binnen de pensioenregeling met de hogere opbouw wordt door de fysiotherapeut in loondienst 1,00% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag opgebouwd. Voor zelfstandig werkende fysiotherapeuten wordt binnen de pensioenregeling met de lagere opbouw een ouderdomspensioen opgebouwd van 0,41% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag. Binnen de pensioenregeling met de hogere opbouw wordt door de zelfstandig werkende fysiotherapeut 0,72% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag opgebouwd. Verder wordt een partnerpensioen verzekerd van 70% van het te bereiken ouderdomspensioen en een wezenpensioen ter grootte van 20% van het vastgestelde nabestaandenpensioen voor kinderen tot 23 jaar. Tot slot kan vrijstelling van premiebetaling bij blijvende volledige beroepsarbeidsongeschiktheid vrijwillig worden meeverzekerd. In geval van blijvende volledige beroepsarbeidsongeschiktheid wordt vanaf 2015 de pensioenopbouw tot uiterlijk pensioeningang maar niet langer dan tot de 67ste verjaardag voortgezet zonder dat daarvoor jaarlijks door de deelnemer een premie is verschuldigd.

Toeslagverlening

Op de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten wordt jaarlijks een onvoorwaardelijke toeslag verleend van 2,0%. Afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds kan het bestuur echter jaarlijks beslissen dat een hogere - voorwaardelijke - toeslag kan worden verleend. De toeslagverlening wordt gedeeltelijk uit de premie gefinancierd. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd.

In 2025 heeft het bestuur besloten om een voorwaardelijke toeslag te verlenen per 1 januari 2025 van 0,72%.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Derivaten met negatieve waarde	292.618	462.088
Cash collateral	46.846	43.091
Te betalen kosten	2.164	2.576
Afdrachten inzake pensioenen	1.716	1.657
Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten	31	-
Uitkeringen/overdrachten	1.203	1.563
	<u>344.578</u>	<u>510.975</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, beschikt het bestuur van het pensioenfonds over een aantal sturingsmiddelen om het evenwicht tussen enerzijds het Stichtingskapitaal en de voorziening pensioenverplichtingen en anderzijds het totaal vereist vermogen te herstellen.

De actuele aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening pensioen verplichtingen	Dekkingsgraad %
Stand per 31 december 2023	3.979.174	3.475.384	114,5
Mutatie	252.048	209.641	0,3
Stand per 31 december 2024	<u>4.231.222</u>	<u>3.685.025</u>	<u>114,8</u>

	31-12-2024	31-12-2023
Het tekort op het vereist eigen vermogen is als volgt:		
Technische voorziening pensioenverplichtingen	3.685.025	3.475.384
Buffers:		
S1 Renterisico	165.585	168.979
S2 Risico zakelijke waarden	568.852	531.353
S3 Valutarisico	136.021	115.020
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	109.906	86.156
S6 Verzekeringstechnisch risico	108.405	99.806
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	68.866	75.790
Diversificatie effect	-415.665	-386.811
Totaal S (vereiste buffers)	741.970	690.293
Vereist vermogen (art. 132 WvB)	4.426.995	4.165.677
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	4.231.222	3.979.174
Tekort	-195.773	-186.503

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van valuta- en renterisico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden door de valuta- en rentepositie na afdekking op te nemen.

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de normportefeuille.

Beleid en risicobeheer

Het risicomanagement proces voor de financiële risico's is erop gericht het algehele balansrisico van het pensioenfonds te beheersen. Hierbij wordt het actuele risicoprofiel van de portefeuille vergeleken met het lange termijn beoogde risicoprofiel, zoals vastgesteld in ALM-studie en portefeuilleconstructie. Dit kan gaan afwijken als gevolg van marktontwikkelingen en/of ontwikkelingen in de (samenstelling van de) portefeuille. De basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid is gelegen in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico, valutarisico en het grondstoffenrisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. Het pensioenfonds dekt het renterisico van de Technische Voorziening voor 60% af met de rente overlay (renteswaps) en vastrentende waarden (EUR staatsobligaties, EUR bedrijfsobligaties en Nederlandse Hypotheken).

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	31-12-2024		31-12-2023	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	1.961.762	5,7	1.800.614	5,7
Totale portefeuille (na derivaten)	4.275.649	10,9	4.021.790	10,4
Technische voorziening pensioenverplichtingen	3.685.025	21,0	3.475.384	20,5

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het pensioenfonds dekt het renterisico van de Technische Voorziening pensioenverplichtingen voor 60% af.

Rentegevoeligheid

Rente in bps	Zakelijke waarden						
	-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
150	106	116	126	132	139	155	171
100	102	111	120	126	133	147	162
50	99	107	115	120	126	139	153
0	95	102	110	115	120	132	144
-50	91	98	105	109	114	124	135
-100	87	93	99	103	107	117	127
-150	83	88	94	97	101	110	118

Figuur toont de impact van specifieke marktbevingen op de dekkingsgraad. De horizontale as toont de schok van zakelijke waarden, de verticale as toont de schok van de rente. Voor beleggingscategoriën als High Yield en Vastgoed wordt een correlatie verondersteld met deze schokken. Er is een limiet gesteld op de dekkingsgraad na een schok van -30% zakelijke waarden en -100 basispunten rente. De dekkingsgraad na schok bedraagt 93 en dat is lager dan de vastgestelde limiet van 105,2. Zodoende kleurt het licht oranje.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	226.296	11,5	252.174	14,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	621.259	31,7	545.285	30,3
Resterende looptijd > 5 jaar	1.114.207	56,8	1.003.155	55,7
	<u>1.961.762</u>	<u>100,0</u>	<u>1.800.614</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	616.934	99,9	716.084	99,9
Overig	801	0,1	526	0,1
	<u>617.735</u>	<u>100,0</u>	<u>716.610</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	444.523	72,0	535.699	74,7
Noord Amerika	73.029	11,8	132.946	18,6
Azië	100.183	16,2	47.965	6,7
	<u>617.735</u>	<u>100,0</u>	<u>716.610</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	162.426	13,1	120.174	12,1
Energie	28.951	2,3	29.317	2,9
Industrie	107.116	8,6	78.965	8,0
Technologie	212.500	17,1	147.851	14,9
Gezondheidszorg	88.086	7,1	71.865	7,3
Telecommunicatie	72.785	5,9	50.599	5,1
Basismaterialen	41.642	3,4	37.390	3,8
Handel	155.703	12,6	123.556	12,5
Nutsbedrijven	18.740	1,5	13.122	1,3
Diversen	352.141	28,4	318.142	32,1
	<u>1.240.090</u>	<u>100,0</u>	<u>990.981</u>	<u>100,0</u>
	<u>31-12-2024</u>		<u>31-12-2023</u>	
	In %		In %	

Specificatie aandelen naar regio:				
Mature markets	1.053.793	85,0	831.113	83,9
Emerging markets	186.297	15,0	159.868	16,1
	<u>1.240.090</u>	<u>100,0</u>	<u>990.981</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het pensioenfonds reduceert het valutarisico door de exposure (blootstelling) naar vreemde valuta deels af te dekken. Conform het strategisch beleid van het pensioenfonds wordt 75% van het valutarisico voor de Amerikaanse dollar (USD), het Britse pond (GBP) en de Japanse yen (JPY) bij aandelen wereld ontwikkelde markten en private equity afgedekt vanuit de valuta overlay. Voor vastgoed, infrastructuur en obligaties opkomende markten HC wordt 100% afgedekt van genoemde valuta. Er is sprake van een bandbreedte van +/- 5% ten opzichte van de af te dekken exposure op maandultimo. Voor de beleggingscategorie global high yield vindt valuta afdekking binnen de beleggingsinstellingen plaats.

Het totaalbedrag dat door het pensioenfonds buiten de euro werd belegd bedroeg ultimo 2024 circa 41,0% (2023: 37,3%) van de beleggingsportefeuille. Ultimo 2024 was 64,1% (2023: 59,4%) van het totale valutarisico afgedekt. 35,9% (2023: 40,6%) van het valutarisico was niet afgedekt, hetgeen betekent dat ongeveer 14,7% (2023: 15,2%) van het totaalbedrag dat door het pensioenfonds werd belegd niet was afgedekt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Afdekking met valutaderivaten	Nettopositie na afdekking 2024	Nettopositie na afdekking 2023
Euro	2.569.462	1.077.707	3.647.169	3.421.186
US Dollar	1.219.551	-1.070.290	149.261	151.810
Britse Pond	83.836	-22.581	61.255	58.754
Japanse Yen	50.759	-27.884	22.875	32.384
Hong Kong Dollar	45.800	-	45.800	36.026
Indonesische Roepies	34.111	-	34.111	16.952
Taiwanese Dollar	31.693	-	31.693	22.575
Zuid-Koreaanse Won	22.378	-	22.378	24.907
Chinese Renminbi	21.875	-	21.875	21.403
Overig	241.136	-1.904	239.232	235.793
	<u>4.320.601</u>	<u>-44.952</u>	<u>4.275.649</u>	<u>4.021.790</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico betreft alle risico's die te maken hebben met beleggingen in grondstoffen (commodities), zoals risico's die voortvloeien uit een veranderend vraag en aanbod. De omvang van de buffer voor het grondstoffenrisico moet dusdanig zijn dat een waardedaling van 35% kan worden opgevangen voor dat deel van de portefeuille dat in grondstoffen is belegd. Aangezien het pensioenfonds geen beleggingen heeft in grondstoffen hoeft het pensioenfonds hiervoor geen buffer aan te houden.

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	194.657	9,9	189.294	10,5
Buitenlandse overheidsinstellingen	971.602	49,5	838.981	46,6
Financiële instellingen	506.975	25,8	497.481	27,6
Handel	87.509	4,5	82.059	4,6
Basismaterialen	15.770	0,8	14.948	0,8
Industrie	46.336	2,4	45.113	2,5
Olie en gas	24.720	1,3	22.896	1,3
Nutsbedrijven	33.305	1,7	26.783	1,5
Technologie	14.738	0,8	16.100	0,9
Gezondheidszorg	27.652	1,4	24.589	1,4
Telecommunicatie	17.813	0,9	14.311	0,8
Andere instellingen	20.685	1,0	28.059	1,5
	1.961.762	100,0	1.800.614	100,0

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

Mature markets	1.718.406	87,6	1.560.300	86,6
Emerging markets	243.356	12,4	240.314	13,4
	<u>1.961.762</u>	<u>100,0</u>	<u>1.800.614</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
AAA	794.737	40,5	784.309	43,6
AA	515.013	26,3	420.843	23,4
A	179.477	9,2	141.434	7,9
BBB	175.047	8,9	167.319	9,3
BB	140.291	7,2	117.503	6,5
B	88.447	4,5	93.974	5,2
CCC	39.696	2,0	34.960	1,9
CC	1.828	0,1	1.863	0,1
C	824	-	835	0,1
D	957	0,1	2.104	0,1
Geen rating	25.445	1,2	35.470	1,9
	<u>1.961.762</u>	<u>100,0</u>	<u>1.800.614</u>	<u>100,0</u>

De tabel toont het kredietrisico van de vastrentende portefeuille door middel van een rating, waarbij AAA de hoogste rating (hoogste kredietwaardigheid) is. Getoond wordt een composit rating. Deze rating is gelijk aan de mediaan van de actuele ratings van Moody's, S&P en Fitch. Indien er alleen ratings beschikbaar zijn van twee rating agencies, dan wordt de laagste rating gebruikt. Bij slechts één rating geldt deze desbetreffende rating. Obligaties of instrumenten die geen rating hebben worden apart getoond.

Onder geen rating zijn o.a. opgenomen, Achmea IM Global High Yield Fund ad 14.039, L&G EM Government Bond (Local Currency) Index Fund ad 7.814 en Achmea IM Euro Greenbond Fund 828.

In 2023 waren onder geen rating o.a. opgenomen, Achmea IM Global High Yield Fund ad 23.664, Ninety One Emerging Markets LC Dynamic Debt Fund ad 2.947 en L&G EM Government Bond (Local Currency) Index Fund ad 4.877 en Achmea IM Euro Greenbond Fund 1.240.

S6 Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De technische voorziening pensioenverplichtingen wordt vastgesteld op basis van een prudente inschatting van de (toekomstige ontwikkeling van de) overlevingskansen en het (toekomstige) beroepsarbeidsongeschiktheidsrisico dat het pensioenfonds loopt. Deze risico's worden door het pensioenfonds beheerst door periodiek na te gaan of de inschatting van de (toekomstige) overlevingskansen en van de (toekomstige) beroepsarbeidsongeschiktheidsrisico's nog steeds adequaat is. Het pensioenfonds laat zich hieromtrent periodiek adviseren door de adviserend actuaire van het pensioenfonds. Voorts worden de gehanteerde actuariële grondslagen jaarlijks getoetst door de certificerende actuaire van het pensioenfonds.

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van de Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte worden de sterftetekansen van de deelnemerspopulatie zo goed mogelijk ingeschat. Voor de verre toekomst zijn deze schattingen echter onvermijdelijk onzeker, hetgeen leidt tot collectief langlevenrisico (de kans dat de levensverwachting van de populatie meer toeneemt dan verwacht). Dit collectieve langlevenrisico wordt gedeeld binnen het collectief van alle (gewezen) deelnemers van het pensioenfonds.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Beroepsarbeidsongeschiktheidsrisico

Het beroepsarbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een beroepsarbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Naast de onvoorwaardelijke toeslag heeft het bestuur van het pensioenfonds de ambitie om het pensioen extra te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen van de financiële positie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat deze extra toeslag voorwaardelijk is.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Het liquiditeitsrisico wordt door het pensioenfonds beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Voor de korte termijn maakt het pensioenfonds gebruik van een liquiditeitsprognose waarbij rekening wordt gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

De volgende zaken zijn van belang met betrekking tot het liquiditeitsrisico:

- De komende jaren zullen, naar verwachting, de inkomende premies het niveau van de uitkeringen overtreffen.
- Ultimo 2024 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder een groot waardeverlies verkocht kunnen worden om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Hieruit blijkt dat op dit moment geen liquiditeitsrisico's voor het pensioenfonds bestaan. In de solvabiliteitstoets van het pensioenfonds worden hier dan ook geen buffers voor aangehouden.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Op grond hiervan heeft het bestuur geconcludeerd dat er geen sprake is van concentratie in de activa of verplichtingen en dat er daarom geen buffer voor concentratierisico wordt aangehouden.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Beleggingsposten groter dan 2% van het balanstotaal

Specificatie van beleggingsposten groter dan 2% van het balanstotaal:

	31-12-2024	31-12-2023
Duitsland	246.346	253.952
Nederland	196.452	232.958
Ierland	93.834	80.459
Oostenrijk	96.199	-
Achmea Vastgoed	-	234.439
a.s.r. ip Dutch Core Residential Fund	106.800	116.809
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund B.V.	91.393	107.276
Amvest Residential Core Fund	86.795	100.291
Intertrust	99.516	97.847
ING Groep NV Fonds	-	86.151
CBRE Global Investors	85.049	-
Achmea Bank	246.391	-

In de solvabiliteitstoets van het pensioenfonds worden hiervoor geen buffers aangehouden.

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar pagina 152 van dit verslag. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. Bestuurders die tevens als fysiotherapeut werkzaam zijn, nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Contractuele verplichtingen met onbepaalde looptijd

Het pensioenfonds heeft uitbestedingovereenkomsten afgesloten met de volgende partijen:

- Achmea Pensioenservices N.V., overeenkomst betreffende Pensioenbeheer;
- Achmea Investment Management B.V., overeenkomst betreffende Vermogensbeheer;
- a.s.r. real assets investment partners, overeenkomst betreffende Vastgoedbeheer.

Het pensioenfonds heeft met Deelnemersvereniging Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten een subsidieovereenkomst afgesloten.

De overeenkomst met Achmea Pensioenservices heeft een resterende looptijd van een jaar.

De overeenkomst met Achmea Investment Management B.V. is in 2019 voor onbepaalde tijd verlengd met een opzegtermijn van 3 maanden en de overeenkomst met a.s.r. real assets investment partners is verlengd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 6 maanden.

Alle overeenkomsten samen omvatten een gezamenlijke jaarlijkse minimale verplichting van ongeveer € 13 miljoen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Bijdragen van deelnemers

	2024	2023
Vastgestelde premies	82.950	78.151

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wvb zijn als volgt:

	2024	2023
Kostendekkende premie	105.627	98.179
Gedempte kostendekkende premie	54.392	61.686
Feitelijke premie	82.950	78.151

De hoogte van de in 2024 door de deelnemers betaalde premie is gebaseerd op de premiepercentages die door het bestuur voor het jaar zijn vastgesteld.

Deze percentages worden door het bestuur voorafgaand aan het jaar vastgesteld op basis van de verwachte kosten voor de pensioenopbouw en de risicodekkingen, een solvabiliteitsopslag en een component ter dekking van de verwachte uitvoeringskosten in het jaar. In de berekening van de feitelijke premiepercentages is voor het jaar 2024 een rekenrente van 3,75% gehanteerd en is rekening gehouden met de in de toekomst te verlenen onvoorwaardelijke toeslag van 2,0% per jaar plus een in de toekomst mogelijk te verlenen voorwaardelijke toeslag van 1,0% per jaar.

Conform de wettelijke voorschriften wordt de kostendekkende premie na afloop van het jaar berekend op basis van de feitelijke kosten voor de pensioenopbouw en de risicodekkingen in het jaar, een solvabiliteitsopslag en de feitelijke uitvoeringskosten in het jaar. De kostendekkende premie wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2024 en op basis van de onvoorwaardelijke aanspraken, waaronder de in de toekomst te verlenen onvoorwaardelijke toeslag van 2,0% per jaar.

De gedempte kostendekkende premie wordt conform de wettelijke voorschriften na afloop van het jaar berekend op basis van de feitelijke kosten voor de pensioenopbouw en de risicodekkingen in het jaar en de feitelijke uitvoeringskosten in het jaar. In de berekening wordt conform de wettelijke voorschriften rekening gehouden met een voor deze premieberekening bepaald lange termijn verwacht rendement van het pensioenfonds, dat voor het jaar 2024 ongeveer overeenkomt met 3,8%. De gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van de onvoorwaardelijke aanspraken (de in toekomst te verlenen onvoorwaardelijke toeslag van 2,0% per jaar) plus een in de toekomst daarbovenop mogelijk te verlenen voorwaardelijke toeslag van 1%.

De wettelijk voorgeschreven toetsing van de toereikendheid van de feitelijke premie vindt plaats ten opzichte van de gedempte kostendekkende premie. De feitelijke premie was in 2024 ruim hoger dan de gedempte kostendekkende premie als gevolg van de bovengenoemde verschillende berekeningsuitgangspunten.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop onvoorwaardelijke aanspraken	82.055	76.647
Risicopremie	2.127	1.968
Solvabiliteitsopslag	16.752	15.330
Uitvoeringskosten -/- vrijval uitbetalingskosten	4.693	4.234
	<u>105.627</u>	<u>98.179</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop onvoorwaardelijke aanspraken	33.744	39.155
Risicopremie	1.100	1.262
Uitvoeringskosten -/- vrijval uitbetalingskosten	4.693	4.234
Voorwaardelijke onderdelen	14.855	17.035
	<u>54.392</u>	<u>61.686</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2024	2023
Inkoop aanspraken (inclusief 3% toekomstige toeslag)	61.248	57.187
Risicokoopsom overlijden	1.155	1.059
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	840	1.537
Solvabiliteitsopslag	12.649	11.718
Kosten verslagjaar	7.058	6.650
	<u>82.950</u>	<u>78.151</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is bepaald op basis van een indicatieve/benaderde uitsplitsing.

8. Beleggingsresultaten

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	18.667	21.264	-2.100	37.831
Aandelen	8.303	187.263	-269	195.297
Vastrentende waarden	33.790	38.090	-428	71.452
Derivaten	-20.955	-27.674	-229	-48.858
Overige beleggingen	7.698	23.930	-6.523	25.105
Overige opbrengsten en lasten	376	-	-67	309
Toegerekende uitvoeringskosten	-	-	-706	-706
	47.879	242.873	-10.322	280.430
2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	20.118	-90.759	-1.714	-72.355
Aandelen	7.050	83.454	-171	90.333
Vastrentende waarden	28.326	90.435	-625	118.136
Derivaten	-18.437	33.610	-234	14.939
Overige beleggingen	10.256	18.856	-5.783	23.329
Overige opbrengsten en lasten	288	-	-71	217
Toegerekende uitvoeringskosten	-	-	-710	-710
	47.601	135.596	-9.308	173.889

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan uit beheervergoedingen, performance-gerelateerde vergoedingen, kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon.

In aanvulling op de kosten vermogensbeheer zoals deze bovenstaand zijn gespecificeerd is er tevens sprake van transactiekosten en kosten die ten laste zijn gebracht van de indirecte beleggingsopbrengsten van beleggingsfondsen.

Het aandeel van het pensioenfonds in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over 2024: 19.665 (2023: 21.432).

Transactiekosten, deels geschat, zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024: 3.568 (2023: 3.595).

9. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	89.067	82.486
Partnerpensioen	8.990	8.468
Wezenpensioen	111	112
Afkopen	247	175
	98.415	91.241

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 592,51 (2023: € 594,89) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

10. Uitvoeringskosten

	2024	2023
Administratiekosten	5.392	4.694
Controle- en advieskosten	424	462
Bestuurskosten en kosten Fysiopensoenforum (eind 2023 opgeheven)	817	731
Toeziichts- en overige kosten	751	883
Subsidie Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten	279	273
Totaal kosten	7.663	7.043
Waarvan kosten t.b.v. vermogensbeheer	-706	-710
	6.957	6.333

In 2024 heeft het fonds een bedrag van 1.078 betaald aan Achmea Pensioenservices in het kader van de Wet toekomst pensioenen (WTP).

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt gemeld dat de accountantskosten als volgt kunnen worden gesplitst:

	2024	2023
Onderzoek van de jaarrekening	93	87

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2024 (2023) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2024 (2023), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2024 (2023) zijn verricht.

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2024 als 2023 uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Overeenkomstig artikel 104 van de Wvb wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Vacatievergoeding

In totaal is aan presentiegelden (vacatiegelden en leesvergoeding) € 700.000 (2023: € 651.000) aan de (gewezen) bestuurders en aspirant bestuurders uitgekeerd. In de presentiegelden is naast de bestuurderswerkzaamheden tevens begrepen de urenbesteding voor werkzaamheden in de verschillende commissies (incl. beleggingsadviescommissie), vertegenwoordiging van het pensioenfonds, bijeenkomsten alsmede het volgen van cursussen en deskundigheidstrainingen.

Het fonds hanteert een vaste beloning voor de (aspirant) bestuursleden en voor de (aspirant) leden van het verantwoordingsorgaan.

Het beloningsbeleid is in overeenstemming met de werkzaamheden, het risicoprofiel, de doelstellingen, het langetermijnbelang, de financiële stabiliteit en de prestaties van het fonds als geheel, en draagt bij aan een deugdelijk, prudent en doeltreffend bestuur van het fonds.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst.

11. Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen

	2024	2023
Pensioenopbouw	82.107	76.892
Voorwaardelijke toeslagen	25.695	23.776
Rentetoevoeging	121.608	108.635
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-98.455	-91.268
Onttrekking voor uitvoeringskosten	-424	-376
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-9.034	497
Wijziging marktrente	94.035	91.743
Wijziging actuariële uitgangspunten	-6.426	-
Overige wijzigingen	535	-865
	<u>209.641</u>	<u>209.034</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de in het verslagjaar opgebouwde onvoorwaardelijke aanspraken op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Dit is inclusief de onvoorwaardelijke toeslag van 2,00%.

Toeslagen

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden te verhogen voor zover de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat. Deze voorwaardelijke verhoging per 1 januari 2025 bedraagt 0,72% (1 januari 2024 0,69%).

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 3,439% (2023: 3,264%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor uitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Onder toelichting 12 is de wijziging uit hoofde van overdracht van rechten opgenomen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen pensioenverplichtingen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige wijzigingen

Onder overige wijzigingen voorziening pensioenverplichtingen wordt onder andere opgenomen de mutatie voor overlevingskansen en de mutatie door beroepsarbeidsongeschiktheid.

De mutatie op overlevingskansen ontstaat doordat het aantal overlijdensgevallen in het jaar afwijkt van hetgeen met de gehanteerde overlevingstafels wordt verondersteld. In algemene zin geldt dat, indien minder personen overlijden dan verondersteld (ondersterfte), dit een verlies oplevert op het ouderdomspensioen en een winst op het partnerpensioen. Bij oversterfte is het omgekeerde het geval.

De mutatie op beroepsarbeidsongeschiktheid ontstaat doordat er een premievrijstelling geldt bij beroepsarbeidsongeschiktheid.

Specificatie overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2024	2023
Kanssystemen		
Mutatie voor overlevingskansen	1.508	620
Mutatie door beroepsarbeidsongeschiktheid	228	-2.102
Actuarieel resultaat op mutaties	-1.201	630
Resultaat op overige technische grondslagen	-	-13
	<u>535</u>	<u>-865</u>

12. Saldo waardeoverdrachten

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	202	310
Inkomende waardeoverdrachten kleine pensioenen	1.231	6.870
Uitgaande waardeoverdrachten	-6.993	-7.954
Uitgaande waardeoverdrachten kleine pensioenen	-400	-709
	<u>-5.960</u>	<u>-1.483</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe pensioenuitvoerder van de opgebouwde pensioenen van deelnemers die bij verandering van werkomgeving zijn opgebouwd.

	2024	2023
Wijziging technische voorziening pensioenverplichtingen inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen pensioenverplichtingen	2.419	9.573
- onttrekking aan de technische voorzieningen pensioenverplichtingen	-11.453	-9.076
	<u>-9.034</u>	<u>497</u>

	2024	2023
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- de overgenomen pensioenverplichtingen	-986	-2.393
- de overgedragen pensioenverplichtingen	4.060	413
	<u>3.074</u>	<u>-1.980</u>

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming van saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar te muteren op het Stichtingskapitaal.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld in de vergadering van 11 juni 2025.

Tilburg, 11 juni 2025

Het Bestuur van SPF

Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel - Voorzitter

De heer B. de Berg - Secretaris

De heer A. Barszczowski

Mevrouw J. Stammen

De heer W. Molenaar

De heer O. Schulte

OVERIGE GEGEVENS

1 BESTEMMING VAN SALDO VAN BATEN EN LASTEN

De wijze waarop het resultaat van het boekjaar moet worden verdeeld is niet opgenomen in de statuten van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten.

2 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten te Amersfoort is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 20.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.000.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 11 juni 2025

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten ('de Stichting' of 'het fonds') te Amersfoort gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 20 miljoen
- 0,5% van het pensioenvermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 20 miljoen (2023: EUR 20 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024 (circa 0,5%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 1 miljoen rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan ASR Real Assets Investment Partners. Het beheer van de overige beleggingen is uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door ASR Real Assets Investment Partners en Achmea Investment Management B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Achmea Pensioenservices N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Achmea Pensioenservices N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbestedingen.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants. Achmea Investment Management B.V. heeft op grond van de overeenkomst met de Stichting aan een onafhankelijke accountant opdracht gegeven de informatie inzake beleggingen ten behoeve van de jaarrekening van de Stichting te controleren.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel bij de jaarrekening zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controlewerkzaamheden van deze accountant. In dit kader hebben wij de accountant schriftelijke instructies gegeven omtrent de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden. De accountant heeft, op onze instructie, de controle uitgevoerd met een materialiteit van EUR 18 miljoen en daarbij ook bijzondere aandacht besteed aan het hierna genoemde kernpunt van onze controle voor de waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds.

De accountant heeft zijn bevindingen aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken, het controledossier van de accountant beoordeeld en aanvullende eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder de aansluiting van de vermogensbeheerrapportage met de financiële administratie en de jaarrekening.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 'Goed Pensioenfondsbestuur' van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode en de klokkenluidersregeling en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en bij andere relevante en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen, alsmede een deelwaarneming op handmatige boekingen gedurende het jaar die toezien op de premies en uitkeringen van het pensioenfonds.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000);
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een rapporteerbaar risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premieopbrengsten, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premieopbrengsten en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van

het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van dat relevant is voor onze controle (dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden). Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

- Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving heeft niet geleid een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht op pagina 136 van de jaarrekening, heeft het bestuur een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank waarin is uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit

is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur. Omdat de Stichting de ultieme mogelijkheid heeft om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en daarmee de continuïteit van de Stichting te allen tijde te waarborgen, heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur en het herstelplan dat is ingediend bij De Nederlandsche Bank alle relevante elementen bevatten en consistent zijn met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en vaststellen dat de toelichting in de jaarrekening hieromtrent en de toelichting ten aanzien van de realisatie van het herstelplan zoals opgenomen op pagina 136 van de jaarrekening adequaat zijn.

De resultaten van onze procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen van de Stichting bedragen circa 99,8% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat voor EUR 2,3 miljard (50%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor EUR 2,2 miljard (50%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op netto contante waarde-berekeningen en intrinsieke waarde. Het bepalen van de marktwaaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle.

In de paragraaf 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva' geeft de Stichting de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In deze paragraaf zijn ook de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet. Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

De accountant van Achmea Investment Management B.V. heeft zijn bevindingen met betrekking tot zijn controle op de vermogensrapportage aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken en, wanneer nodig geacht, een dossierreview op het controledossier van de accountant verricht. Wij hebben vastgesteld dat de gecontroleerde vermogensbeheerrapportage aansluit met de financiële administratie en de jaarrekening.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de paragraaf 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. In de risicoparagraaf van het bestuursverslag en in noot 5 'Technische voorzieningen' van de jaarrekening is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Hierbij hebben wij deze ook beoordeeld in relatie tot de aanstaande overgang naar de nieuwe pensioenregeling per 1 juli 2025. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet- naleving van wet- en regelgeving en het

nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van de controle van de jaarrekening is opgenomen in de bijlage bij deze controleverklaring. Deze beschrijving vormt onderdeel van onze controleverklaring.

Utrecht, 11 juni 2025

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlage

Beschrijving van onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

BIJLAGEN

4 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

Actieve deelnemers inclusief premievrijgestelden wegens beroepsarbeidsongeschiktheid

	2024		2023	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Stand per 1 januari	10.512	12.813	10.522	12.857
Bij: toegetreden deelnemers	761	976	671	949
andere oorzaken				
Af: overleden deelnemers	-5	-5	-8	-4
gepensioneerde deelnemers	-1		-2	
uitgetreden deelnemers	-706	-972	-667	-984
andere oorzaken	-13	-15	-4	-5
Stand per 31 december	10.548	12.797	10.512	12.813
Opgebouwd recht ultimo in miljoenen euro's (incl. verhoging per 1 januari volgend boekjaar)	31,1	32,2	31,0	32,6

Gewezen deelnemers

	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Stand per 1 januari	2.698	5.526	2.651	5.361
Bij: toegetreden vanuit de				
actieve deelnemers	618	823	563	868
andere oorzaken			0	0
Af: overleden gewezen deelnemers	-6	-8	-5	-12
gepensioneerde gewezen deelnemers	-314	-405	-329	-396
afkopen	-2	-2	-3	-1
overdrachten	-173	-274	-174	-270
andere oorzaken	-1	-7	-5	-24
Stand per 31 december	2.820	5.653	2.698	5.526
Opgebouwd recht ultimo in miljoenen euro's (incl. verhoging per 1 januari volgend boekjaar)	6,2	11,5	6,5	11,8

Pensioengerechtigden

Ouderdomspensioenen

	2024		2023	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Stand per 1 januari	3.352	3.963	3.082	3.629
Bij: wegens pensionering	315	405	331	396
andere oorzaken	1			
Af: wegens overlijden	-68	-61	-57	-56
afkoop klein pensioen	-12	-15	-3	-6
andere oorzaken		-1	-1	
Stand per 31 december	3.588	4.291	3.352	3.963
Jaarlijks ouderdomspensioen ultimo in miljoenen euro's (incl. verhoging per 1 januari volgend boekjaar)	51,5	39,7	48,8	36,6

Nabestaandenpensioenen

	2023		2022	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Stand per 1 januari	340	823	325	773
Bij: wegens overlijden partner	34	71	25	65
andere oorzaken				
Af: wegens overlijden	-16	-17	-6	-12
afkoop klein pensioen	-2	-4	-4	-2
andere oorzaken				-1
Stand per 31 december	356	873	340	823
Jaarlijks nabestaandenpensioen in miljoenen euro's (incl. verhoging per 1 januari volgend boekjaar)	1,9	7,3	1,9	6,8

Wezenpensioen

	2024	2023
Stand per 1 januari	108	104
Bij: wegens overlijden deelnemers	14	27
andere oorzaken		
Af: wegens afkoop		
andere oorzaken	-28	-23
Stand per 31 december	94	108
Jaarlijks wezenpensioen in miljoenen euro's (incl. verhoging per 1 januari volgend boekjaar)	0,1	0,1

Premie-overname bij beroepsarbeidsongeschiktheid

	2024		2023	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Deelnemers van wie de premiebetaling is overgenomen per 31 december	29	114	37	103

Vrijwillige PVI

	2024	2023
Stand per 1 januari	8.043	7.957
Mutatie	78	86
Stand per 31 december	8.121	8.043

5 BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (Abtn)

Pensioenfondsen moeten op basis van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling een nota opstellen waarin wordt ingegaan op:

- * interne beheersingssysteem;
- * administratieve organisatie en interne controle;
- * procedures en criteria voor aansluiting bij het fonds;
- * aanspraken van deelnemers;
- * risico's;
- * financiële opzet;
- * financiële sturingsmiddelen.

Actuaris

De adviserend actuaris adviseert over financiële en actuariële zaken die de financiële positie van het fonds beïnvloeden, zoals de hoogte van de premie en het verlenen van indexatie. De adviserend actuaris stelt hiervoor onder andere de pensioenvoorziening vast en bepaalt periodiek of de aanwezige middelen voldoende zijn tegenover de aangegane verplichtingen. Verder heeft de adviserend actuaris een actieve rol bij de inrichting en de uitvoering van de ALM-studie en adviseert de adviserend actuaris bij de vaststelling van het premie- en indexatiebeleid.

Certificerend actuaris De certificerend actuaris toetst jaarlijks de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen, de kostendekkende premie en de financiële situatie van het fonds. Hij geeft hiervoor een actuariële verklaring af en stelt een actuariële rapport op. De taken van de adviserende en certificerend actuaris zijn gescheiden

Actuariële waarde

De contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen berekend op basis van actuariële grondslagen. Het gaat bij die grondslagen bijvoorbeeld om de rekenrente of de marktrente, de kansstelsels (sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen, frequenties van gehuwd zijn, etc.) en de kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten).

Asset Liability Management (ALM)

Het afstemmen van de beleggingsmix op de verplichtingen. Een ALM-studie is een integrale analyse van pensioen-, toeslag-, financierings-, en beleggingsbeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de risico's voor alle belanghebbenden. Zowel voor de korte als de lange termijn en in aansluiting op de verplichtingenstructuur. Een ALM-studie helpt een pensioenfonds bij het kiezen van de juiste beleggingsmix.

Assetmix/beleggingsmix

Verdeling van de beleggingsportefeuille over verschillende beleggingssoorten. Bijvoorbeeld aandelen, obligaties, vastgoed en liquide middelen).

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is toezichthouder op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland.

AG-prognosetafels

Periodiek publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) sterftetafels die zijn gebaseerd op waarnemingen van sterfte in de bevolking. Deze sterftetafels zijn nog niet geschikt voor gebruik door actuarissen: het verloop van de sterftekansen is nog te grillig en bepaalde belangrijke wetmatigheden zijn nog niet opgenomen. Om die sterftetafels geschikt te maken voor actuariële gebruik worden ze aangepast door het Actuariële Genootschap. Deze aangepaste tafels krijgen de naam 'AG-tafels'. Tot 2007 werden tafels gepubliceerd die geen toekomstige sterfte-ontwikkeling bevatten. Met ingang van 2007 wordt de waargenomen ontwikkeling (verbetering) in de sterftekansen als toekomstige sterfte-ontwikkeling in de sterftetafels meegenomen. Dit zijn de AG-prognosetafels.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van

beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Bepaalde partnersysteem

Een bepaald partnersysteem is een systeem voor reservering van partnerpensioen. Hierbij reserveert een pensioenfonds alleen dan voor partnerpensioen als de deelnemer daadwerkelijk gehuwd is, een geregistreerd partnerschap is aangegaan of een vrijwillig verzekerde partner heeft.

Benchmark

Een benchmark is een objectieve maatstaf waartegen een pensioenfonds de rendementen van de beleggingen afzet. De maatstaf is vaak een marktindex.

Beroepspensioenfonds

Bij een beroepspensioenfonds gaat het om een pensioenfonds voor vrije beroepsbeoefenaren, zoals notarissen of fysiotherapeuten. Als er een beroepspensioenfonds is voor een bepaald beroep dan zijn alle beroepsgenoten verplicht om zich bij dat fonds aan te sluiten.

Beroepspensioenvereniging

Een beroepspensioenvereniging is een vereniging waarvan beroepsgenoten lid zijn en die volledige rechtsbevoegdheid bezit. Het statutaire doel omvat uitsluitend het verzorgen van een beroepspensioenregeling. Hierbij komt het lidmaatschap niet automatisch voort uit het lidmaatschap van enig andere organisatie. Het doel van de beroepspensioenvereniging is het behartigen van de belangen van de pensioenen van de beroepsgenoten.

Bruto binnenlands product (bbp)

Het bruto binnenlands product (bbp) is de totale geldwaarde van alle in een land geproduceerde goederen en diensten gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar).

Commodities

Commodities zijn grondstoffen. Een onderverdeling van commodities is: energie, metalen en agrarische producten. Beleggingen in commodities vinden plaats met derivaten.

Corporate governance

Bij corporate governance gaat het om goed ondernemerschap. Hierbij inbegrepen zijn integer en transparant handelen door het bestuur, goed toezicht op het handelen door het bestuur en het afleggen van verantwoording voor het uitgeoefende toezicht.

Custodian

Een custodian is een bewaarder van effecten. Bij dit fonds is dit Caceis en Bank New York Mellon.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de verplichtingen van een pensioenfonds. Dit verhoudingsgetal geeft weer in hoeverre het pensioenfonds kan voldoen aan zijn verplichtingen.

Dekkingstekort

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om te voldoen aan het minimaal vereist vermogen.

Derivaten

Een financieel instrument waarvan de waarde is afgeleid van één of meer onderliggende waarde.

DNB (De Nederlandsche Bank)

Orgaan dat toezicht houdt op de financiële degelijkheid van financiële instellingen, onder andere van pensioenfondsen. Op basis van de Pensioenwet en de Wet financieel toezicht controleert DNB de pensioenuitvoerders.

Duration

Hierbij gaat het om de gewogen gemiddelde looptijd van een obligatie in jaren. Duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties. Hoe langer de duration, hoe sterker obligatiekoersen reageren op een renteverandering.

Emerging markets

Emerging markets (opkomende markten) zijn de financiële markten van ontwikkelingslanden. Deze markten kenmerken zich vaak door een snelle, maar ook onstabiele economische groei. Beleggers beschouwen een belegging in een emerging market vaak als risicovol vanwege (mogelijke) politieke problemen en economische instabiliteit. Het risico, maar ook het verwacht rendement van een dergelijke belegging, is daarom gemiddeld hoger dan van een belegging in ontwikkelde landen.

Financieel toetsingskader (FTK)

Het financieel toetsingskader is het (nieuwe) financiële toezichtregime en maakt deel uit van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Het FTK is van toepassing op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen en is vanaf 1 januari 2007 van kracht.

FIRM (Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode)

FIRM is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt. Het bestuur gebruikt de risicoanalyse om inzicht te krijgen in de risico's van de activiteiten en de mate waarin deze risico's een potentiële bedreiging zijn voor de toezichtdoelstellingen.

Future

Bij een future gaat het om een op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van onderliggende waarden/goederen in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs. De onderliggende waarde kan een obligatie zijn, een aandelenindex, een geldmarktrente of een commodity. Met futures kan een belegger beleggingsrisico's afdekken.

Stichtingskapitaal:

Het totale vermogen dat aanwezig is bij het pensioenfonds.

Franchise

Na de 67-jarige leeftijd bestaat het inkomen in principe uit een ouderdomspensioen en een AOW uitkering. Bij de opbouw van het pensioen wordt al rekening gehouden met deze AOW uitkering door het gebruik van een franchise. De franchise is het deel van het inkomen waarover geen pensioen wordt opgebouwd in

verband met de vanaf een bepaalde leeftijd te ontvangen AOW uitkering. Bij dit fonds heeft het bestuur echter zelf de franchise vastgesteld en deze is niet gekoppeld aan de AOW.

Hedge funds

Hedge funds (hedgefondsen) maken gebruik van een breed scala aan beleggingsstrategieën en – instrumenten om onder alle marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te halen.

Herstelplan

Plan van aanpak waarin het pensioenfonds laat zien welke maatregelen het neemt om de dekkingsgraad te verbeteren. Het herstelplan bevat maatregelen om binnen tien jaar weer te beschikken over het vereist eigen vermogen.

INREV

INREV is de Europese vereniging voor beleggers in niet-genoteerde vastgoedfondsen. INREV is Europa's leidende platform voor het delen van kennis over de niet-beursgenoteerde (niet-beursgenoteerde) vastgoedsector.

Intern Toezicht

Het kritisch beoordelen van het functioneren van het (bestuur van het) pensioenfonds door onafhankelijke deskundigen.

Het gaat daarbij vooral om het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen, om de checks and balances, om de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en om de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor (de dekkingsgraad van) het pensioenfonds. De verplichting tot het hebben van een intern toezicht maakt deel uit van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het doel van het intern toezicht is het beter functioneren van het pensioenfonds(bestuur).

Kostendekkende premie

Pensioenfondsen moeten een zogenoemde kostendekkende premie hanteren. Dit betekent dat de pensioenpremie hoog genoeg moet zijn om de onvoorwaardelijke en - in voorkomende gevallen – voorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen. In deze premie zit ook een opslag

voor solvabiliteit, een opslag voor uitvoeringskosten en de actuarieel benodigde premie voor het voorwaardelijk deel van de pensioenovereenkomst.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het gaat bij het maken van beleggingskeuzes om een goed én verantwoord rendement. Bij het beleggen houdt het pensioenfonds daarom waar nodig en waar mogelijk rekening met mens, milieu, duurzaam ondernemen en hoe ondernemingen worden bestuurd.

Marktwaarde

Marktwaarde is de waardering van activa tegen de verkoopwaarde.

Obligatie

Een obligatie is een bewijs van een geldlening aan een overheid, supranationale organisatie of bedrijf. Dit bewijs geeft recht op rentevergoeding (coupon) en aflossing van de hoofdsom aan het einde van de looptijd. Een obligatie is meestal beursgenoteerd.

Overrendement

Het rendement dat wordt gerealiseerd boven het rendement dat nodig is om de voorziening pensioenverplichtingen op te renten.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van outperformance als het met een beleggingsportefeuille bereikte rendement hoger is dan het rendement van de benchmark. Underperformance betekent dat het rendement van de portefeuille lager is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief beleggingsrendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Over the counter (OTC)

Over the countercontracten zijn contracten die buiten de beurs verhandeld worden.

Performance

De performance van (een deel van) het vermogen is het totale rendement op marktwaarde.

Private equity

Beleggingen in niet beursgenoteerde ondernemingen.

Rating

De rating van een belegging of een onderneming geeft een beoordeling weer van het kredietrisico van een bepaalde belegging. De rating wordt vastgesteld door gespecialiseerde bureaus die, afhankelijk van de kredietwaardigheid van een onderneming, een AAA, AA, A, BBB etc. geven. Vastrentende waarden kunnen als hoogste rating AAA krijgen. De investeringsgrens wordt vaak gelegd bij een minimale rating van BBB.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds, vermogensbeheerder of verzekeringsmaatschappij behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Renteswap

Een renteswap of interest rate swap (IRS) is een afspraak tussen twee partijen om in een bepaalde periode (een tot tien jaar) rentebetalingen over een bepaalde hoofdsom uit te wisselen.

Rentetermijnstructuur

Grafiek die het verband weergeeft tussen enerzijds de looptijd van een vastrentende belegging en anderzijds de daarop te ontvangen marktrente.

Service Level Agreement (SLA)

Overeenkomst waarin de mate van dienstverlening van de opdrachtnemer ten opzichte van de opdrachtgever gespecificeerd is. In de SLA's staan afspraken over de kwaliteits- en tijdigheidseisen waaraan de dienstverlening moet voldoen.

Securities lending

Het voor een bepaalde periode uitlenen van effecten, waarbij de uitlener een leenvergoeding ontvangt van de lener.

Solvabiliteit

Het vermogen van de pensioenuitvoerder om op langere termijn aan verzekerings- of pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Technische voorziening pensioenverplichtingen:

Het vermogen dat naar verwachting nodig is om alle lopende verplichtingen te kunnen dekken.

Toeslag

Verhoging van ingegane pensioenen (na pensioeningang) en/of (premiervrije) pensioenaanspraken (voor pensioeningang) met een vast percentage gelijk aan bijvoorbeeld inflatie of een percentage dat gelijk is aan de loonstijging.

Toezichthouders

Er zijn twee organisaties die toezicht houden op pensioenfondsen en -verzekeraars. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben beide hun eigen toezichtgebied.

Uitruil(factor)

Uitruil is de mogelijkheid voor de deelnemer om het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in extra ouderdomspensioen. Ook kan uitruil inhouden dat de deelnemer een deel van het ouderdomspensioen omzet in (extra) partnerpensioen. De uitruilfactor is de factor waarmee het fonds de ene pensioensoort vermenigvuldigt om deze om te zetten in de andere pensioensoort.

Vastgoedbelegging

Bij vastgoedbeleggingen gaat het om beleggingen in kantoren, woningen, winkels en bedrijfsruimten. Er bestaat zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd vastgoed.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn bijvoorbeeld obligaties, hypotheeklen en banktegoeden. Ze geven recht op een vaste rentevergoeding en aflossing aan het einde van de looptijd.

Volatiliteit

Volatiliteit is een maatstaf voor de beweeglijkheid van de koers van een effect. Een hoge volatiliteit betekent dat de koers van een fonds sterk stijgt en daalt in een relatief korte periode. De volatiliteit geeft mede aan wat voor risico een belegger loopt met een bepaald fonds.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de pensioenaanspraken om pensioenverlies te voorkomen wanneer een pensioengerechtigde van pensioenregeling wisselt.

Welvaartsvastheidsbescherming

Doelstelling dat het pensioen meegroeit met de ontwikkeling van de lonen.

Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)

Wet waarin onder meer de voorwaarden zijn opgenomen, waaraan beroepspensioenregelingen moeten voldoen.

6 SFDR LEVEL 2/RTS ANNEX IV RAPPORTAGE

BIJLAGE IV

Periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Pensioenregeling Stichting pensioenfonds voor Fysiotherapeuten

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500JR49MH2HDNFS08

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaan om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 12,08% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- ESG-integratie.

De Pensioenregeling integreert, waar relevant, op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark.

Aandelen

Het pensioenfonds past bij het beheer van de aandelenportefeuille Wereld (ontwikkelde markten) ESG-screened een best-in-class benadering toe. Bedrijven met een ESG-rating B of CCC worden uitgesloten van belegging. Daarbij wordt als prestatiedoelstelling opgenomen dat er minimaal een 15% betere ESG-score is op portefeuilleniveau dan de MSCI World, met als restrictie dat de individuele scores op E, S en G ten minste gelijk zijn aan de benchmark.

Bij de samenstelling van de aandelenportefeuille ontwikkelde markten wordt een initiële CO₂ reductie doelstelling van 30% meegegeven ten opzichte van de benchmark en 7% in de daarop volgende jaren.

Bedrijfsobligaties.

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

- Uitsluitingsbeleid.

De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds (<https://www.fysiopenioen.nl/-/media/sites/fysiotherapeuten/downloads/spf-mvb-beleid.pdf>):

- o ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- o ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- o producenten van tabaksproducten;
- o ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- o landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven;
- o ondernemingen die niet voldoen aan goed bestuur vereisten.

- Impactbeleggingen Green Bonds.

In de precontractuele informatie is aangegeven dat de Pensioenregeling voor 2,24% bestaat uit groene obligaties (Green Bonds) die voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR. Green Bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten uitsluitend gebruikt worden om projecten of activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu of klimaat te financieren.

De duurzame beleggingen in deze Pensioenregeling hebben een duurzaamheidsdoelstelling die hoofdzakelijk toeziet op economische activiteiten die een substantiële bijdrage leveren aan het voorkomen (mitigatie) van klimaatverandering. Daarnaast wordt er geen significante schade toegebracht aan andere milieudoelstellingen en volgen de ondernemingen waarin belegd wordt internationale richtlijnen voor goed bestuur.

- Impactbeleggingen hernieuwbare energie infrastructuur : De Pensioenregeling heeft binnen Infrastructuur een doelstelling om 25% in hernieuwbare energie te beleggen. Op dit moment kunnen wij nog niet vaststellen dat deze investeringen voldoen aan alle SFDR criteria voor duurzame beleggingen. We kunnen ze ook niet als zodanig meten en daarover rapporteren. Daarom worden ze vooralsnog niet verder opgenomen in deze rapportage.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- CO₂-voetafdruk: De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2024 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 57,73 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling.

- Uitsluitingsbeleid. Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Met het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In 2024 heeft er zich een breach voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionaire mandaten. Op 8 februari is een bedrijfsobligatie van een uitgevende instelling die op de uitsluitingslijst staat gekocht. Na constatering is deze positie op dezelfde dag van aankoop weer verkocht. Binnen andere beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

- ESG-profiel. Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2024 beter dan dat van de benchmark. Door marktbewegingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

- Percentage Green Bonds: Green Bonds zijn obligaties die zijn uitgegeven door overheden, internationale instellingen of ondernemingen, waarbij de opbrengsten expliciet worden gebruikt voor financiering van duurzame of 'groene' projecten. Deze projecten zijn gericht op het opwekken van hernieuwbare energie, het verbeteren van energie-efficiëntie, duurzaam transport, duurzaam waterbeheer en afvalbeheer. De ESG-dienstverlener Achmea IM (hierna: ESG-dienstverlener) gebruikt haar eigen onafhankelijke raamwerk om te beoordelen of groene obligaties voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR en de kwaliteits- en duurzaamheidscriteria. Dit raamwerk is gebaseerd op de Green Bond Principles van de International Capital Market Association en de taxonomie van het Climate Bonds Initiative. Ook tijdens de investeringsperiode wordt de kwaliteit van de Green Bonds gemonitord. Op basis van de impactrapportages volgen we of de beoogde doelen worden gefinancierd en of er adequaat over impact wordt gerapporteerd.

Gemiddeld bedroeg het percentage Green Bonds in 2024 3,26%. Deze obligaties hebben een bijdrage geleverd aan onder andere investeringen in hernieuwbare energie, energie efficiëntie en duurzaam transport.

Duurzaamheids-
indicatoren meten
hoe de ecologische of
sociale kenmerken
die het financiële
product promoot,
worden
verwezenlijkt.

Indicator	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	6,76	6,71	6,50
ESG Profiel Benchmark	6,72	6,61	6,44
Exposure naar normschenders (%)	0,31	0,00	0,00
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,10	0,00	0,00
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,58	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,05	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00	0,00	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	57,73	69,36	80,56
Duurzame beleggingen (green bonds) (%)	3,26	2,98	2,57
Vermeden CO ₂ emissie (**)	34.174	17.938	19

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

(**) In 2023 is de wijze waarop de jaarlijkse vermeden CO₂-emissies per miljoen geïnvesteerde euro berekend wordt, gewijzigd.

● ... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd:

- Het ESG-profiel is verbeterd.
- De CO₂-voetafdruk is gedaald.
- Uitsluitingsbeleid. Sinds 2023 worden ook beleggingsfondsen van andere vermogensbeheerders worden meegenomen. De exposures naar de eigen uitsluitingscriteria zijn beperkt.
- Het gemiddelde percentage green bonds is gestegen.

● Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Het pensioenfonds heeft een minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen voor green bonds. De doelstelling van de green bonds heeft betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatmitigatie. De Beheerder baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van het Fonds bedroeg over 2024 34174 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de

Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- Adaptatie aan klimaatverandering. Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investeringsbedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van impactbeleggingen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds. Op de website en in het jaarverslag wordt gerapporteerd over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het CO ₂ reductiepad en het inzichtelijk maken van ESG-risico's. Deze laatste heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen.)
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het CO ₂ reductiepad en het inzichtelijk maken van ESG-risico's. Deze laatste heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen.)
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten
---	---	------------

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	5,9	Nederland
Dynamic Credit Dutch Mortgage Fund inzake SPF	Overig	2,4	Nederland
ASR Dutch Core Residential Fund	Overig	1,8	Nederland
BAR_ERX_SPF_VM	Overig	1,8	Verenigd Koninkrijk
Amvest Residential Core Fund	Overig	1,7	Nederland
BNP_ERX_SPF_VM	Overig	1,4	Frankrijk
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund	Overig	1,2	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,2	Verenigd Koninkrijk
IFM Global Infrastructure (UK), Class C	Overig	1,0	Verenigd Koninkrijk
Clarion Lion Industrial Trust	Overig	1,0	Verenigde Staten
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	1,0	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	0,9	Verenigd Koninkrijk
M&G Asia Property Fund Real Estate Sub-Fund S-3	Overig	0,9	Verenigde Staten
Vesteda Woningen	Overig	0,8	Nederland
NB Rembrandt - 2018 Series	Overig	0,8	Verenigde Staten

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

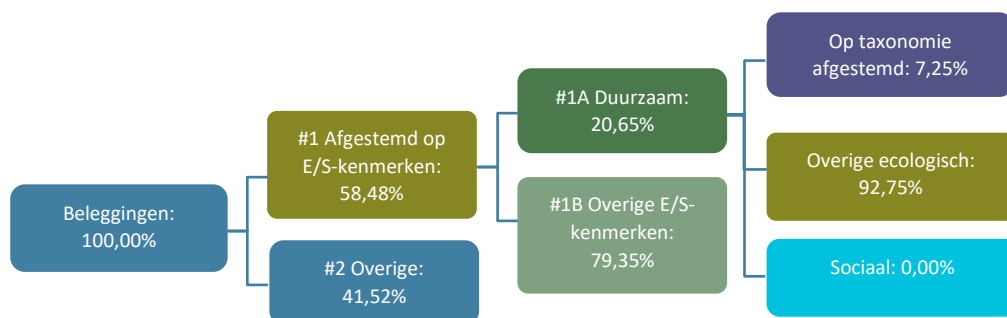
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 12,08% van de totale beleggingsportefeuille.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	24,3
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	2,0
Kapitaalgoederen	1,8
Banken	1,8
Consumenten diensten	1,7
Financiële instellingen	1,7
Door onderpand gedekt	1,5
Financiële diensten	1,5
Software & Diensten	1,4
Overig	62,4

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 7,25% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 2,3% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,05% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,00% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels

inzake veiligheid en afvalbeheer.

- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Bij het beoordelen van de Achmea IM green bonds, gaat de ESG-dienstverlener Achmea IM na in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen / bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

☒ Ja:

☐ In fossiel gas ☒ In kernenergie

☐ Nee

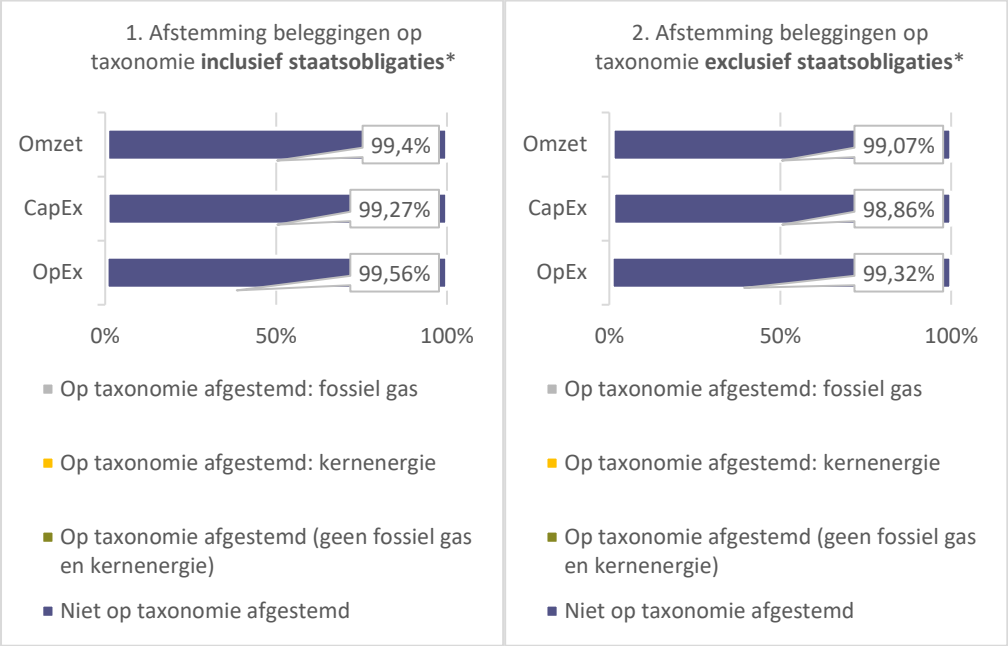
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de kapitaaluitgaven (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de operationele uitgaven (OpEx) die groene operationele

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergegeven.

**In deze diagrammen omvat “staatsobligaties” alle blootstellingen aan overheden.*

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

● **Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen**

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:
Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- a. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- b. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- c. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:
Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,30%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxononomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxononomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 92,75%.

Aandelen en bedrijfsobligaties

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Green bonds

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als ‘duurzame belegging’ conform SFDR. Daarnaast is data omtrent taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Alternatieve beleggingen	38,0
Overig	35,0
Liquiditeiten	24,0
Fondsen	14,9
Derivaten	-12,0

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement; het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd

middels normatief engagement Het doel van het normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen.

Stemmen; Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.